

Glas@nsk.hr

God. VI., br. 16 /
Year 6, No. 16

Glas NSK, časopis Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu /
The Voice of NSK: journal of the National and University Library in Zagreb

Biseri riznice NSK / NSK treasures

Najstarije djelo
u Grafičkoj zbirci
Nacionalne
i sveučilišne
knjižnice u
Zagrebu

The oldest
artwork in the
Print Collection
of the National
and University
Library in
Zagreb

Tema broja / Feature

NSK kao
središnji prostor
za provedbu
aktivnosti
predsjedanja
Republike
Hrvatske Vijećem
Europske unije
2020. godine

The National and
University Library
in Zagreb as the
seat of Croatia's
presidency of the
Council of the
European Union

Suradnja / Cooperation

Projekt *Traditional
children's stories
for a common
future* – TRACE

TRACE –
*Traditional
children's stories
for a common
future*

U fokusu / In the focus

Zakon o
knjižnicama
i knjižničnoj
djelatnosti

The new
Croatian Library
Act

Tercia etas mundi

Lacedemonia fuit licaonice vrbs que est. puicia in achaya siue pelopponeso a lacedemone Jouis filio ex Zaggeta condita. A qua ipa greca regio nome accepit. Idem eade alio nome etiā sparta dicta fuit. Herodotus tamē Spartas vrbe fuisse et lacedemoniā regionē In qua illa consisteret memorat In differenter tamē p alterutra. tam ab illo q̄ ab alijs auctoribus legat. Sed quas ob causam sparta dicta fuerit Justinus tercio epithomati suoz libro exponit. Spartanoz genus hac tempestate saluet quiquagesimo regni Oric anno Alcimene lacedemonioz rege mortuo. Eoziq; regno consumpto principius habuit Et cicero in sedo de tusculanis questioibus renlit Spartanis virgibus magis palestra: puluis venaticus labor et milita in studio est q̄ ferilitas filioz. Unde et varum habitū ab alijs ferre cōsueuerāt dicente virgilio. virginitas os habitūq; cerēs et virginitas ama spartane. Primus aut lacedemonioz rex fuit Euristheus quidā nome patria grecus. Anno a nativitate Abrabe octavo supra nonagesimū. Is lacedemonijs primū regnare cepit. Agestilus aut sextus lacedemonioz rex vir immortalitate merito dignus fuit ab hercule originem ducēs. In iuvenili etate regnū adeptus fuit. semp fidei observator. Lyanus quoq; lacedemonioz princeps et legū latoz vir plane clarissimus. et inter pbilosophos admirand⁹. Inclit⁹ in precio habitus est. Ilic lacedemonijs legē mit. de quo plutare⁹ et iustin⁹ et aristoteles in politictis mltā scripsere.

Lacedemonia

Die mercurius militaz artū peritus fuit. quas boibus tradēs reus credebatur.

Traditional children's stories for a common future

Stručni skup Obvezni primjerak – razvoj i uloga

24. travnja 2020.

Digitalni laboratorij Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Organizator:

Sekcija za zbirke i službe Hrvatskog knjižničarskog društva; Komisija za nabavu knjižnične građe i međuknjižničnu posudbu i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

NACIONALNA I
SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU

SADRŽAJ CONTENT

Uvodnik	str. 4
Editorial	page 5

Tema broja	str. 7
Feature	page 14

U fokusu	str. 23
In the focus	page 30

Biseri riznice NSK	str. 37
NSK treasures	page 38

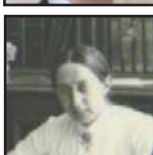
Donacije	str. 40
Donations	page 43

Suradnja	str. 50
Cooperation	page 52

Gost broja	str. 54
Guest of the issue	page 57

Zaslužni knjižničari	str. 60
Notable librarians	page 62

Velike obljetnice	str. 64
Great anniversaries	page 65

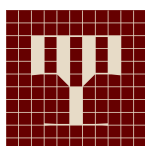
Događanja koja su ostavila trag / Major events	str. 75 / page 77
Ukratko / In brief	str. 100 / page 106
Nova izdanja NSK / Latest NSK publications	str. 112

Nakladnik / Published by: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu; **Za nakladnika / For the publisher:** prof. dr. sc. Ivanka Stričević; **Glavna urednica / Editor-in-chief:** Nela Marasović; **Izvršna urednica / Executive editor:** Dobrila Zvonarek; **Uredništvo / Editorial board:** Sandi Antonac, dr. sc. Dragica Krstić, dr. sc. Dijana Machala, dr. sc. Lobel Machala, Jelena Paurić, Renata Petrušić, mr. sc. Branka Purgarić-Kužić, mr. sc. Kristina Romić i dr. sc. Breza Šalamon-Cindori; **Prevoditelj / English translation, copy-editing and proofreading:** Dagmar Lasić; **Lektorica i korektorica / Copy-editing and proofreading for Croatian:** Zrinka Mikulić; **Grafički izgled / Page layout:** ZORO d. o. o., Gundulićeva 26, Zagreb; **Slog i priprema / Graphic design and typesetting:** Goran Hasanec i Dalibor Ferenčina; **Marketing i komunikacije / Marketing director:** Sandi Antonac; **Digitalne preslike / Digital copies:** djelatnici procesa *Zaštitna snimanja i izrada preslika* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu / members of the NSK Imaging and Digitisation Division; **Tisak / Printed by:** ITG d. o. o., Zagreb; **Naklada / Print run:** 150

Adresa uredništva / Principal office: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Uredništvo Glasa NSK, Ulica Hrvatske bratske zajednice 4, 10 000 Zagreb, glas@nsk.hr, tel. 00385 1 6164 008; 00385 1 6164 009

ISSN 1847-7259

Glas NSK objavljuje se jednom godišnje. / The Voice of NSK is published annually.

Poštovane čitateljice i poštovani čitatelji,

pred vama je 16. broj časopisa *Glas NSK*, a ujedno i prvi koji potpisujem kao glavna urednica. Kada mi je dano povjerenje da uređujem časopis *Glas NSK*,

bila sam presretna, jer raditi ono što volim i za čitateljsku populaciju koju cijenim veliko je osobno zadovoljstvo. Nadam se da će vam se časopis sviđjeti i da ćete u njemu pronaći velik broj informacija koje će vam koristiti u svakodnevnom radu jer cilj je Uredništva časopisa *Glas NSK* biti poučan, koristan i zanimljiv, ponajprije stručnjacima u području komunikacijsko-informacijskih znanosti, a onda i svima ostalima koje zanima kulturna baština, njezino očuvanje te predstavljanje.

Ova je godina, osobito njezin početak, u znaku predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije jer upravo je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu Odlukom Vlade Republike Hrvatske središnji prostor toga predsjedanja. To je veliko postignuće za Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu jer je za tu svrhu 1/3 njezina do tada neizgrađenoga i neuređenoga prostora preuređena i ostavljena u nasljedstvo budućim naraštajima hrvatskih znanstvenika. Uz temu broja, o toj, kao i o drugim bitnim temama povezanima s poslovanjem Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, razgovarali smo s novom glavnom ravnateljicom NSK prof. dr. sc. Ivankom Stričević. Njezin je mandat počeo 1. veljače 2020. godine te je to bio povod da saznamo koje je njezino viđenje sadašnjosti i budućnosti Knjižnice, što očekuje od predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije i što od nje mogu očekivati djelatnici Knjižnice.

Četiri su bitne teme u središtu ovoga broja. Prva je novi Zakon o knjižnicama o kojem piše dr. sc. Dijana Machala, predsjednica Hrvatskoga knjižničarskog društva i knjižničarska savjetnica za knjižnični informacijski sustav u Hrvatskome zavodu za knjižničarstvo NSK, a druga je tema o novim portalima pod nazivima Predmetni sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Normativna baza UDK autorice Tanje Buzine, rukovoditeljice Odjela *Obrada*. Treća je tema posvećena virtualnim izložbama koje na inovativan i kreativan način predstavljaju fond Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. O virtualnim je izložbama pisala njihova glavna začetnica dr. sc. Sofija Klarin Zadravec, knjižničarska savjetnica za razvoj digitalne knjižnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Četvrta su tema tribine na temu inozemne Croatice koje se održavaju redovito od 2014. godine te bi 2020. mogle

doživjeti svoje jubilarno, 40. izdanje. O tribinama je pisala njihova autorica i voditeljica dr. sc. Željka Lovrenčić.

Gost je ovoga broja Sandi Antonac, rukovoditelj Odsjeka *Marketing i komunikacije* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te dobitnik Nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2018. godinu. Pozitivna energija i entuzijazam nešto je što ga nikada ne napušta. Upravo taj spoj profesionalnoga i socijalnoga potvrda je da je Nagrada zasluženno pripala njemu.

Stota obljetnica Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu obilježena 2019. godine bila je povod da se predstavi najstarije djelo koje ona čuva u svojem fondu. Djelatnica Grafičke zbirke NSK Maja Karić pisala je o drvorezu *Gebenna* otisnutome u Nürnbergu u srpnju 1493. godine.

Znatan je broj ostavština svoje mjesto pronašao u fondu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Njihovi nasljednici Knjižnicu smatraju idealnim mjestom na kojem će se ona znati cijeniti i čuvati. Tako je u Zbirci rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu svoje mjesto pronašla ostavština istaknutoga pravnika, odvjetnika, sociologa, publicista i političara Ive Pilara o kojoj piše dr. sc. Irena Galić Bešker, koordinatorica Zbirke rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, dok je francuska pjesnikinja Annie Le Brun, supruga Radovana Ivšića, u uvjerenju *da je Ivšićevo stvaralaštvo pripadalo i hrvatskoj kulturi*, odlučila dio njegove vrijedne ostavštine darovati središnjoj hrvatskoj knjižnici. Ivšićevu je ostavštinu predstavila dr. sc. Željka Lovrenčić.

Brojne suradnje Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu ostvaruje tijekom godine. Nažalost, ne mogu biti sve prikazane, iako je svaka bitna, pa je ovaj put odlučeno prednost dati onoj koja je geografski najrasprostranjenija. Riječ je o suradnji na projektu *Traditional children's stories for a common future – TRACE* iz Erasmus+ programa Europske unije. Koordinator je Projekta Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, a provodi ga u suradnji sa suradnicima iz Hrvatske, Grčke, Latvije i Španjolske. O Projektu su pisali njegova koordinatorica Frida Bišćan, savjetnica za školske knjižnice u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, te suradnice na Projektu Karolina Holub i ja.

Uvedena je nova rubrika kako bi se predstavila najistaknutija imena hrvatskoga knjižničarstva. Prvo je od njih Elza Kučera, hrvatska psihologinja te prva žena knjižničarka u Hrvatskoj.

Brojne su se i bitne obljetnice obilježavale tijekom 2019. godine. Osim već spomenute 100. obljetnice Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, bitno

EDITORIAL

je istaknuti i 200. obljetnicu rođenja Vatroslava Lisinskoga te 15. obljetnicu rada Hrvatskoga arhiva weba.

Kao i obično, izdvojena su događanja koja su u prethodnih godinu dana ostavila izniman trag. U rubrici *Ukratko* prikazana su i brojna događanja ostvarena samostalno ili u suradnji s drugim ustanovama iz kulturnoga i društvenoga života Hrvatske.

Na kraju su predstavljena nova izdanja Knjižnice. Bitan je to medij kojim Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu ostavlja trag svoje djelatnosti te znanje svojih djelatnika dijeli sa stručnom i svekolikom javnošću.

Želim vam da uživate u novome broju časopisa Glasa NSK jednako kao što smo mi uživali stvarajući ga. Ako imate bilo kakvih prijedloga i komentara, svakako ih pošaljite na e-adresu glas@nsk.hr jer bez povratne informacije ne znamo jesmo li na pravome putu. Do sljedećega čitanja želim vam ispunjenje svih profesionalnih izazova i osobnih zadovoljstava na radost svih nas željnih društva znanja.

Nela Marasović,
glavna urednica

Dear readers,

Before you is the 16th issue of *The Voice of NSK* and also the first with me acting as the journal's editor-in-chief. When I was entrusted with this responsibility, I felt both honoured and delighted, since doing what I love for an audience that I think highly of gives me great personal satisfaction. I hope that you will find our content interesting and useful in your everyday work, since precisely this is the objective of all of us in the journal's editorial board – to create material that will be educational, informative and interesting primarily to professionals in the field of information and communication sciences, but also to everyone else interested in cultural heritage, its preservation and presentation.

The year 2020, especially its first half, proved particularly important for the National and University Library in Zagreb, which by the decision of the Government of the Republic of Croatia has been made the seat of Croatia's presidency of the Council of the European Union. Apart from being a great honour, this designation proved highly useful for the Library, since one third of its premises, which was left unfinished since 1995, has finally been completed and is now ready to serve many generations of Croatian scientists to come. We talked about this, and other issues relevant for the Library's activity, in the interview with the Library's newly appointed Director General Dr Ivanka Stričević presented as part of this issue's *Feature* section. Taking office on 1 February 2020, Dr Stričević revealed her programme and plans for the Library, her expectations with regard to the Library's role as the seat of Croatia's presidency of the EU Council, as well as what the Library's staff may expect from her.

This issue's *In the focus* section brings four articles. The first, authored by the President of the Croatian Library Association and NSK Integrated Library System Adviser Dijana Machala, spotlights the newly adopted Croatian Library Act, and the second, authored by the Head of the NSK Cataloguing Department Tanja Buzina, presents the Library's new web portals – NSK Subject Headings and NSK UDC Authority File. In the third article, the Head of the NSK Croatian Digital Library Development Division Sofija Klarin Zadravec writes about the Library's online exhibitions programme, which she initiated with the aim of innovatively and creatively presenting valuable resources in the Library's collections. The fourth article, a contribution by the Head of the NSK Foreign Croatica Collection Željka Lovrenčić, presents an overview of the Collection's open forum programme, introduced by Lovrenčić in 2014 and expected to have its 40th edition in 2020.

Presented in the *Guest of the issue* section is Sandi Antonac, the Head of the NSK Marketing and Communications Section and winner of the 2018 *National and University Library in Zagreb Award*, whose positive energy, enthusiasm and remarkable social skills combined with professional dedication crowned by success stand as proof that the Library's award again found its rightful holder.

Marking the centenary of the Library's Print Collection in 2019, the *NSK treasures* section brings a feature by the Collection's senior curator Maja Karić presenting its oldest treasure – a woodcut entitled *Gebenna*, printed in Nuremberg, Germany, in 1493.

The Library's valuable collections hold the original works and other possessions of many distinguished writers, artists and other prominent figures. Thus, in this issue's *Donations* section, the Head of the NSK Manuscripts and Old Books Collection Irena Galić Bešker presents the manuscript heritage of a jurist, lawyer, sociologist, publicist and politician Ivo Pilar (1874-1933), and the Head of the NSK Foreign Croatia Collection Željka Lovrenčić writes about the works and other possessions of a surrealist poet and playwright Radovan Ivšić (1921-2009) which were donated to the Library in 2019 by his wife, the French poet Annie Le Brun.

Out of the Library's many successful cooperation projects, the *Cooperation* section presents the one which is currently the most geographically widespread. Entitled *Traditional children's stories for a common future*, or TRACE, the project, presented here by the project coordinator Frida Bišćan and members of the project team Karolina Holub and myself, brings together partner institutions and organisations from Croatia, Greece, Latvia and Spain, with the Library acting as the coordinating institution.

Introducing an entirely new section, *Notable librarians*, this issue brings a feature by the Head of the Croatian Institute for Librarianship Tinka Katić presenting Elza Kučera, a psychologist and the first female librarian in Croatia.

Apart from an overview of a century-long activity of the Library's Print Collection, occasioned by the one hundredth anniversary of its founding, the *Great anniversaries* section brings an article commemorating the 200th anniversary of the birth of the great Croatian composer Vatroslav Lisinski (1819-1854), jointly authored by the Head of the NSK Music Collection Tatjana Mihalić and Head of the NSK Manuscripts and Old Books Collection Irena Galić Bešker, and a feature by senior librarians at the Croatian Web Archive Ingeborg Rudomino and Karolina Holub presenting the 15th anniversary of the Archive's founding.

The *Major events* section brings presentations of the Library's most relevant programmes over the past year, while this issue's *In brief* section presents its most significant events, organised independently or in cooperation with other cultural and public institutions in Croatia.

We close this issue by presenting the Library's latest publications as highly valuable resources capturing the Library's activities and enabling library and information specialists and the members of the general public to make use of the professional knowledge of the Library's staff.

I hope that you will enjoy reading this issue as much as we have enjoyed creating it. If you should have any suggestions or comments, make sure you send them at glas@nsk.hr, since your feedback will let us know if we are on the right path. Until our next issue, I wish you success in your professional challenges and the related personal satisfaction, to the joy of all of us aware of the value of the knowledge-based society.

Nela Marasović
Editor-in-chief

NSK kao središnji prostor za provedbu aktivnosti predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije 2020. godine

{ Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu 1. srpnja 2005. godine postala je punopravna članica Europske knjižnice, danas Europeane. U povodu ulaska Hrvatske u Europsku uniju, Europska knjižnica Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu proglasila je knjižnicom mjeseca u srpnju 2013. godine te je tijekom 30-ak dana njezin rad, kao i bogatu građu i vrijedne baze podataka, predstavila na svojem portalu i društvenim mrežama. Ove, 2020. godine, Nacionalna i sveučilišna knjižnica dobila je još jednu neizmjerljivo bitnu europsku ulogu – postala je središnje mjesto predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije.

Fotografija: Tibor God

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu dobila je neizmjerljivo bitnu europsku ulogu – postala je središnje mjesto predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije. / From January to June 2020, the National and University Library in Zagreb will be acting as the seat of Croatia's presidency of the Council of the European Union.

Početak 2020. godine bitan je ne samo za Republiku Hrvatsku koja je počela predsjedati Vijećem Europske unije nego i za Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu koja je postala središnji prostor toga predsjedanja. Za tu je namjenu 1/3 njezina do tada neizgrađenog i neuređenoga prostora preuređeno i ostavljeno u nasljeđe budućim naraštajima hrvatske kulturne i znanstvene javnosti.

Jednake okosnice djelovanja

Republika Hrvatska u šestomjesečnome razdoblju predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europe ima dvije glavne zadaće, a to su planiranje i predsjedanje svim

sastancima u Vijeću, obuhvaćajući sastanke pripremnih tijela, te predstavljanje Vijeća u suradnji s drugim ustanovama Europske unije, ponajprije s Europskom komisijom i Europskim parlamentom. Šestomjesečni program predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije temelji se četirima stupovima:

- Europa koja se razvija
- Europa koja povezuje
- Europa koja štiti
- Utjecajna Europa.

Riječ je o dokumentu u kojem su navedene i detaljno razrađene sve mjere i djelatnosti kojima će se Republika Hrvatska prioritetno baviti tijekom svojega predsjedanja Vijećem Europske unije, a koji je Hrvatska pripremila oslanjajući se na nacionalne prioritete, u skladu sa smjernicama novoga Strateškog programa Europske unije 2019. – 2024., nastavljajući se na osamnaestomjesečni program rada Vijeća predložen od Rumunjske, Finske i Hrvatske koji je odobren na sastanku Vijeća Europske unije za opće poslove u prosincu 2018. godine.

Iznimna je čast biti središnji prostor u sklopu kojega će se raspravljati o gore navedenim temama, osobito zato što su one srodne djelovanju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Svoje dugogodišnje djelovanje u međunarodnoj, posebno europskoj povezanosti, Knjižnica razvija aktivnim sudjelovanjem u međunarodnim strukovnim organizacijama i udruženjima, kao što su Konferencija ravnatelja nacionalnih knjižnica (The Conference of Directors of National Libraries – CDNLI) i Konferencija europskih nacionalnih knjižnica (The Conference of European National Librarians – CENL), suradnjom s nacionalnim knjižnicama u Europi i svijetu, razmjenom znanja i iskustava sudjelovanjem u međunarodnim projektima i programima, razmjenom publikacija i međuknjižničnom razmjenom te predstavljanjem djelatnosti i projekata Knjižnice na međunarodnim znanstvenim i stručnim skupovima. Zahvaljujući svom prostoru, lokaciji i djelovanju, nametnula se kao idealno mjesto u kojem će se šest mjeseci provoditi upravljanje Europom, njezinom politikom, kulturom, prošlošću, ali, prije svega, budućnošću.

Preuređenje zgrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Uvidjevši privlačnost prostora kao i važnost djelovanja Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Vlada Republike Hrvatske na svojoj je sjednici održanoj 5. srpnja 2018. godine na temelju članka 31. stavka 2. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (*Narodne novine*, br. 150/11, 119/14 i 93/16) donijela Odluku o utvrđivanju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu jednim od središnjih prostora za provedbu aktivnosti predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije 2020. u Republici Hrvatskoj. Na temelju Odluke započeli su radovi prema postojećem Projektu te njegova nadopuna za uređenje dijela Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u kojem se odvija predsjedanje i čime je u cijelosti dovršena zgrada Knjižnice. Preuređenje je počelo 23. travnja 2019. i završeno je krajem prosinca 2019. godine.

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 9. travnja 2019. godine potpisan je Ugovor o javnim radovima *Izvođenje radova rekonstrukcije vezanih uz prenamjenu prostora Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu kao središnjeg prostora za provedbu aktivnosti predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije 2020. godine u Republici Hrvatskoj* između Knjižnice i tvrtke ING-GRAD.

Ugovor su potpisali glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijana Petrić i predsjednik Uprave tvrtke ING-GRAD mr. sc. Branislav Brizar. Potpisivanju su nazočili i veleposlanik Gordan Markotić, načelnik Sektora u Tajništvu predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije 2020., su-

Fotografija: Darko Čižmek

Dio zgrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu nakon preuređenja za potrebe predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije. / The part of the premises of the National and University Library in Zagreb used as the seat of Croatia's presidency of the Council of the European Union.

Fotografija: Darko Čižmek

radnici tvrtke ING-GRAD, predstavnici Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske te predstavnici medija.

Kako je u dijelu zgrade koji je također bio previđen kao prostor u kojem će se obavljati poslovi za vrijeme predsjedanja bio smješten Zemljišnoknjižni odjel Općinskoga suda u Zagrebu, Ministarstvo državne imovine Republike Hrvatske i Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske bili su zaduženi da ga do 31. prosinca 2018. godine premjeste. Njegova nova lokacija nalazi se u poslovnoj zgradi Sky Office.

Nakon završetka predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije 2020. o korištenju novouređenoga prostora dogovorit će se Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu i Hrvatsko narodno kazalište, a prema potrebama i mogućnostima, njegovi će se dijelovi koristiti i u druge kulturne, znanstvene te ostale svrhe umjetničkih, znanstvenih i visokoobrazovnih ustanova u Republici Hrvatskoj, a u dogovoru s Ministarstvom kulture Republike Hrvatske i Ministarstvom znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Temeljni objekt kulture od nacionalnoga značenja¹

Izgradnja zgrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu ima svoju zanimljivu i dugu povijest. Zakonom iz 1971. godine određena je kao jedan od četiriju temeljnih objekata kulture od nacionalnoga značenja. Nakon duljih priprema počela se graditi 1988. godine, a svečano je otvorena 28. svibnja 1995. godine. Zgradu su projektirali hrvatski arhitekti Velimir Neidhardt, Davor Mance, Zvonimir Krznarić i Marijan Hržić. Bila je to već druga zgrada koju je hrvatski narod izgradio za svoju nacionalnu knjižnicu u istome stoljeću, što je doista rijedak primjer u Europi. Najveći dio nove zgrade Knjižnice izgrađen je i opremljen tijekom Domovinskoga rata u Hrvatskoj, što je izniman slučaj u svjetskim razmjerima.

Kada se razmotre sveukupne prilike u kojima je Hrvatska bila sedamdesetih i osamdesetih godina prošloga stoljeća, bitno je istaknuti kako je i gradnja Knjižnice po mnogom bila jedinstvena jer je bila rezultat svojevrsnoga plebiscita hrvatske javnosti, čime je još jednom pokazala svoj odnos prema središnjoj kulturnoj ustanovi.

Pripreme za izgradnju, kao i tijek izgradnje, istodobno su bili okvir za izradbu programa priprema i djelovanja u novoj zgradi. S toga gledišta posebna se pozornost posvetila informatizaciji ne samo Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu već i drugih hrvatskih knjižnica, što je trebalo omogućiti uspješnije i djelotvornije povezivanje hrvatskih knjižnica u funkcionalni knjižnični sustav i mreže. Nедуго nakon što je Hrvatska postala samostalna i neovisna

država, a ona konačno i nacionalna knjižnica Hrvatske, uselila se u novu zgradu. Sve je to na poseban način otvorilo nove poglede te stvorilo znatno bolje preduvjete i mogućnosti za potpunije, skladnije i djelotvornije ostvarivanje njezinih zadaća kao nacionalne i središnje knjižnice Sveučilišta u Zagrebu.

Prva četvrtina stoljeća u novoj zgradi na Trnju

Preseljenjem u novu zgradu, iako ne potpuno izgrađenu prema projektu, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu dobila je prostorne i tehničke uvjete u kojima su se na novi, cjelovitiji i djelotvorniji način mogle odvijati njezine nacionalne, ali osobito sveučilišne zadaće kao i brojni programi i projekti, što se posebno odnosilo na službe za korisnike. Zakon o knjižnicama iz 1997. godine dao je tomu zakonski okvir prema kojem Knjižnica sada prima obvezni primjerak samo iz Hrvatske, jer je Hrvatska od 1991. godine samostalna i neovisna država. Novi Statut bio je i temeljem za njezin novi unutarnji ustroj koji je bolja podloga i okvir za odvijanje njezine nacionalne i sveučilišne uloge.

Svi kvantitativni i kvalitativni podatci govore kako je Knjižnica preseljenjem u novu zgradu dobila zamah koji je otad u neprekidnome porastu, čemu je osobito pridonijela produktivnija uporaba suvremene informacijske i telekomunikacijske tehnologije te novih medija. To je omogućeno pribavljanjem hrvatskih elektroničkih publikacija sustavom obveznoga primjerka, osiguravanjem elektroničkih izvora – bibliografskih i potpunih baza podataka, te postupnom digitalizacijom vlastitih fondova, što je jedan od temeljnih i dugoročnih projekata Knjižnice. Na mrežnoj stranici Knjižnice dostupni su kataložno-bibliografski podatci za cijeli njezin fond, kao i tekuća bibliografija knjiga te priloga u časopisima. Neprekidno raste uporaba Knjižnice na daljinu. Sa svime tim, Knjižnica izravno i neizravno pridonosi razvoju i drugih hrvatskih knjižnica te njihovu povezivanju u funkcionalni knjižnični sustav. Sve je to stvorilo preduvjete i okvir za djelotvornije odvijanje i njezine sveučilišne zadaće te su zadaće Knjižnice kao središta knjižničnoga sustava Sveučilišta u Zagrebu poslije više od desetljeća utvrđene i uređene Statutom Sveučilišta iz veljače 2005. godine. Time je Knjižnica uspješno pokušavala osigurati djelotvorno funkcioniranje suvremenoga knjižničnog sustava Sveučilišta u Zagrebu. Uprava Sveučilišta predlagala je početkom devedesetih godina da se razdvoji sveučilišna od nacionalne uloge, odnosno da se utemelji zasebna sveučilišna knjižnica, što se ubrzo pokazalo neutemeljenim i neosmišljenim te iz više razloga neostvarivim na duže razdoblje. Prepoznatljivo napredovanje i razvoj obilježava i njezine nacionalne zadaće s gledišta potpunosti pribavljanja hrvatskih publikacija, kao i izradbe i objavljivanja nacionalnih bibliografija te zaštite građe.

¹ Stipanov, J. *Nacionalna i sveučilišna knjižnica – Od knjižnice Isusovačkog kolegija do Europske knjižnice. // Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu 1607. – 2007., 2007., str. 7-33.*

Sve je to pridonijelo da je Knjižnica od 1. srpnja 2005. godine postala punopravna članica Europske knjižnice, danas Europeane, koja je, inače, počela djelotvorno funkcionirati u ožujku 2005. godine. U povodu ulaska Hrvatske u Europsku uniju, Europska knjižnica Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu proglasila je knjižnicom mjeseca u srpnju 2013. godine te je tijekom 30-ak dana njezin rad, kao i bogatu građu i vrijedne baze podataka, predstavila na svojem portalu i društvenim mrežama. Vjerujemo kako je i ovo šestomjesečno predsjedanje prilika da Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu Europi pokaže bogatstvo svoje građe, kao i raznovrsnost svojega djelovanja.

Programi prije i tijekom predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije

U predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 30. listopada 2019. predstavljani su prioriteti hrvatskoga predsjedanja Vijećem Europske unije. Hrvatska predsjedala Europskom unijom u 29. godini svoje samostalnosti.

Na konferenciji je prvi put predstavljeno službeno geslo hrvatskoga predsjedanja, kao i odabrani vizualni identitet autorice Ive Primorac. Službeno geslo glasi: „Snažna Europa u svijetu punom izazova.“

O predsjedanju Vijećem Europske unije te izazovima koji slijede govorio je predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković. Istaknuo je kako je hrvatski narod vođen svojim kršćanskim korijenima, tradicijom i kulturom oduvijek izražavao privrženost i pripadnost europskoj obitelji. Tom su prigodom predstavljena i već spomenuta četiri središnja područja hrvatskoga predsjedanja Vijećem Europske unije: *Europa koja se razvija*, *Europa koja povezuje*, *Europa koja štiti* i *Europa koja je utjecajna*.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu prepoznala je predsjedanje Republike Hrvatske Vijećem Europske unije kao priliku da Europi, ali i svijetu, predstavi bogatu hrvatsku kulturnu baštinu, kao i neke od najistaknutijih osoba iz hrvatske povijesti. Tako će od 1. siječnja do 30. lipnja 2020. godine u svojem prostoru organizirati niz izložaba te stručnih posjeta.

Prva od izložaba bila je *Book Art in Croatia*, postavljena od 9. do 31. siječnja 2020. godine u malome predvorju Knjižnice. Izložba je predstavila povijesni presjek izradbe i opreme knjiga u Hrvatskoj od srednjega vijeka do suvremenoga doba, obuhvaćajući rukopisne i tiskane knjige različite tematike i sadržaja – od srednjovjekovnih evanđelistara i misala do suvremenih ilustriranih izdanja i grafičko-književnih mapa koje svojim unutarnjim i izvanjskim oblikovanjem, odnosno usklađenošću likovno-grafičke opreme sa sadržajem, predstavljaju najviše dosege umjetničkoga oblikovanja knjige u Hrvatskoj. U pratnji vršiteljice dužnosti glavne ravnateljice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijane Petrić izložbu su 9.

siječnja razgledali predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković i predsjednik Europskoga vijeća Charles Michel, a 10. siječnja 2020. godine i predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen. Nakon Zagreba putujući dio izložbe, onaj na izložbenim panoima, krajem svibnja i početkom lipnja premješta se u Rim.

Prvi stručni posjet organiziran je 9. siječnja 2020. godine za izaslanstvo novinara akreditiranih za praćenje hrvatskoga predsjedanja Vijećem Europske unije. Oni su posjetili Europski dokumentacijski centar Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, čiji su rad predstavile voditeljica Europskoga dokumentacijskog centra NSK mr. sc. Blaženka Peradenić-Kotur te djelatnice Centra Dolores Mumelaš i Ivana Kežić Pucketić.

Fotografija: Renata Breka

Izložbu *Book Art in Croatia* u pratnji vršiteljice dužnosti glavne ravnateljice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijane Petrić razgledali su predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković i predsjednik Europskoga vijeća Charles Michel. / NSK Acting Director General Dr. Tatijana Petrić, Croatian Prime Minister Andrej Plenković and President of the European Council Charles Michel at the *Book Art in Croatia* exhibition. National and University Library in Zagreb, 9 January 2020.

Nova glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prof. dr. sc. Ivanka Stričević

Vlada Republike Hrvatske 28. studenoga 2019. godine na zatvorenome dijelu 194. sjednice imenovala je prof. dr. sc. Iivanku Stričević novom glavnom ravnateljicom Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Ona je tu dužnost preuzela 1. veljače 2020. godine pa je to bio povod za razgovor s njom o njezinu programu, planovima te ulozi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u europskom kontekstu.

Nova glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prof. dr. sc. Ivanka Stričević dužnost je preuzela 1. veljače 2020. godine. / Dr Ivanka Stričević, the new Director General of the National and University Library in Zagreb came into office on 1 February 2020.

Prije svega, čestitam Vam u ime djelatnika Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Uredništva časopisa *Glas NSK*, kao i u svoje osobno ime, na izboru za ravnateljicu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te Vam želim puno uspjeha u radu. Dužnost ste preuzeli nedavno, točnije 1. veljače. Što prvo planirate učiniti kao glavna ravnateljica NSK?

Zahvaljujem na čestitkama Vama i svima onima koji su mi ih uputili prethodnih mjeseci. Iznimna je čast i velika odgovornost preuzeti upravljanje ustanovom koja je naše nacionalno blago, biser i ponos hrvatske kulture i znanosti. Zasigurno je prvi korak „snimiti“ stanje, osigurati nesmetano odvijanje postupaka u tijeku te započeti nove razvojne aktivnosti kako bismo uspješno zakoračili u novo strateško razdoblje pred nama. Naime, dokument *Strategija razvoja NSK* prestaje službeno vrijediti 2020. godine i to je prilika da zajednički radimo na viziji, ci-

ljevima i mjerama na kojima ćemo graditi budući rad u sadržajnome i organizacijskome smislu. Ja ga sagledavam u kontekstu globalnih kretanja s perspektivom, ne samo odražavanja europskih i svjetskih trendova nego i djelovanja kao bitnoga čimbenika nacionalnih vrijednosti u globalnom prostoru.

Koji su najbitniji dijelovi programa na temelju kojega ste odabrani za glavnu ravnateljicu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu?

U programu za sljedeće četverogodišnje razdoblje polazim od niza čimbenika koji utječu na ostvarivanje uloge NSK kao ustanove od posebnoga značenja za Republiku Hrvatsku čije djelovanje utječe na cijeli knjižnični sustav u Hrvatskoj, uzimajući u obzir posebnost trenutka u kojem započinje ovaj mandat – donesen je novi Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti koji otvara prostor osuvremenjivanju cijeloga sustava, pred nama je stva-

ranje novoga Strateškog plana, što zahtijeva operativno prilagodljiv, ali u temelju stabilan unutarnji sustav, koji u kratkome roku može odgovoriti na novosti te predsjedanje Republike Hrvatske Vijećem Europske unije. Osim pojačane vidljivosti, otvaraju se nove mogućnosti i odgovornosti, a dvojaka uloga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u svojoj komplementarnosti zahtijeva promišljenu provedbu razvojnih mogućnosti na više razina. Veliki sustavi, kao što je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, ne podnose niz naglih istodobnih promjena koje mogu izazvati nestabilnost, osobito nepoželjnu za neprekidnu redovitu djelatnost, pa će se promjene provoditi planski, postupno i projektno, usmjerene na iskorištavanje unutarnjih snaga i vanjskih prilika, a vođene načelima izgradnje kulture kvalitete i povezivanja u sklopu hrvatskoga knjižničnog sustava. Navedeno zahtijeva određene preinake poslovnih procesa koje će se uvoditi postupno, ovisno o prioritetima. Program koji sam ponudila bitno je širi od onoga što je moguće istaknuti u ovome razgovoru, ali i konkretan s obzirom na temeljne djelatnosti Knjižnice. Djelokrug je rada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu iznimno složen, a intenzivne su promjene u bližem i globalnom okruženju stalne, pa je u sljedećem razdoblju potrebno uspostaviti unutarnji sustav koji nije trom, nego prilagodljiv te otvoren za promjene, ali ih prihvaća i razvija uz jasne ciljeve koji polaze od stvarnih potreba i predmnijevaju održivost i razvojnost. Homogenizacija svih zaposlenika Knjižnice, od vrhunskih knjižničarstvenih i informacijskih stručnjaka do administrativnoga i tehničkoga osoblja, oko zajedničkih ciljeva i aktivnoga sudjelovanja svih u ustanovi koja ima i treba imati visoki društveni ugled, trebala bi biti prioritet.

Na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1995. godine stekli ste magisterij iz područja pedagogije, a doktorat iz područja informacijskih znanosti 2006. godine. Niz ste godina radili u narodnoj knjižnici u kojoj ste se istaknuli svojim radom na organiziranju i promicanju programa za djecu i mlade te ste u Međunarodnome savezu knjižničarskih društava i ustanova (IFLA) četiri godine bili predsjednica Sekcije knjižnica za djecu i mlade te četiri godine predsjednica Sekcije za pismenost i čitanje. Kako je iskustvo u radu s najmlađima utjecalo na Vas i može li biti korisno i u upravljanju najvećom hrvatskom knjižnicom?

Područje kojim sam se bavila, posebno u početku svojega djelovanja u knjižničarstvu, u to je vrijeme u Hrvatskoj bilo relativno nerazvijeno. Međutim jedinstvena rješenja koja smo tada stvarali u Hrvatskoj postala su dio međunarodnih smjernica. Inovativna promišljanja o razvoju, održivo djelovanje i promišljeno napredovanje ono je što smatram bitnim, bez obzira na to u kojem se području

djeluje. Vođenje odjela u knjižnici ili rad u međunarodnim timovima koje sam vodila korisni su, ali zasigurno nisu dovoljni kada govorimo o upravljanju najvećom hrvatskom knjižnicom. Smatram kako će mi u tome najviše pomoći iskustvo rada u upravi Sveučilišta u Zadru jer se radi o velikom i vrlo složenome sustavu. Ponajprije, kao pročelnica sveučilišnoga odjela koji se bavi obrazovanjem za temeljna i najviša zvanja u informacijskim znanostima i knjižničarstvu, Odjela za informacijske znanosti, a zatim i kao prorektorica za znanost i informacijsku infrastrukturu na Sveučilištu, imala sam priliku djelovati na strateškoj razini i upravljati procesima u vrlo složenome, ali poticajnome okruženju. Kako je riječ o integriranome sveučilištu, to je iskustvo bogato i specifično, jer se djeluje i na strateško-upravljačkoj i na provedbenoj razini. Stalna povezanost s knjižničarskom zajednicom i praksom u kojoj desetljećima djelujem, kao i znanstveno-istraživački rad u području knjižničarstva, bitni su radi razumijevanja sustava i radnih procesa u knjižničarstvu.

Kao što ste istaknuli, na mjesto glavne ravnateljice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dolazite s mjesta prorektorice za znanost i informacijsku infrastrukturu Sveučilišta u Zadru gdje ste godinama podučavali i bili mentorica. Hoće li Vam nedostajati podučavanje?

Svakomu je sveučilišnomu profesoru, uz znanstveno-istraživački rad, nastava i rad sa studentima bitan. Osobno, to mi je uvijek bilo posebno izazovan i lijep dio posla. Rezultati ne dolaze brzo, no pravi je užitek kada vam se javljaju bivši studenti zadovoljni poslom koji znaju raditi i dobro se osjećaju u svojoj ulozi, željni novih znanja i spremni na daljnje učenje. Smatram kako su ljudi koji imaju bogato radno i životno iskustvo pozvani da ga uvijek dijele s mladima, bez obzira na to o kojem je obliku podučavanja riječ, te vjerujem kako ću imati priliku svoje spoznaje i iskustva i dalje dijeliti.

Područja Vašega znanstvenog interesa obuhvaćaju pristup, prijenos i postupanje s informacijama u digitalnome okruženju različitih korisničkih skupina te problematiku čitanja i rane pismenosti, informacijske pismenosti i korištenja informacijskih sustava u obrazovanju. Kako ćete ta područja zanimanja primijeniti u upravljanju hrvatskom nacionalnom knjižnicom?

Poslovi su u knjižnici vrlo različiti i to je možda ono što profesiju knjižničara i drugih stručnjaka u knjižnici najviše čini posebnom jer postoje mogućnosti za vrlo različita usmjerenja i interese, ponekad vrlo specifične. Naposljetku, svi oni vode svrsi djelovanja knjižnica, a to je da se koriste njihovi resursi i usluge za individualni i cjelokupni društveni razvoj, kulturni i znanstveni. Poznato je da knjižnice postoje radi korisnika – za njih prikupljamo i čuvamo nacionalnu baštinu bez koje bismo izgubili i

osobni i nacionalni identitet, obrađujemo ju i činimo dostupnom i vidljivom, potičemo i omogućujemo njezino znanstveno vrjednovanje, podučavamo korisnike, posebno s obzirom na promijenjene načine stvaranja i prijenosa informacija, osiguravamo uvjete za komunikaciju, kao i za kulturnu i društvenu participaciju. Sretna sam što sam uvijek imala priliku na neki se način baviti korisnicima knjižnica i informacija jer oni umnogome daju smisao postojanju knjižnica. Upravljanje nije samo tehnički termin. Da bi se moglo upravljati poslovnim procesima, što obuhvaća i materijalne i ljudske resurse, bitno je razumjeti sinergiju koju stvaraju ljudi, svrhu djelatnosti te međusobnu ovisnost i povezanost. Pritom je kvaliteta rada ključna vrijednost koja se mjeri ulaganjem u zajedničke razvojne ciljeve i smisao postojanja ustanove, bez obzira na kojem radnome mjestu netko radi.

Što smatrate uspješnim u dosadašnjem radu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, a u kojem dijelu smatrate da ima dovoljno mjesta za napredovanje s obzirom na postojeće stanje?

Posebno uspješnim smatram održavanje stabilnosti u uređenoj djelatnosti kakva knjižnična djelatnost mora biti te bogatstvo programa koji se provode. Mjesta za napredak i održivi razvoj uvijek ima, osobito s obzirom na središnju ulogu u hrvatskome knjižničnom sustavu, međusobno povezivanje projekata te organizacijsku kulturu i suradnju u sklopu Knjižnice i izvan nje. Raduje me posao koji nam uskoro slijedi, a odnosi se na izradbu nove Strategije razvoja, jer vidim puno mogućnosti za timski rad i povezivanje oko zajedno utvrđenih ciljeva i težnje prema izvrsnosti. Kada ih ostvarimo, bit će to zajednički uspjeh. Uistinu, vjerujem u timski rad s jasnim ulogama jer znam kako Knjižnica ima puno izvrsnih stručnjaka.

Može li Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu biti primjer u radu ostalim europskim nacionalnim knjižnicama?

Naravno da može. Možemo puno naučiti i dobiti od drugih, ne samo prenošenjem inozemnih modela nego i promišljenom kontekstualizacijom dobre prakse. Međutim, možemo mnogo i dati. Internacionalizacija je dvosmjernan proces. Iako djeluju na sličnim, a često i na sasvim jednakim načelima, nacionalne se knjižnice razlikuju jer djeluju u određenome društvenom, kulturnom i organizacijskom kontekstu. No, inovativna rješenja koja odgovaraju na lokalne i nacionalne potrebe, uvijek su međunarodno relevantna i zanimljiva. Sigurna sam kako možemo europskim nacionalnim knjižnicama ponuditi niz dobrih rješenja u sklopu svih uloga Knjižnice – od očuvanja kulturne baštine i njezine vidljivosti do znanstvene, obrazovne i društvene dimenzije Knjižnice i rada s korisnicima.

Jeste li zadovoljni izgledom i svrhovitošću dijela Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koji je uređen za potrebe predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije?

Nažalost, nisam još imala priliku pobliže se upoznati s novouređenim prostorom. No, uistinu, možemo biti zadovoljni što je prostor uređen i što je tijekom prvih šest mjeseci 2020. godine namijenjen djelatnosti koja je tako bitna za Hrvatsku, ali i za Europsku uniju.

Kako će Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu iskoristiti prigodu da je dio njezina prostora odabran kao središnji prostor za provedbu djelatnosti predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske Unije 2020. godine?

U Hrvatskoj vjerojatno nema osobe koja prethodnih mjeseci i tijekom održavanja predsjedanja nije čula za Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu. Predsjedanje ju je dovelo u središte zanimanja i onih koji možda i nisu znali gdje se nalazi ili čemu točno služi. Smatram kako možemo biti ponosni što je upravo Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu središte Europske unije ovih mjeseci, a time vidljiva i u Hrvatskoj i u Europi. Premda se događanja u novome prostoru ne odnose izravno na Knjižnicu i njezine djelatnosti, ovo je ipak iznimna prilika za predstavljačku ulogu i uspostavljanje suradništva oko rada na zajedničkim temama koje su usmjerene kulturi, znanosti i društvenomu razvoju. Vjerujem da će ova činjenica privući dodatnu pozornost europskih nacionalnih knjižnica, a to je i ulaganje u buduće suradnje.

I za kraj, što od Vas, kao glavne ravnateljice, mogu očekivati djelatnici Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu?

Rad s ljudima ono je čemu se posebno radujem jer znam koliko Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu ima vrijednih ljudi koji vole svoj posao i ustanovu u kojoj rade. Smatram da su, uz baštinu koja je bogatstvo i temelj djelatnosti Knjižnice, upravo ljudi, zaposlenici, ono najvrjednije što Knjižnica posjeduje. Djelatnici od mene mogu očekivati, ponajprije, velika očekivanja. Iznimno cijenim pozitivne i proaktivne osobe, one koji znaju i žele surađivati, vole svoj posao, žele učiti, poštuju druge, spremni su raditi timski i dr. Posebno cijenim one koji žele i znaju kolegi pružiti potporu i pomoć te su ju spremni i primiti. Volim čuti mišljenje i razmišljanje drugih ako ono otvara mogućnosti za napredak i boljitak te ako teži izvrsnosti. Želim da se zajednički zalažemo za ciljeve koje zajednički donosimo. Očekujem profesionalnost jer tu smo radi posla, i što ga bolje obrađujemo, više ćemo uživati u njem. Naposljetku, želim da osvijestimo i dijelimo ono što vjerujem da mnogi osjećaju – ponos što radimo u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu i što smo dio njezine povijesti i budućnosti.

Feature

Nela Marasović

The National and University Library in Zagreb as the seat of Croatia's presidency of the Council of the European Union

{ On 1 July 2005, the National and University Library in Zagreb gained full membership of The European Library (TEL), which in 2008 set up Europeana, a digital library, museum and archive of European cultural heritage, to which the National and University Library in Zagreb has been submitting its data since 2010. Occasioned by the accession of the Republic of Croatia to the European Union, the National and University Library in Zagreb was selected as TEL Library of the Month for July 2013, when its services and valuable heritage and databases were promoted as part of a dynamic social networking campaign. Now, in 2020, the National and University Library in Zagreb took on another exceptionally important role as a European institution, operating as the seat of the presidency of the Republic of Croatia of the Council of the European Union.

The beginning of the year 2020 proved important not only for Croatia, which took over the presidency of the Council of the European Union, but also for the National and University Library in Zagreb, which became the seat of that presidency. Owing to this, one third of the Library's premises, which was left unfinished since 1995, has finally been completed and is now ready to be used for various cultural and scientific purposes, and serve many generations to come.

Sharing priorities

During its six-month presidency of the EU Council, Croatia will have two main tasks – to plan and preside

over all the Council's meetings, and represent the Council in its cooperation with other institutions of the European Union, primarily the European Commission and European Parliament.

On 30 October 2019, the Library hosted a special programme announcing the priorities of Croatia's presidency of the Council, on which occasion the Croatian officials also presented the presidency logo, authored by Iva Primorac, as well as the accompanying official slogan *A Strong Europe in a World of Challenges*, under which Croatia's presidency programme will be focusing on the following four pivotal areas:

Fotografija: Darko Čižmek

Dio zgrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prije preuređenja za potrebe predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije. / The part of the Library's premises before its construction was completed to host the seat of Croatia's presidency of the Council of the European Union.

Fotografija: Darko Čižmek

- A Europe that develops
- A Europe that connects
- A Europe that protects
- An influential Europe.

Such a framework, apart from being in line with Croatia's national priorities, is also in compliance with the guidelines of the EU Strategic Agenda 2019-2024 and builds upon the 18-month Council's programme jointly developed by Romania, Finland and Croatia and adopted in December 2018.

Presenting the presidency programme from the perspective of the stated priorities, the Croatian Prime Minister Andrej Plenković emphasised that the Croatian people have always evinced a strong sense of belonging to the European family of nations through their Christian roots, their tradition and culture.

It certainly is a great honour to act as the seat of activities focusing on crucial pan-European issues, especially since they are closely related to the Library's own area of activity. The National and University Library in Zagreb has for a long time been actively partaking in the context of the European library sector. It is a member of the Conference of Directors of National Libraries (CDNL) and the Conference of European National Librarians (CENL), and apart from fostering cooperation with other national libraries of Europe, it also cooperates with national libraries from all around the world. It takes part in international projects and initiatives, exchanges resources in its collections with libraries of other countries through its interlibrary loan programme and regularly presents its programmes and activities at international conferences and symposia. Owing to all this, it has asserted itself as an ideal venue for presiding over Europe and the development of its politics and cultural policies, with the aim of securing it a bright future.

Finishing the Library's building

Recognising the appeal of the Library's premises, as well as a high degree of congruence between its activities and those related to the presidency of the Council of the European Union, based on Article 31 Paragraph 2 of the Act on the Government of the Republic of Croatia (*Official Gazette* 150/11, 119/14 and 93/16), the Croatian Government, at its session on 5 July 2018, reached a decision according to which the Library was to become the main seat of Croatia's presidency of the EU Council in 2020. Based on this decision, the part of the Library's premises whose construction remained unfinished since 1995 was to be completed and equipped to host the presiding offices. Construction work thus started on 23 April 2019 and finished by the end of December the same year.

Construction work was conducted based on the contract between the Library and a Zagreb-based ING-GRAD construction company, signed on 9 April 2019, with the Director General of the National and University Library in Zagreb Dr Tatijana Petrić and Chairman of the ING-GRAD Management Board Branislav Brizar acting on behalf of the signatories. The signing ceremony was attended by the Ambassador and Coordinator of the Croatian Presidency of the Council of the European Union Gordan Markotić and other representatives of the Croatian Ministry of Foreign and European Affairs.

After Croatia's presidency of the EU Council, the future use of the presiding offices will jointly be agreed upon by the Library and the Croatian National Theatre. Also, the Croatian Ministry of Culture and Ministry of Science and Education will be responsible for organising their use for the programmes of other Croatian institutions in the field of art, culture, science and education.

Fotografija: Sonja Hrelja

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 9. travnja 2019. godine potpisan je Ugovor o javnim radovima na preuređenju zgrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu između Knjižnice i tvrtke ING-GRAD. / Construction work on the Library's building to make it the seat of Croatia's presidency of the EU Council was conducted based on a contract that the Library signed with the ING-GRAD construction company on 9 April 2019.

Digitalne tehnologije dostupne svima

Digitalni laboratorij NSK potiče kulturu inovacija te novim generacijama korisnika i knjižničara osigurava prostor za upoznavanje i eksperimentiranje s novim tehnologijama.

Što Digitalni laboratorij NSK nudi?

Usluga **3D printanja**

Edukacije, radionice i predavanja

Makerspace za korištenje računalne i druge opreme i softvera za potrebe studiranja, kreativnog i stručnog ili znanstvenog rada

Prostor za **konferencije, događanja** i ostale **evente**

The Library's building as a major national construction project of cultural significance¹

The story of the Library's building is long and interesting. Its construction was laid down by the provisions of the 1971 act as one of the four major national construction projects of cultural significance. After lengthy preparations, construction work finally began in 1988. Designed by architects Velimir Neidhardt, Davor Mance, Zvonimir Krznarić and Marijan Hržić, it opened to the public on 28 May 1995. This was already the second building that the Croatian people erected in the same century to house their national library, which is a rather rare case in Europe and a clear indication – particularly when taking into consideration the circumstances that Croatia was in during the 1970s and 1980s – that the Croatian public highly values the Library as its central cultural institution. Also, what made its construction extraordinary in global terms was that it was in large part built and furnished at a time when Croatia was fighting off aggression against it, in the course of its Homeland War.

During the construction, particular attention was given to the introduction of information technology, not only to the Library but to all libraries in the national library sector, as a precondition to their successful integration into an efficient network. The opening of the Library's new building shortly after Croatia gained independence and claimed its sovereignty was quite symbolic, since the new circumstances implied considerably more favourable conditions and various new possibilities for the Library to fulfil its tasks both as the national library and the central library of the University of Zagreb.

The new building's first quarter of a century

The moving of the National and University Library in Zagreb to the new building soon proved favourable, since it provided ample and adequate space and technical conditions that enabled the Library to better perform its tasks, facilitated the realisation of various programmes and projects, and increased the quality of the Library's user services. The 1997 Croatian Library Act established a legal framework regulating the Library's activities, while the new statute was introduced to reorganise the Library's internal structure and thus enable it to better fulfil its dual function.

All quantitative and qualitative indicators clearly show that moving into the new building gave the Library a powerful impetus, which has resulted in its sustained progress ever since. In this context, the growing and ever

more productive use of the modern information and communication technologies, along with the new media, proved particularly important – the Library's legal deposit procedure now includes electronic publications, its services now include providing access to electronic resources (bibliographic and full text databases), as well as making available online the resources in its collections, whose digitisation represents the Library's most important long-term project and main priority. Apart from an online catalogue providing all bibliographic data related to its holdings, the Library's website also makes available the Croatian national bibliography, listing books and journal articles.

The Library's progress drives the development of all Croatian libraries, both directly and indirectly, and enables their integration into a functional national library system. Its efficiency in acting as the central library of the University of Zagreb was reinforced by the University's 2005 statute, which countered attempts during the 1990s at the establishment of an independent library of the University of Zagreb and proved the Library efficient in assembling the national publishing output, compiling and publishing national bibliographies, and heritage protection.

Owing to all this, on 1 July 2005, the National and University Library in Zagreb gained full membership of The European Library (TEL), which in 2008 set up Europeana, a digital library, museum and archive of European cultural heritage, to which the National and University Library in Zagreb has been submitting its data since 2010. Occasioned by the accession of the Republic of Croatia to the European Union, the National and University Library in Zagreb was selected as TEL Library of the Month for July 2013, when its services and valuable heritage and databases were promoted as part of a dynamic social networking campaign. Now, in 2020, as the seat of Croatia's presidency of the Council of the European Union, the National and University Library in Zagreb has another great opportunity to present to the international public the wealth of its resources and diversity of its activities.

Presenting Croatia's cultural heritage during its presidency of the EU Council

During Croatia's presidency of the EU Council, the Library will be presenting the greatest treasures of Croatian national heritage and some of the most significant figures in Croatia's history through a rich programme of exhibitions.

From 9 to 31 January 2020, the Library put on the *Book Art in Croatia* exhibition, spotlighting the wealth and diversity of Croatia's cultural heritage. It provided a historical overview of techniques and styles employed in the

¹ Stipanov, J. Nacionalna i sveučilišna knjižnica. Od knjižnice Isusovačkog kolegija do Europske knjižnice. In Stipčević, A. (ed.), *Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu 1607. – 2007.: u povodu 400. obljetnice*. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2007, pp. 7-33.

CROATIA IN THE SPOTLIGHT THIS JULY

We are pleased to announce the National and University Library in Zagreb as our library of the month for July 2013. Director General of the library, Dunja Seiter-Sverko, explains the importance and impact of this unique partnership.

The National and University Library in Zagreb situated in Croatia is the focus of The European Library's latest campaign for the month of July. This proves to be a timely occasion for Croatia since the country has recently become the 28th member state of the European Union.

Europska knjižnica Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu proglasila je knjižnicom mjeseca u srpnju 2013. godine te je njezinu bogatu građu i vrijedne baze podataka predstavila na svojem portalu i društvenim mrežama. / The European Library (TEL) selected the National and University Library in Zagreb as TEL Library of the Month for July 2013, promoting its services and valuable heritage and databases through a dynamic social networking campaign.

production and decoration of books in Croatia since the Middle Ages to contemporary times and featured some of the most valuable items preserved in the Library's Manuscripts and Old Books Collection. Visited by Croatia's Prime Minister Andrej Plenković, President of the European Council Charles Michel and President of the European Commission Ursula von der Leyen, the exhibition is to be put on in Rome in May and June 2020.

On 9 January 2020, a delegation of journalists reporting on Croatia's presidency of the EU Council visited the Library's European Documentation Centre, where they were given a presentation of its activities by the head of the Centre Blaženka Peradenić-Kotur, and the Centre's staff Dolores Mumelaš and Ivana Kežić Pucketić.

Fotografija: Renata Breka

Predstavljanje Europskoga dokumentacijskog centra novinarima akreditiranim za praćenje hrvatskoga predsjedanja Vijećem Europske unije. / The visit of a delegation of journalists reporting on Croatia's presidency of the EU Council to the NSK European Documentation Centre. National and University Library in Zagreb, 9 January 2020.

New Director General of the National and University Library in Zagreb Dr Ivanka Stričević

{ *Following her appointment by the Government of the Republic of Croatia at its 194th session, held on 28 November 2019, Dr Ivanka Stričević took office as the new Director General of the National and University Library in Zagreb on 1 February 2020. She revealed to us her programme and plans for the Library, as well as her views regarding the Library's role in the European context.*

Let me first offer you congratulations on behalf of the entire Library's staff and the editorial board of the Voice of NSK, as well as on my own behalf, upon your appointment as the Library's new Director General, and wish you every success in this position. What will be your first steps in managing the Library?

I thank you for the congratulations, as well as to all those who congratulated me on this appointment during the past few months. It is both a great honour and responsibility to take over the management of an institution that represents one of the greatest national treasures, the gem and pride of Croatian culture and science. The first steps here will certainly be to determine the current status of all the Library's activities, enable the unobstructed realisation of its ongoing projects and initiate new activities on the threshold of the new strategic period ahead of us. Namely, 2020 is the final year of the implementation of the Library's current development strategy, and we now have the opportunity to jointly re-evaluate the Library's vision, and set future objectives and standards, in relation to both the content of the Library's activities and their organisation. The Library's work has to be regarded in the context of global developments, so it is essential to keep abreast of the European and global trends, as it is to further improve the Library's role in the global promotion of Croatia's national values and assets.

What are the key elements of the programme that you proposed for the Library as part of the recruitment competition, and based on which you have been appointed the Library's Director General?

I based my programme for the next four years on several factors affecting the Library in fulfilling its role as an institution of particular national interest, as well as on taking into account the impact that the Library has on the entire national library system. At the same time, I also took into consideration the special circumstances at the beginning of my term in office – the adoption of the new library act opens up opportunities for modernising our entire national library system. We have to come up with the new strategic plan, which necessitates an inter-

nal structure that is flexible in operational terms on the one hand, but whose stability on the other hand will enable the Library to quickly respond to novelties. Croatia's presidency of the Council of the European Union will certainly increase the Library's visibility, especially with regard to its role as the seat of the Croatian presidency. This opens up new possibilities, but at the same time entails new responsibilities, while the dual, complementary role of the Library as both a national and university library requires a well-thought-out implementation of its development strategy on several levels. Since all large systems do not fare well and are prone to destabilisation when faced with sudden changes, especially more such changes at the same time, all changes will be introduced gradually, either based on carefully developed plans or as part of projects, and will focus on efficiently combining the Library's strengths with the favourable conditions outside it, in which context we will be acting upon principles aimed at the development of the culture of quality and networking within the Croatian library system. All this requires some modifications in the Library's operations which will be introduced gradually, depending on current priorities.

The programme that I have proposed is considerably broader in comparison to what one can present here, however, it is at the same time very specific with regard to the Library's key activities. On the one hand, the Library's sphere of activity is exceptionally complex in itself, while dynamic developments in both its immediate and global environment are always to be expected on the other, so in the upcoming period we need to establish an internal system that is flexible and open to changes, but reacts to them based on clearly defined objectives, set in response to actual needs and oriented towards ensuring both sustainability and progress. The homogenisation of the entire Library's staff, ranging from the top library professionals to administrative and technical staff, is an absolute priority in this context, since it is only through active participation of all its employees that the Library may successfully achieve its goals and maintain its high social status.

You received your MA degree in pedagogy in 1995, at the Zagreb Faculty of Humanities and Social Sciences, and in 2006 you obtained your doctorate in information sciences. You worked for years at a public library with great success in organising and promoting library programmes for children and the younger population. Also, you chaired the Libraries for Children and Young Adults Section of the International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA), as well as IFLA Literacy and Reading Section. How exactly were you affected by working with the young, and can this experience be of use in managing the largest Croatian library?

This field of library profession was relatively undeveloped in Croatia when I entered it, at the beginning of my professional career. In this context, it is crucial that the innovative solutions that we then developed in Croatia have become part of the international guidelines in this field. I hold that innovative approach to development and development-oriented sustainable solutions are the most important in professional terms, regardless of one's field of work. Heading a library department, or working in the international teams that I chaired, is certainly useful, however, this certainly does not suffice when it comes to managing Croatia's largest library. I think that my experience in working in the management of the University of Zadar will be of greater use here, since the Zadar university is a large and complex system. First as the head of the university department managing all educational and training programmes in the field of library and information sciences, and then as the Vice-Rector for Science and Information Infrastructure, I had many opportunities to act on the strategic level and manage various processes in a highly complex, yet stimulating environment. Since this is an integrated university, and I was involved in its processes on the strategic and managerial as well as on the executive level, it really provided me with extensive and unique experience. Of course, continuously staying in touch with the library community and practices, in which context I have been active for decades, along with doing research, are equally important for understanding both the library system and its operational processes.

As you have pointed out, before applying for the position of the Director General of the National and University Library in Zagreb you were the Vice-Rector for Science and Information Infrastructure at the University of Zadar, where you spent years teaching and mentoring. Will you miss teaching?

Apart from research, teaching and working with students is crucial for every university professor. This for me has always been a particularly challenging and fulfilling part of my work. Results do not come quickly, but it makes

you feel great to hear from former students who are happy with their job, which they are good at and which makes them eager to learn more. I think that people with valuable experience, both in terms of work and life in general, should always share it with the young, regardless of the method, and I believe that I will have plenty of opportunity to further share my knowledge and experience.

Your professional interests include accessing, transferring and managing information in the digital environment used by various user groups, problems associated with reading and early literacy, information literacy and the use of information systems in education. How will this be reflected in your management of the Croatian national library?

Library operations differ greatly from one another and that may be what makes all jobs in the library profession special, since it offers opportunities for very different orientations and interests, sometimes highly specific. Nevertheless, they all stand in direct relation to the purpose of the existence of libraries, which is the use of valuable resources in their holdings and their services for the development of both individuals and the entire society. We all know very well that libraries are here because of their users – we collect and preserve national heritage to which we all owe both our personal and national identity, we organise that heritage and make it available, we encourage and enable its scientific evaluation. Furthermore, we provide education to our users, especially with regard to new ways of creating and transferring information, and we provide platforms for communication, as well as for the participation of the wider public in culture and social developments in general. That is why I am happy that I have always had the opportunity to work with library and information users in some way, since in a large part they give meaning to the existence of libraries.

Management is not just a technical term. In order to be able to efficiently manage work processes, which includes the management of both material and human resources, it is essential to understand the synergy created by people, the purpose of the library activity, and the interconnection and dependence between the two. In this context, the quality of work is a central value, which is measured by all resources invested in the achievement of joint development goals and fulfilment of the institution's purpose, regardless of the job one may be employed in.

What would you single out as a particular success of the National and University Library in Zagreb so far, and in what segment of its activity do you see that there is room for improvement?

I hold that the Library's great success is that it has maintained stability in organising its basic activities and providing its regular services, while at the same time it man-

Prof. dr. sc. Ivanka Stričević na mjesto glavne ravnateljice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu došla je s mjesta prorektorice za znanost i informacijsku infrastrukturu Sveučilišta u Zadru gdje je niz godina provela podučavajući te kao mentorica. / Before being appointed the Director General of the National and University Library in Zagreb, Dr Ivanka Stričević held the position of the Vice-Rector for Science and Information Infrastructure at the University of Zadar, where she also taught and mentored students for years.

ages to offer a wide variety of additional programmes. Of course, there is always room for improvement and further development, especially when we take into consideration the Library's central role in the national library system, as well as the need for linking up related projects and fostering the culture and spirit of cooperation with regard to the Library's activities, as well as to the entire national library sector. I am looking forward to the task ahead of us related to the development of the Library's new development strategy, since I see many opportunities for improvement when it comes to team work and homogenisation among the Library's staff which are necessary for the accomplishment of the Library's objectives and conducting its activities in compliance with its institutional aspiration towards excellence. It is immensely important that every success of the Library is indeed a joint success of its entire staff. I truly believe in team work, based on a clearly defined system of assignment of individual tasks, particularly because I am well aware that the Library has many excellent professionals.

Can the Library set an example for other European national libraries, in terms of conducting its activity?

Yes, certainly. We can learn and take over a lot from the example of other similar libraries, not of course by merely copying their models, but by contextualising their good practices in a carefully thought-out way. However, we also have a lot to offer. Internationalisation is a two-way process. Although all national libraries act upon similar, often even identical principles, they differ from each other depending on the specific social, cultural and organisational contexts that they operate in. However, innovative solutions, responding to both local and national requirements, are always internationally relevant and attract interest. I am convinced that we are able to offer to other national libraries in Europe many viable solutions in all segments of our activity, ranging from those related to the preservation of cultural heritage and enabling its visibility, through those associated with the scientific, educational and social dimension of the Library's activity, to those associated with working with the Library's users.

Are you satisfied with the appearance and function of the part of the Library's premises serving as the seat of Croatia's presidency of the Council of the European Union?

Unfortunately, so far I did not have the opportunity to get better acquainted with this part of the Library's premises. However, we can all undoubtedly be glad that owing to the Library's being chosen as the seat of Croatia's presidency of the EU Council all works on the construction and furnishing of the Library's building have finally been completed, and that for the next couple of months the Library will be so closely associated with activities of such great importance for Croatia, as well as for the entire European Union.

How will the Library make the most of its role as the seat of Croatia's presidency of the EU Council?

There is hardly a person in Croatia who has not heard of the National and University Library in Zagreb for the past few months, and this will continue all throughout Croatia's presidency of the EU Council. This has made the Library the focus of public attention, thus enabling it to reach even those who perhaps have so far not been aware of its location, or its true purpose. I think that we can be proud that the Library will be a kind of a centre of the European Union in the following months, and may expect that this will increase its visibility not only in Croatia, but all across Europe as well. Although the activities of the presiding offices are not directly related to the Library and its work, this is still an extraordinary opportunity for the promotion both of the Library as an institution and of the rich heritage that it preserves, as well as for establishing partnerships in relation to fields that the Library has in common with all EU institutions, i.e. culture, science and social development. Also, I be-

lieve that this situation will attract additional attention of the European national libraries, which will certainly contribute to the Library's wider and more dynamic co-operation with them in the future.

And finally, what can the Library's employees expect from you, as the Library's manager?

Since I am aware that the Library has many dedicated employees who care a great deal about their work and the Library itself, it is working with the Library's staff what I am especially looking forward to. It is my opinion that, apart from cultural heritage that the Library preserves and which represents the basis for all of its activities, the Library's greatest asset are people, its employees. When it comes to what they can expect from me, I must say that that will be my own great expectations. I highly value people with a positive attitude and proactive approach, who are able and willing to cooperate, who care for their job, are open to learning, respectful of others and willing to work as part of a team. I especially appreciate those who are able and willing to support and help their colleagues, and are also ready to accept help themselves. I like to hear the opinions of others, provided that they are oriented towards progress, improvement and achieving excellence. My wish is that we all join efforts in setting our objectives and in accomplishing them. I expect from everyone to maintain high professional standards, since this significantly increases the quality of work and the related amount of professional fulfilment. Finally, I would like us all to become more aware of what I believe many are already aware of, and also proud about – that we are working at the Croatian national library and are thus making a part of its history and future.

Dijana Machala

Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti

{ Početkom 2019. godine usvojen je novi Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19) kojim se uređuje knjižnična djelatnost, osnivanje i prestanak rada knjižnica, ustrojstvo i upravljanje knjižnicama, vrste knjižnica, rad Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i knjižnični sustav Republike Hrvatske te druga pitanja od značenja za obavljanje knjižnične djelatnosti u Republici Hrvatskoj.

Novi Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti usvojen je na 11. sjednici Hrvatskoga sabora 8. veljače 2019., a konačni tekst Zakona počeo je službeno vrijediti 28. veljače 2019. godine objavom u Narodnim novinama (NN 17/19). Nakon što je službeno počeo vrijediti Zakon o sustavu državne uprave od 18. srpnja 2019. godine, novi Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti bilo je potrebno pravno uskladiti, pri čem Ministarstvo nadležno za poslove kulture postaje nadležno za nadzor nad zakonitošću rada i općih akata svih vrsta knjižnica. Zakon o izmjenama Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti objavljen je 16. listopada 2019. u Narodnim novinama (NN 98/19), a novi Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti počeo je službeno vrijediti 1. siječnja 2020. godine.

Potreba donošenja novoga Zakona

Nakon što je službeno počeo vrijediti novi Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19), prestao je vrijediti dotadašnji Zakon o knjižnicama (Narodne novine, br. 105/97, 5/98 – ispravak, 104/00, 87/08 i 69/09) koji je gotovo u supstancijalno neizmijenjenom obliku više od 20 godina bio valjani regulatorni okvir knjižnične djelatnosti. Razlozi zbog kojih se pristupilo izradbi i donošenju novoga Zakona obrazloženi su utjecajem tehnoloških i komunikacijskih promjena u društvu, pri čem određene vrste djelovanja knjižnica, njihove službe i usluge, poput digitalizacije, prikupljanja digitalnih matrica, organizacije mrežnih usluga, utemeljenje i upravljanje repozitorijima digitalne građe, zaštita baštine u digitalnome okruženju i dr., nisu bile obuhvaćene dotadašnjim Zakonom, jer se u vrijeme njegova donošenja nisu još pojavile ili su bile tek na početcima razvoja. Posebna je pozornost zakonodavca bila usmjerena nastojanju da se omogući i formalnopravno uredi obavljanje knjižnične djelatnosti svim pravnim osobama, obuhvaćajući podjednako javne i privatne poslovne subjekte koji žele ili mogu obavljati knjižničnu djelatnost u Republici Hrvatskoj. Bitan dio novoga Zakona trebalo je biti i usklađivanje knjižnične djelatnosti s brojnim usvojenim međunarodnim dokumentima koji uređuju

knjižničnu djelatnost i ističu bitnu ulogu knjižnica u demokratizaciji društva, razvoju informacijskoga društva, promicanju razvoja slobodnoga pristupa informacijama, zaštiti osobnih podataka, razvoju pismenosti, kulture, obrazovanja, znanja i izvrsnosti te očuvanju nacionalnoga književnog, umjetničkog i znanstvenoga stvaralaštva.

Dosadašnja zakonska regulativa

Novi Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti treba promatrati u povezanosti sa sveukupnim normativnim okvirom kojim se uređuje knjižnična djelatnost te genezom njegova nastajanja. Prvi Zakon o bibliotekama (VBH, 6(1960), 3-4, 75-81) koji će postaviti temelje suvremena hrvatskog knjižničarstva te omogućiti utemeljenje i razvoj narodnih knjižnica, utemeljenje matičnih knjižnica u Republici Hrvatskoj te propisati upute o razgraničenju građe između arhiva, knjižnica i muzeja bio je donesen 1960. godine. Knjižničarska zajednica iznimno je aktivno sudjelovala u pripremi svih područnih zakonskih dokumenata te je Hrvatsko knjižničarsko društvo 2010. godine utemeljilo Dan hrvatskih knjižnica koji se svake godine obilježava 11. studenoga u spomen na dan usvajanja prvoga hrvatskog Zakona o knjižnicama iz 1960. godine. Nakon njega slijede Zakon o bibliotечноj djelatnosti i bibliotekama iz 1973. te Zakon o knjižnicama iz 1997. godine. Treba istaknuti pozitivne novele Zakona o knjižnicama iz 1997. godine u dijelu osnaživanja nacrtu knjižničnoga sustava te profesionalizacije knjižnične djelatnosti u određivanju stručnih kvalifikacija i zvanja knjižničnoga osoblja (čl. 34. – 36). Te pozitivne zakonske odredbe imale su pozitivan utjecaj na razvoj formalnoga obrazovanja u području knjižničarstva u Republici Hrvatskoj te posljedično na razvoj mreže hrvatskih knjižnica, kao i na osnaživanje profesionalizacije knjižnične djelatnosti u Republici Hrvatskoj.

Očekivanja knjižničarske zajednice

Kao pripremu za izradbu novoga osuvremenjena Zakona o knjižnicama, knjižničarska je zajednica tijekom 2015. godine pristupila izradbi prijedloga Strategije hrvatskoga knjižničarstva. Nacrt Strategije hrvatskoga knjižničarstva

2016. – 2020. prošao je javnu stručnu raspravu u postupku e-savjetovanja. Premda Strategija naposljetku nije formalno usvojena, ona je bila dobar polazišni temelj za stručno zagovaranje onih dijelova koje je struka očekivala da budu uvršteni u tekst novoga, osuvremenjena Zakona. Od novoga Zakona struka je očekivala takav zakonodavni okvir koji će zadržati sve one odredbe postojećega Zakona čiji su se pozitivni učinci pokazali bitnima za razvoj profesionalizacije knjižnične djelatnosti, uz nužan dodatak onih odredaba koje će omogućiti razvoj djelatnosti u skladu s potrebama društva 21. stoljeća.

Tanja Buzina

Portali Predmetni sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Normativna baza UDK

Odjel Obrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu tijekom 2019. godine objavio je portale pod nazivom *Predmetni sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Normativna baza UDK*. Oba su namijenjena ponajprije uporabi u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, ali se kao korisna pomoć u radu preporučuju i drugim knjižnicama te srodnim ustanovama.

Portal Predmetni sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Portal Predmetni sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu objavljen je u srpnju 2019. godine. Zamišljen je kao mjesto komunikacije korisnika zainteresiranih za predmetni sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i katalogizatora sadržajne obrade koji sustav razvijaju i održavaju.

Središnji je i najbitniji dio portala *Pravilnik i priručnik za predmetne odrednice*. Izrađen je u programu HelpNDoc kao baza podataka u formatu HTML, što omogućuje kretanje prema njegovu sadržaju te pretraživanje po punome tekstu cijeloga Pravilnika. Dostupan je i u formatu PDF, a administracija mu se provodi u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Pravilnik je skup uputa koje se odnose na opća pravila u izgradnji predmetnoga sustava, upute za izradbu i održavanje normiranih predmetnih odrednica i dr. Iako opisuje postupak predmetne obrade i načela predmetnoga označavanja u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, radi svoje sustavnosti i sveobuhvatnosti preporučuje se za uporabu i u drugim knjižnicama.

Pravilnik je hrvatski prijevod i preradba priručnika *Library of Congress Subject Headings Manual*. Dopunjen je predmetnim odrednicama većega opsega za sadržaje koji se posebno odnose na teme povezane s Hrvatskom i nemaju istovrijednice u predmetnim odrednicama Kongresne knjižnice. Objavljen je pod licencijom CC

Naposljetku, treba naglasiti kako će se učinci novousvojenoga Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19) posebno promatrati u povezanosti s njegovim nastojanjem za ujednačivanjem normativnoga okvira zajedničkoga svim trima baštinskim zajednicama – arhivima, knjižnicama i muzejima, u povezanosti s posljedicama prilagodbe potrebama različitih tržišnih i gospodarskih uvjeta uspostave i provedbe knjižnične djelatnosti, centralizacije središnjega sustava nadzora te osnaživanja uređivanja stručnih knjižničarskih zvanja na temelju podzakonskih akata.

BY-NC-SA 4.0. Njegov će se sadržaj osuvremenjivati jednom godišnje.

Osim Pravilnika i priručnika za predmetne odrednice, Portal sadrži i izbornike: *O predmetnom sustavu*, *Novosti*, *Česta pitanja*, *Nove i izmijenjene odrednice*, *Dokumenti te Kontakt*.

Sadržaj dijela *O predmetnom sustavu* detaljnije opisuje povijest razvoja sustava predmetnoga označavanja u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, čiji je krajnji rezultat *Pravilnik i priručnik za predmetne odrednice*.

U Čestim pitanjima kao pomoć korisnicima Portala dane su osnovne informacije o predmetnome sustavu, mogućnostima preuzimanja predmetnih odrednica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i sl.

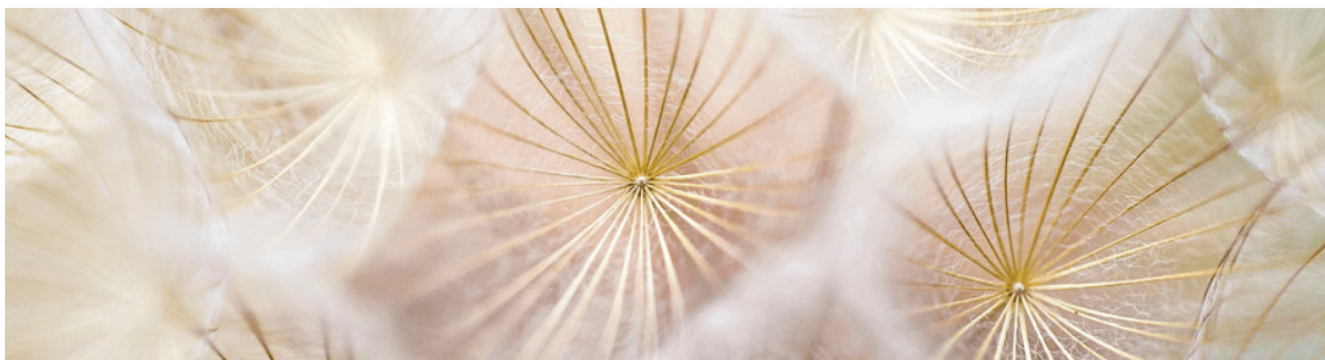
Abecedni popisi novih i izmijenjenih predmetnih odrednica nalaze se u izborniku *Nove i izmijenjene odrednice*.

Portal Normativna baza UDK

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u ožujku 2019. godine objavila je portal Normativna baza UDK kao novu uslugu namijenjenu uporabi u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu te svim drugim knjižnicama i ustanovama koje koriste klasifikacijske oznake UDK.

Portal omogućuje uvid u strukturu tablica – izbornik *Hijerarhijsko stablo*, pretraživanje prema oznaci UDK ili tekstu – izbornik *Pretraživanje*, dok se detaljan opis svih mogućnosti pretraživanja nalazi u izborniku *Kako*

Predmetni sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

[Naslovnica](#)
[O predmetnom sustavu](#)
[Novosti](#)
[Česta pitanja](#)
[Nove i izmijenjene odrednice](#)
[Dokumenti](#)
[Kontakt](#)

Predmetni sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (NSK) skup je uputa koje opisuju načela predmetnog označavanja i proceduru predmetne obrade. Dostupnost predmetnih oznaka NSK kao nadziranog rječnika pridonijet će standardiziranosti bibliografskih podataka i preporučuje se za korištenje u svim vrstama knjižnica. Autorizirane predmetne odrednice NSK dostupne su u [bibliografskim zapisima](#) u poljima 600, 610, 611, 630, 650, 651, 655 i u [normativnoj bazi NSK](#) na hrvatskom i na engleskom jeziku.

Portal Predmetni sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu zamišljen je kao prostor komunikacije korisnika zainteresiranih za predmetni sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i katalogizatora sadržajne obrade koji sustav razvijaju i održavaju. / *The National and University Library in Zagreb Subject Headings* online portal was conceived as a place of communication between the users interested in the Subject Headings online portal of the National and University Library in Zagreb and its subject cataloguer, which is used to develop and maintain the system.

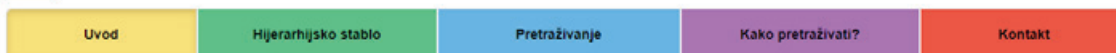
pretraživati. Prijedlozi i pitanja korisnika mogu se slati na e-adresu udk@nsk.hr.

Aplikacija je izrađena u Odjelu *Informacijske tehnologije* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u programskome jeziku PHP. Korisničkomu sučelju omogućen je otvoreni pristup bez prijave.

Normativna baza UDK nastala je na temelju dugogodišnje prakse uporabe UDK u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu te potrebe opisa njezina knjižničnog fonda. Podatke u Normativnoj bazi UDK čine glavni brojevi, opće pomoćne oznake, specijalne pomoćne oznake i složene oznake. Obuhvaća skup klasifikacijskih brojeva koji se koriste u klasifikacijskome sustavu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu prema dogovorenoj indeksnoj politici. Sadržaj Normativne baze UDK nadopunjuje se i posuvremenjuje prema potrebama sadržajne obrade građe u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Temelji se na UDC Master Reference File iz 2011. godine te na povijesti i tradiciji indeksne politike Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Sadržaj baze preuzet je iz skraćena izdanja UDK, nadopunjen je brojevima iz potpunoga *online* izdanja te lokalnim rješenjima klasifikatora i urednika baze.

Svrha je Normativne baze UDK standardizirana primjena UDK u bibliografskoj bazi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Omogućuje nadzor, dosljednost i ujednačenost u primjeni oznaka UDK te sustavno posuvremenjivanje klasifikacijskih podataka i njihovu redakciju u bibliografskoj bazi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Osim navedenih prednosti Normativne baze UDK, njezino korištenje olakšava rad klasifikatorima, skraćuje vrijeme obrade građe i onemogućuje tipografske pogreške.

NORMATIVNA BAZA UDK predstavlja standardizaciju primjene i interpretacije UDK u bibliografskoj bazi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (NSK).

Čini ju kodirani skup klasifikacijskih brojeva / oznaka i svih podataka vezanih uz klasifikaciju i indeksnu politiku NSK.

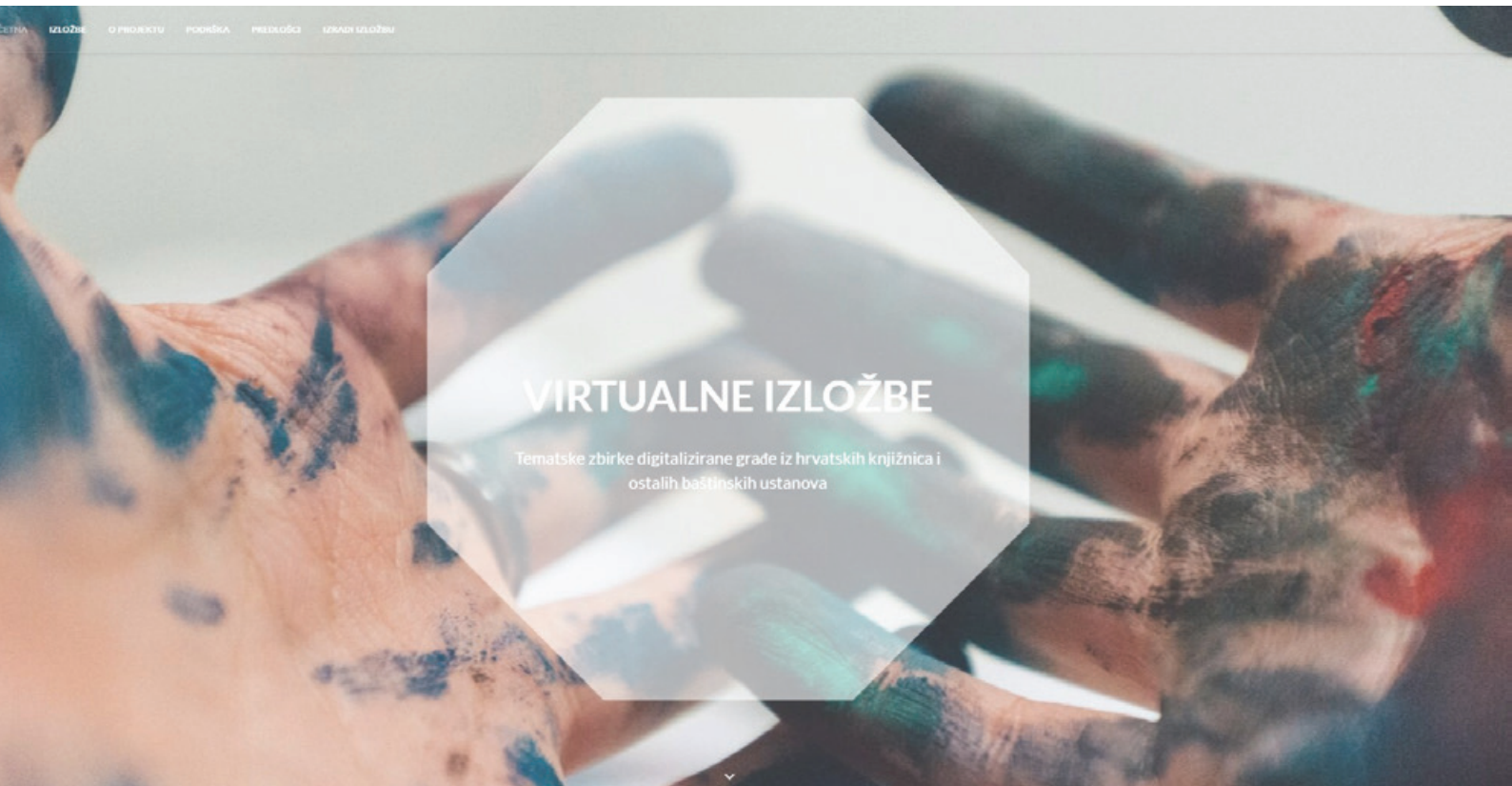
Utemeljena je na povijesti i tradiciji klasifikacijske prakse u NSK, na pisanim uputama, smjernicama, te načelnim rješenjima donesenim na Odjelu obrade – Normativni nadzor i sadržajna obrada, gdje se sustavno i kontinuirano izrađuje, uređuje i nadopunjava.

Normativna baza UDK temelji se na UDC Master Reference File-u (UDC MRF 2011.), a objavljena je kao službena publikacija UDK konzorcija pod licencom UDC Internet Publishing Licence PL2015/02, broj 107.

Portal Normativna baza UDK namijenjen je uporabi u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu te svim drugim knjižnicama i ustanovama koje koriste klasifikacijske oznake UDK. / *The UDC Authority File* online portal was based for use in the National and University Library in Zagreb, as well as in other libraries and establishments using the UDC structure.

Baština na mreži – izgradnja mreže virtualnih izložaba digitalizirane građe knjižnica

U povodu predstavljanja novoga portala mreže virtualnih izložaba, dobro je prisjetiti se početaka rada na izradbi sustava virtualnih izložaba Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koji je rezultirao bogatim sadržajem, novim funkcionalnostima i mogućnošću uspostave mreže virtualnih izložaba.

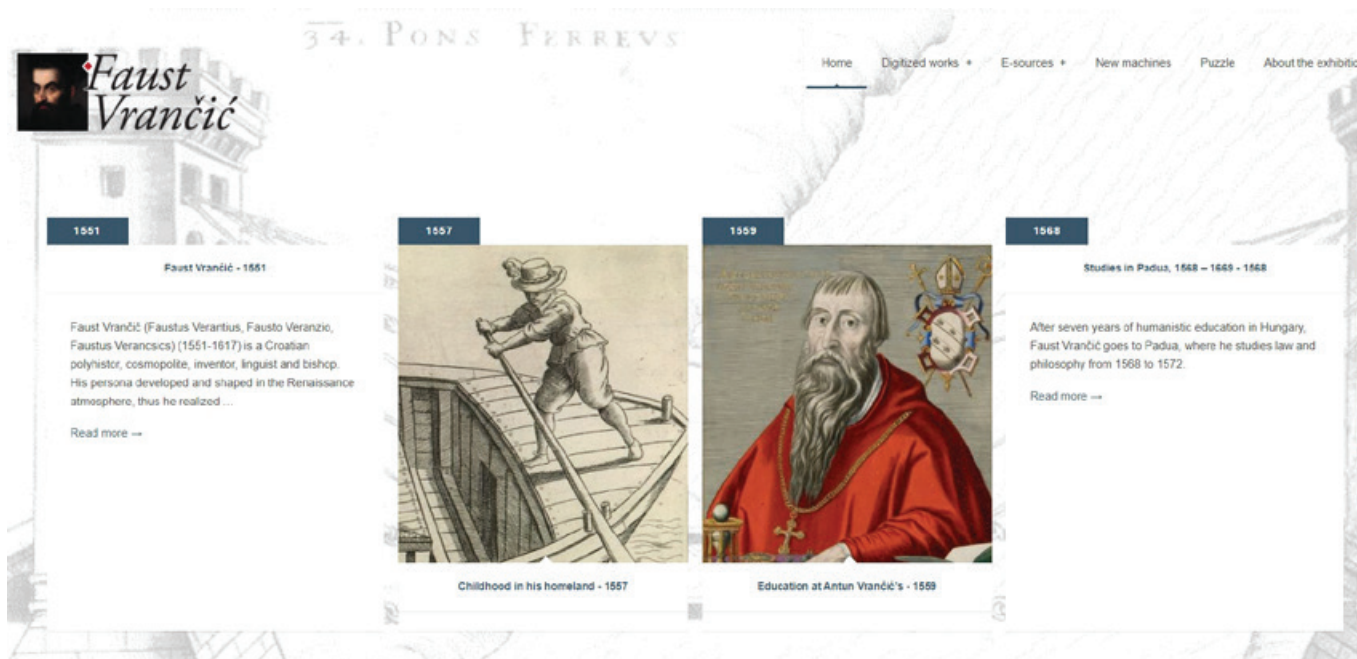
Novi portal mreže virtualnih izložaba. / The new online portal of the Virtual Exhibition Network.

Izradbom prve virtualne izložbe 2012. godine započela je nova djelatnost u sklopu programa digitalizacije građe Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Njome se željela predstaviti digitalizirana građa Knjižnice na interaktivan način u sadržajnoj i vremenskoj povezanosti. Prva virtualna izložba bila je posvećena velikomu znanstveniku i piscu Ruđeru Boškoviću, a njegova su djela predstavljena uz prikaz njegova životopisa na vremenskoj crti, kao i radova koje su o njemu pisali drugi autori. Za izradbu virtualne izložbe korišten je sustav otvorenoga koda koji omogućuje izradbu većega broja virtualnih izložaba. Svrha je takvoga razvoja sustava postizanje ekonomičnosti i jednostavnosti izradbe virtualnih izložaba.

Od objave prve virtualne izložbe uloženo je dosta napora u istraživanje novih mogućnosti predstavljanja digitalizirane građe te se sustavno radilo na proširenju okvira i funkcionalnosti za bolju kontekstualizaciju odabranih djela. Dio izložaba sadrži zvuk, neke su opremljene tražilicom i dodatnim označivanjem sadržaja, sve više izložaba prevodi se na druge jezike, a pojedine prati pitalica (kviz)

i slagalica kojima se baština na mreži usmjerava najširoj javnosti, osobito djeci. Radilo se i na marketinškim djelatnostima pa je izradbu virtualne izložbe o Antunu Gustavu Matošu u 2014. godini pratila kampanja *Matoš i ja*, u kojoj je prikupljeno više od 500 fotografija koje su pristigle iz škola i ostalih ustanova, a kojima su se predstavile njihove aktivnosti u obilježavanju stote obljetnice Matoševе smrti. Iste je godine izrađena i izložba *Svakodnevnica 1914. u starim hrvatskim novinama i časopisima* koja sadrži čak 12 vremenskih crta s 365 vijesti iz 12 mjeseci 1914. godine. Slijedila je izradba niza virtualnih izložaba, kao što su *Faust Vrančić, Jezik sveti mojih djedova, Vizualiziranje nacionalnog: skjavonskelilirske bratovštine i kolegiji u Italiji u zbirkama NSK, Marko Marulić, Hrvatska glagoljica, Vatroslav Lisinski, Prošlost i sadašnjost Krke, Crteži Huga Conrada von Hötzendorfa i Pozdrav iz Zagreba*.

Kako bi se dodatno povećala kakvoća predstavljenoga sadržaja, dio virtualnih izložaba izrađen je u suradnji sa stručnjacima za pojedine teme, kao što su dr. sc. Marija-

Virtualna izložba posvećena Faustu Vrančiću, najistaknutijemu hrvatskom izumitelju i konstruktoru na prijelazu iz 16. u 17. stoljeće. / Virtual exhibition dedicated to Faust Vrančić, Croatia's most famous inventor and constructor at the turn of the 16th century.

na Borić, dr. sc. Jasenka Gudelj, dr. sc. Bratislav Lučin, dr. sc. Rumjana Božilova, Stjepan Sučić, akademik Josip Bratulić, Ksenija Banović i dr. Uz suradnju s akademskom zajednicom, radilo se i na poticanju izradbe virtualnih izložaba i u drugim knjižnicama te su, u sklopu natječaja *Baština na mreži*, dvije knjižnice samostalno izradile virtualne izložbe, i to Gradska knjižnica Vukovar – Život i djelo Nikole Andrića i Knjižnica Ugostiteljsko-turističke škole Osijek – *Ivan Martin Divald – prvi svjetovni tiskar u Osijeku*.

U izradbi virtualnih izložaba Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu sudjeluje nekoliko odjela uz koordinaciju i razvoj Centra za razvoj Hrvatske digitalne knjižnice u Hrvatskome zavodu za knjižničarstvo te tehničku potporu Odjela *Informacijske tehnologije*, a odnedavno i vanjskoga suradnika – tvrtku Plava tvornica. Sustav virtualnih izložaba bitno je poboljšan u razvojnome projektu *Kreativna nadgradnja digitalnih sadržaja: mreža virtualnih izložbi* voditeljice Anite Marin i *Pozdrav iz Hrvatske* Tamare Ilić Olujić koji su 2018. i 2019. godine provedeni uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske. U projektima se radilo na poboljšanju izradbe digitalne priče na karti, što otvara daljnje mogućnosti u kreativnome predstavljanju digitalnoga sadržaja.

Od 2017. godine, u sklopu Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj, održava se radionica *Virtualne izložbe digitalizirane građe* na kojoj je dosad sudjelovalo 90 polaznika. Na poziv Nacionalne biblioteke Crne Gore „Đurđe Crnojević“ radionica je održana i u sklopu Druge međunarodne konferencije knjižničara, arhivista i muzeologa – LAM 2019 na kojoj je sudjelovalo 17 predstavnika AKM ustanova. Rad

na virtualnim izložbama predstavljen je na nekoliko hrvatskih stručnih skupova, a 2019. godine ja i ostale predstavnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Dragana Koljenik, Anita Marin i Tamara Ilić Olujić sudjelovale su s radom *Networks of Virtual Exhibitions – Creative and Innovative Ways of Interpreting and Communicating Cultural Heritage* na međunarodnoj konferenciji *DH Estonia 2019 – Use of Digital Cultural Heritage in Research and Education* koja je od 4. do 9. prosinca 2019. održana u Nacionalnoj knjižnici Estonije.

U tijeku je dovršetak i izradba novih virtualnih izložaba, kao što su *Obitelj Zrinski*, *Incunabula Croatica*, *Mate Ujević*, *Marin Getaldić*, *Nikola Tesla*, *Zagreb* i *Glagoljska početnica*, u sklopu čega će se nastaviti i rad na razvoju novih oblika digitalnoga pripovijedanja radi što kvalitetnijega interdisciplinarnog predstavljanja hrvatske kulturne i znanstvene baštine. Najavljena je i izradba nekoliko virtualnih izložaba u ostalim ustanovama, što će omogućiti virtualno okupljanje i objedinjavanje digitalnih sadržaja. Daljnji rad na osiguranju novih predložaka te djelotvornije povezivanje s područjem kreativnih industrija i obrazovanja dio su plana razvoja mreže virtualnih izložaba u 2020. godini.

Susreti i sjećanja: tribine na temu inozemne Croatice u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

U 2020. godini Tribina koja je postala mjestom susreta hrvatskih književnika iseljenika, povratnika i diplomata s hrvatskom javnošću dosegnut će okrugli broj. Ususret 40. tribini na temu inozemne Croatice predstavljamo sažetak dosadašnjih gostovanja.

Fotografija: Sonja Hrelja

Voditeljica tribine dr. sc. Željka Lovrenčić i književnik Drago Šaravanja na prvoj tribini na temu inozemne Croatice. / Head of the NSK Foreign Croatia Collection Željka Lovrenčić and writer Drago Šaravanja at the Collection's first open forum. National and University Library in Zagreb, 18 February 2014.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, čija je temeljna zadaća izgrađivanje i organiziranje hrvatske nacionalne zbirke *Croatica* u koju pripada sve što je bitno za nacionalnu ulogu Knjižnice, odnosno, šire gledano, za nacionalnu pisanu kulturnu baštinu, daje svoj doprinos i sveukupnoj brizi za Hrvate u zemlji i inozemstvu.

S obzirom na povijest i brojnost hrvatskoga iseljeničtva, kao i prijevode djela hrvatskih autora na strane jezike, 2007. godine u sklopu Odjela *Nabava* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu utemeljena je Zbirka inozemne Croatice koja se bavi pronalaženjem, prikupljanjem, prepoznavanjem i promidžbom publikacija koje Hrvati, i ne samo oni, objavljuju izvan Hrvatske. Ona je bitan dio nacionalnoga fonda Croatice posebnih obilježja, a nastala je na temelju tzv. Zbirke iseljeničkoga tiska koja nikada nije ušla u ustroj Knjižnice. Od 2011. godine njezin je fond dostupan i u čitaonici.

Zbirka inozemne Croatice tematski se dijeli na sljedeće cjeline: a) Hrvatska knjiga u inozemstvu koja obuhvaća

djela hrvatskih autora tiskana izvan granica Hrvatske i djela inozemnih autora čija su tema ili u kojima se spominju Hrvati i Hrvatska, b) Iseljenička knjiga i c) Tisak hrvatskih manjina.

Da bi se Zbirka što bolje promovirala, od 2014. godine održavaju se tribine na temu inozemne Croatice. Ja sam organizatorica i voditeljica tribine te sam ih uz pomoć suradnika Ante Livajića dosad organizirala trideset i šest. Tribine su izvrsno posjećene i medijski popraćene.

Prva tribina na temu inozemne Croatice održana je 18. veljače 2014. godine. Gost je bio književnik i povratnik iz Australije Drago Šaravanja koji je govorio o životu u toj zemlji i hrvatskomu brojnom i uspješnom iseljeničtvu. Te su godine na Tribini gostovali i voditeljica Odjela za nakladništvo Hrvatske matice iseljenika i urednica Hrvatskoga iseljeničkog zbornika Vesna Kukavica, književna prevoditeljica i znanstvenica dr. sc. Simona Delić, povratnik iz Kanade i znanstvenik dr. sc. Marin Sopta, povratnik iz Argentine i posljednji muški potomak slavne obitelji Mažuranić Darko Teodoro Mažuranić te književnica, slikarica i knjižničarka Enerika Bijač.

U 2015. godini svojim su nastupima na Tribini novim saznanjima posjetitelje podarili istaknuti povjesničar, diplomat, književnik i sadašnji predsjednik Društva hrvatskih književnika Đuro Vidmarović, prof. dr. sc. Sanja Vulić s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, sveučilišni profesor prof. dr. sc. Tomislav Sunić koji je profesionalni životni put ostvarivao u Sjedinjenim Američkim Državama, diplomatkinja Tuga Tarle, čileanski književnik Diego Muñoz Valenzuela koji je u Hrvatsku došao na predstavljanje prijevoda svoje knjige *Cvijeće za jednoga kiborga* te akademik Tonko Maroević.

Godine 2016. na Tribini su gostovali diplomat Naco Zelić, pjesnik i sadašnji veleposlanik Republike Hrvatske u Iranu Drago Štambuk, književnici Diana Burazer i Jurica Čenar, gradišćanski Hrvat iz Beča, te slavni australski kuhar i promicatelj hrvatske gastronomije u Australiji Dennis Valcich, a 2017. poznati zadarski pjesnik i slikar Tomislav Marijan Bilosnić, muzikologinja i diplomatkinja Zdenka Weber te književnici Stjepan Šešelj i Neda Miranda Blažević koja živi u Sjedinjenim Američkim

Državama. O danima provedenima u Londonu 2017. godine na Tribini je govorio Nikola Đuretić, a Nela Stipančić Radonić koja živi u Münchenu govorila je o svojim dojmovima povezanim s tim gradom i djelovanju hrvatske zajednice u njem. Krajem godine na Tribini je gostovao ugledni hrvatski književnik Mile Pešorda.

U siječnju 2018. godine gošća Tribine inozemne Croatice bila je književnica Lana Derkač koja je govorila o svojim putovanjima u Maleziju, Meksiko i Kostariku. Sljedeća je gošća bila hrvatska ugledna književnica i prevoditeljica Ljerka Car-Matutinović koja je publiku upoznala sa svojim bogatim opusom, dok je novinar i diplomat Stjepan Šulek na sljedećoj tribini predstavio svoj rad u promicanju hrvatske zemlje u Njemačkoj. Pjesnik, prozaik i esejist Dražen Katunarić osvrnuo se na brojna putovanja i festivale književnosti na koje je bio pozvan kako bi čitao poeziju i govorio o njoj. Književnica i novinarka Branka Primorac posebno je istaknula novi prijevod svoje knjige *Maturalac* na španjolski jezik, a Miroslav Međimorec govorio je o svojim književnim uspjesima u Meksiku, gdje je njegova knjiga *Historias Verídicas de la Guerra Patria* (*Piše Sunja Vukovaru*) postala školskom lekturom u državi Jalisco.

Godine 2019. gosti tribine na temu inozemne Croatice bili su povjesničar i voditelj Odjela za manjine Hrvatske matice iseljenika mr. sc. Marin Knezović, profesorica engleskoga i talijanskoga jezika te povratnica iz Venezuele mr. sc. Anica Markov, književnik iz Australije Vladimir Jakopanec te dr. sc. Ivana Hebrang Grgić s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koja je započela zanimljiv projekt povezan s izradbom bibliografija iseljeničkoga tiska. U rujnu 2019. godine na Tribini je gostovao diplomat i generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu prof. dr. Zvonimir Marić, a na kraju godine održana je i Tribina s novinarkom i književnicom Božicom Brkan, koja se osvrnula i na svoja zanimljiva putovanja u Australiju, Sjedinjene Američke Države i Kolumbiju.

Na tribinama na temu inozemne Croatice u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu dosad je gostovalo trideset i šestero zanimljivih ljudi koji su govorili o svojim poslovima, putovanjima, djelima, planovima i dr. U pet prethodnih godina tribine nisu bile samo ugodno mjesto okupljanja nego su i dokaz da je tema inozemne Croatice zanimljiva velikomu broju ljudi.

Fotografija: Sonja Hrelja

Voditeljica tribine dr. sc. Željka Lovrenčić na dvadeset i šestoj tribini na temu inozemne Croatice ugostila je književnicu i prevoditeljicu Ljerku Car-Matutinović. / Head of the NSK Foreign Croatia Collection Željka Lovrenčić and writer and translator Ljerka Car-Matutinović, the guest of the Collection's 26th open forum.

The new Croatian Library Act

{ At the beginning of 2019 a new Act on Libraries and Library Activity (the Official Gazette 17/19) has been adopted, which regulates the requirements for the establishment and operation of library activity, the formation or dissolution of libraries, the constitution and management of libraries, types of libraries, the working of the National and University Library in Zagreb and the library system of the Republic of Croatia, as well as other issues significant for performing activities and work of libraries in the Republic of Croatia.

The new Act on Libraries and Library Activity was adopted by the Croatian Parliament at the 11th session held on 8th February 2019 and entered into force on 28th February 2019, having been published in the Official Gazette (17/19). After the entry into force of Act on Public Administration on 18th July 2019, the new Act on Libraries and Library Activity was in need of legal compliance, by which the Ministry responsible for Cultural Affairs was granted the authorisation for the supervision of conformity to the law and acts of general application. The Act amending the Act on Libraries and Library Activity was published in the Official Gazette (98/19) on 16th October 2019, whereas a new consolidated text of the Act on Libraries and Library Activity entered into force on 1st January 2020.

The need for adopting a new Act

By the day of the entry into force of the new Act on Libraries and Library Activity (the Official Gazette 17/19, 98/19), the former Act on Libraries (the Official Gazette 105/97, 5/98 – adjustment, 104/00, 87/08 and 69/09) expired, which, so to speak, was the former regulatory framework of library activity to be applied without any substantial change for more 20 years. The reasons of approaching the drafting of legislation and its vote were, first and foremost, elaborated under the conditions of technological and communication changes in society, where certain types of library activity, such as functions and services (for example, digitisation, assessment matrixes, organisation of digital services, the foundation and management of digital material repositories, heritage protection in a digital environment) were not included under the previously existed Act, due to its nonexistence or being at the very early stages of development during the time of its adoption. Particular attention of the legislature was paid to enabling and procedurally regulating library activity to all legal entities, including uniformly legal and private persons in want of capability to perform library activity in the Republic of Croatia. An important segment of the new Act should have, as well, been the approximation of library activity with multiple interna-

tional adoptions of documents regulating library activity and highlighting the importance of the library in democratising society, developing information society, as well as the importance of library activity towards promoting and developing a culture of free access to information, protection of personal data, literacy, culture, education, knowledge, excellence and preservation of respective national literary, artistic and scientific creation.

The previous regulation

The new Act on Libraries and Library Activity should be looked at in the context of the overall normative framework by which library activity is regulated, as is the genesis of its foundation. The first Act on Libraries (the Journal of the Croatian Library Association, 6(1960), 3-4, 75-81), which shall furthermore set the foundation of contemporary Croatian librarianship and especially enable the foundation and development of public libraries, the foundation of central departments in the Republic of Croatia and prescribe directions on material division among archives, libraries and museums, was adopted in 1960. The librarian community was an immensely active participant in preparing divisional legal documents, and that is in fact why the Croatian Library Association has in 2010 established *The Day of Croatian Libraries*, which is yearly held on 11th November, in remembrance of the date of the first Act on Libraries enactment in 1960. It is followed by 1973 *Act on Library Activities and Libraries* and the 1997 *Act on Libraries*. Novelty aspects of the 1997 Act should be noted in affirming the concept of library systems, as well as the professionalisation of the library activity in defining professional qualification and professional titles (sections 34-36). These positive legislative provisions have greatly influenced the development of formal education in the field of librarianship in the Republic of Croatia and consequently the development of the network of Croatian libraries.

Expectations of the librarian community

To prepare for the drafting of modernised legislation, in 2015, members of the librarian community had ap

proached drafting a proposal for Strategies on Croatian Librarianship regulation. The draft *Strategies on Croatian Librarianship: 2016-2020 regulation* underwent a conducted public consultation within the process of e-counselling. However, though the Strategy was not formally adopted, it has presented a good starting point in advocacy of professional interests of those elements expected to be concluded within the text of such a new, modernised Act. Professional expectations of keeping the provisions of existing Act, of which positive effects on developing the professionalisation of library activity, together with supplemented provisions on developing a

profession reflecting the needs of the 21st century society, in view, should have been in the legislative framework. Lastly, it is to be noted that the effects of the newly adopted Act on Libraries and Library Activity (the Official Gazette 17/19, 98/19) is to especially be looked at in the context of its intention to level the normative scope of joint network of cultural heritage institutions (archives, libraries and museums), suitable to various needs of market and economic conditions of establishing and carrying out library activity, centralisation of supervisory arrangements and strengthening the alignment of profession through building regulations and codes.

Tanja Buzina

Translation by Mislav Modronja

NSK Subject Headings and NSK UDC Authority File web portals

{ During 2019, the Cataloguing Department of the National and University Library in Zagreb had set up The National and University Library in Zagreb Subject Headings (*Predmetni sustav Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*) and UDC Authority File (*Normativna baza UDK*) online portals. Whereas the former is conceived as a space of interaction between the users interested in the National and University Library in Zagreb's subject headings and its subject cataloguer, which is used to develop and maintain the system, the other represents a service solely based for use in the National and University Library in Zagreb, as well as in other libraries and establishments using the UDC structure.

The National and University Library in Zagreb Subject Headings online portal

The National and University Library in Zagreb Subject Headings online portal was set up in July of 2019. It was conceived as a place of communication between the users interested in the Subject Headings online portal of the National and University Library in Zagreb and its subject cataloguer, which is used to develop and maintain the system. It is available at the following address: <http://ps.nsk.hr/>.

The central and most important part of the portal is the *Manual and Guide for Subject Headings (Pravilnik i priručnik za predmetne odrednice)*. It was executed in HelpNDoc programme as an HTML-formatted database, which allows content-based usage, as well as "search by full text" options throughout the Manual. It is also available in a .pdf-format, while its administration is run by the National and University Library in Zagreb.

The *Manual* is an assembly of instructions in reference to general rules for subject headings set up, instructions on building and maintaining subject headings, etc. Although the process of cataloguing and the principles of subject heading used in the National and University Library in Zagreb are described, due to its systemic nature

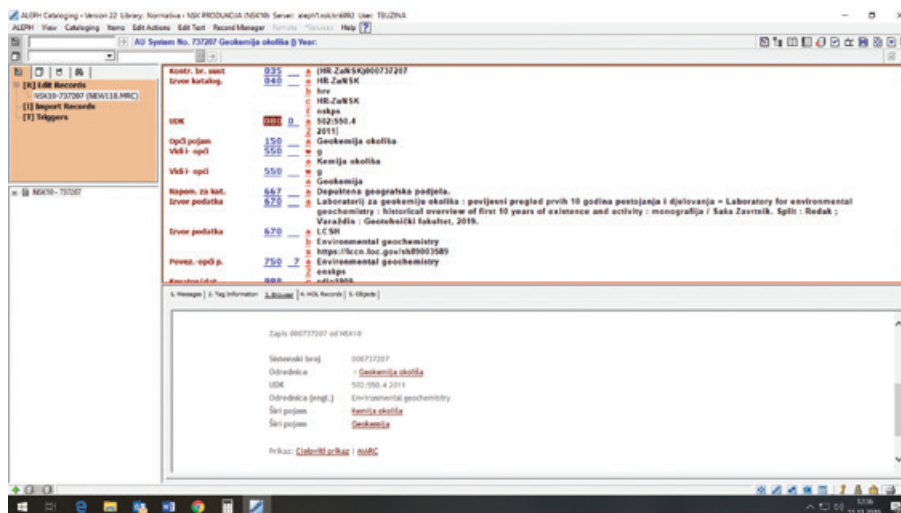
and comprehensiveness, it is recommended for use by other libraries.

The *Manual* is a Croatian translation and rewriting of the *Library of Congress Subject Headings Manual*. It is supplemented with subject headings of greater scope or of content specifically in reference to themes concerning Croatia and has no equivalent to subject headings of Library of Congress. It was distributed under the CC BY-NC-SA 4.0 licence, while its content is to be yearly upgraded.

Alongside the *Manual and Guide for Subject Headings*, the portal consists of respective menus *About Subject Headings (O predmetnom sustavu)*, *News (Novosti)*, *Frequently Asked Questions (Česta pitanja)*, *New and Modified Headings (Nove i izmijenjene odrednice)*, *Documents (Documents)* and *Contact (Kontakt)*.

The content of *About Subject Headings*, furthermore in detail, explains the history of development of the National and University Library in Zagreb's subject headings with its *Manual and Guide for Subject Headings* as the end result.

Frequently Asked Question, which serves as a helping guide to users, provides basic information on the subject headings themselves, various downloading options of the

Radno sučelje – zapis za predmetnu odrednicu u Normativnoj bazi te prikaz zapisa na OPAC-u. / Interface – Library Subject Headings authority database entry and entry display as seen on OPAC

subject headings provided by the National and University Library in Zagreb and so on.

Alphabetical lists of new and modified headings can be found under *New and Modified Headings*. The list is monthly updated.

The UDC Authority File online portal

In March of 2019 the National and University Library in Zagreb established the *UDC Authority File* online portal as a new service based for use in the National and University Library in Zagreb, as well as in other libraries and establishments using the UDC structure. It is available at the following address: <http://udk.nsk.hr/index.php?id=pocetna>.

The online portal allows insight into the table structure (the *Hierarchical Structure menu=Hijerarhijsko stablo*), search options based on UDC notation or text (the *Search menu=Pretraživanje*), whilst a detailed description of all search options is found within the *How to search (Kako pretraživati)* menu. Comments and questions can be sent to udk@nsk.hr email address.

The application was designed by the IT Department of the National and University Library in Zagreb in PHP programming language. An open access to the interface is available without login.

UDC Authority File was founded on the principles of long-term practices of UDC use in the National and University Library in Zagreb, as well as its need for describing the overall Library fond. The data of the Authority File consists of numbers, common auxiliary signs and constituent elements. It includes sets of decimal, notational systems that are used in the outline of the National and University Library in Zagreb, based on the agreed indexing policies. The content of the UDC Authority File is updated and refreshed based on needs of the Library's cataloguing services.

The system is based on the *UDC Master Reference File* from 2011, as well as in line with the Library's history and tradition of indexing policy. The base is adopted from the UDC Summary and completed with the numbers of the complete online edition, together with local search classifiers and editorial team.

The purpose of the UDC Authority File is to standardise a practice of UDC usage in the bibliographic database of the National and University Library in Zagreb. It allows for supervision, consistency and coherency of implementing UDC notation, in conjunction with systemic update of classification data and its editing within the Library's bibliographic database. Apart from the provided advantages of the UDC Authority File, its use eases the classifiers' work, shortens the time of processing the material and disables typographic errors.

UDC *Online* središnji je servis za pristup tablicama Univerzalne decimalne klasifikacije na različitim jezicima, a rezultat je suradnje UDK konzorcija i UDK nakladnika u nekoliko zemalja. / UDC Online is a central service for access to UDC classes in various languages and is an outcome of cooperation between UDC Consortium and UDC publishers in several countries.

Digital Heritage: Online exhibitions spotlighting library treasures

On the occasion of the launch of the new virtual exhibition network online portal (<http://virtualna.nsk.hr>), it is good to remember the very beginnings of the work on the virtual exhibition system of the National and University Library in Zagreb (NSK), which resulted in rich content, new functionalities and the ability to set up a network of virtual exhibitions.

By setting up its first virtual exhibition in 2012, a new activity has begun in the programme of digitising the material of the National and University Library in Zagreb, by way of highlighting the digitised Library's resources in an interactive way of substantial and timely

include sound, some are enriched by a search engine together with additional content tagging, whereas more are being translated to different languages and are followed by a quiz and a puzzle, respectively, which puts additional focus on *heritage online* that is aimed towards the gen-

Virtualna izložba *Hrvatska glagoljica* tekstovima napisanima pretežito iz pera istaknutih znanstvenika donosi prikaz glagoljice pod utjecajem njezina povijesnoga razvoja, tipografije, kulturološkoga utjecaja te suvremene primjene, istodobno predstavljajući i digitaliziranu građu Zbirke rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / *The Croatian Glagolitic Script* virtual exhibition by way of texts, mainly written by renowned scientist, brings a display of the Glagolitic script under the influence of its historical development, typography, cultural impact and contemporary use, while simultaneously showcasing the Manuscripts and Old Books Collection of the National and University Library in Zagreb digitised material.

context. The first virtual exhibition was dedicated to a great scientist and writer Ruđer Bošković, whose work, together with those written on him by other authors, was showcased through a display of his biography on a timeline. An open source software was used in making the exhibition, while it has further enabled the creation of a larger number of virtual exhibitions. The purpose of such system development is to economise and simplify the process of creating virtual exhibitions.

Since the release of the first virtual exhibition, efforts have been made to further explore new possibilities of showcasing Library's digitised material, as well as gradual work put on expanding the scope and functionality in contextualising the selected works. Some exhibitions

eral public and children, especially. With large amount of invested work on marketing activities, the creation of the virtual exhibition on Antun Gustav Matoš in 2014 was accompanied by a marketing campaign *Matoš and Me (Matoš i ja)*. More than 500 photographs from schools and other institutions, reflecting on their activities in commemorating the hundredth year of Matoš's death, were selected through the campaign. During the same year, the exhibition *The Dailiness of 1914, as per Croatian Newspapers and Magazines (Svakodnevnica 1914. u starim hrvatskim novinama i časopisima)* was made, which includes 12 timelines of 365 news articles of 12 respective months in 1914. The creation of an array of virtual exhibitions has thenceforth followed (*Faust Vrančić, Jezik*

sveti mojih djedova=The Holy Ancestral Language of Mine, Vizualiziranje nacionalnog: skjavonske/ilirske bratovštine i kolegiji u Italiji u zbirka NSK=The Visualisation of the Schiavoni/Illyrian Confraternity and the Conferences in Italy at the NSK Collection, Marko Marulić, Hrvatska glagoljica=Croatian Glagolitic Script, Vatroslav Lisinski, Prošlost i sadašnjost Krke=The Future and The Presence of Krka, Crteži Huga Conrada von Hötendorfa=The Drawings of Hugo Conrad von Hötendorf, Pozdrav iz Zagreba=Greetings from Zagreb).

To furthermore enrich the quality of the presented content, several virtual exhibitions were made in cooperation with experts in respective themes (Dr Marijana Borić, Dr Jasenka Gudelj, Dr Bratislav Lučin, Dr Rumjana Božilova, Stjepan Sučić, academic Josip Bratulić, Ksenija Banović and etc). By partnering with the academic community, efforts have been made in setting up exhibitions in other libraries, with two libraries, per competition *Baština na mreži (Heritage online)*, successfully creating their respective virtual exhibitions (The City Library Vukovar – *The Life and Work of Nikola Andrić*, and The School of Hospitality and Tourism Management in Osijek Library – *Ivan Martin Divald – The First Worldly Printer in Osijek*).

Moreover, several departments of the National and University Library in Zagreb work on the creation of virtual exhibitions alongside the Croatian Digital Library Development Centre of the Croatian Institute for Librarianship, which oversees coordination and development, and the Library's IT Department, as well as of recently an external associate – the Factory (Plava tvornica) company. The virtual exhibition framework has largely been improved by way of *Creative Upgrade of Digital Content: Virtual Exhibitions Network (Kreativna nadgradnja digitalnih sadržaja: mreža virtualnih izložbi)* developing project, which was carried out in 2018 with the support of the Ministry of Culture of the Republic of Croatia. The project has enabled the built of digital map storytelling, which has further opened opportunities of creative digital content presentation.

Since 2017, under the Croatian Training Centre for Continuing Education of Librarians (CSSU), *Virtual Exhibitions of the Digitised Material (Virtualne izložbe digitalizirane građe)* workshop is held that so far has amassed 90 participants. In response to an invitation from the National Library of Montenegro “Đurđe Crnojević”, the workshop was also held as a part of the *Second International Conference on Libraries, Archives and Museums – LAM 2019* (by my encompassing lecture), with 17 partaking representatives from LAM institutions. The work on virtual exhibitions also was presented at several domicile professional meetings, while last year the Library's representatives (me, Dragana Koljenik,

Anita Marin, Tamara Ilić-Olujić) participated in the *DH Estonia 2019 - Use of Digital Cultural Heritage in Research and Education* international conference, held from 4th to 9th December 2019 at the National Library of Estonia, and presented a work on *Networks of Virtual Exhibitions – Creative and Innovative Ways of Interpreting and Communicating Cultural Heritage*.

The completion and creation of new virtual exhibitions are still underway (*Obitelj Zrinski=The Zrinski Family, Incunabula Croatica, Mate Ujević, Marin Getaldić, Nikola Tesla, Zagreb, Glagoljska početnica=The Glagolitic Spelling Book*), with encompassing continuation of work on developing new ways of digital storytelling by means of quality, interdisciplinary presentation of Croatian cultural and scientific heritage. Continuing work on ensuring new templates and active connection with the field of creative industries and education all are in plan for developing the framework of virtual exhibitions in the following year.

Fotografija: Sonja Hrelja

U sklopu natječaja *Baština na mreži*, dvije knjižnice samostalno su izradile virtualne izložbe, i to Gradska knjižnica Vukovar – *Život i djelo Nikole Andrića* i Knjižnica Ugostiteljsko-turističke škole Osijek – *Ivan Martin Divald – prvi svjetovni tiskar u Osijeku*. / Two libraries, per competition *Baština na mreži (Heritage online)*, successfully creating their respective virtual exhibitions (The City Library Vukovar – *The Life and Work of Nikola Andrić*, and The School of Hospitality and Tourism Management in Osijek Library – *Ivan Martin Divald – The First Worldly Printer in Osijek*).

Encounters and recollections: NSK Foreign Croatica Collection open forum programme

In 2020, the open forum programme of the Foreign Croatica Collection of the National and University Library in Zagreb, as part of which Croatia's wider public can directly meet Croatian emigrant writers, artists, intellectuals and diplomats, will have its 40th edition.

Fotografija: Renata Breka

Voditeljica tribine dr. sc. Željka Lovrenčić te sveučilišni profesor i diplomat Zvonimir Marić na trideset i petoj tribini na temu inozemne Croaticae. / Head of the NSK Foreign Croatica Collection Željka Lovrenčić and professor and diplomat Zvonimir Marić, the guest of the Collection's 35th open forum.

The National and University Library in Zagreb, whose main task is to compile and curate *Croatica*, the national collection of Croatia's written heritage, takes great care to include in its holdings all nationally relevant resources, including those originating outside Croatia.

Considering the history and largeness of Croatian emigrant population, as well as a comprehensive body of works by Croats translated into foreign languages, the National and University Library in Zagreb set up its Foreign Croatica Collection in 2007, as part of the Acquisition Department. The Collection has been focusing its activity on locating, assembling, registering and promoting publications by Croats outside Croatia, as well as those about Croatia or Croats by non-Croatian authors. It makes a significant part of special holdings included in *Croatica*, the Croatian national collection, and was created based on resources in the so-called Croatian Emigrant Publications Collection (*Zbirka iseljeničkoga tiska*), which was never established as one of the Library's formal organisational units. Since 2011, its holdings have been available on open access shelves in the Library's reading rooms.

The Collection's resources are organised in the following three categories – a) Croatian books by Croats or by

non-Croats about Croats and Croatia published abroad, b) Croatian emigrant literature, and c) publications of Croatian minorities.

In order to promote the Collection's activity and resources, I initiated a special programme of open forums in 2014. Since then, with the assistance of the Senior Public Relations Adviser at the NSK Marketing and Communications Section Ante Livajić, I have organised thirty-six open forums, attracting a large audience and significant media coverage.

The Collection's first open forum, held on 18 February 2014, hosted a writer and returned emigrant from Australia Drago Šaravanja, who presented his life and work in Australia and the large and successful Croatian community there. Other guests during the first year of the open forum programme were the Head of the Publishing Department of the Croatian Heritage Foundation and Editor-in-Chief of the Croatian Emigrant Almanac Vesna Kukavica, literary translator and researcher Dr Simona Delić, returned emigrant from Canada and researcher Dr Marin Sopta, returned emigrant from Argentina and the last descendant of the famous Mažuranić family Darko Teodoro Mažuranić, and writer, painter and librarian Enerika Bijač.

The 2015 open forum series presented the experiences and accomplishments of a distinguished historian, diplomat, writer and the current President of the Croatian Writers' Association Đuro Vidmarović, Professor at the Zagreb Faculty of Croatian Studies Sanja Vulić, Professor Tomislav Sunić, who built his academic career at several US universities, diplomat Tuga Tarle, Chilean writer Diego Muñoz Valenzuela, whose inclusion in the Collection's open forum programme was occasioned by his arrival in Croatia for the purpose of the presentation of the 2015 Croatian translation of his 1997 novel *Flores para un Cyborg (Cvijeće za jednog kiborga)*, and, finally, Fellow of the Croatian Academy of Sciences and Arts Tonko Maroević.

The 2016 open forum programme hosted diplomat Naco Zelić and poet and current Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of Croatia in the

Islamic Republic of Iran Drago Štambuk, writers Diana Burazer and Jurica Čenar, as well as a Burgenland Croat from Vienna and famous Australian chef widely known for promoting Croatia's gastronomic heritage Dennis Valčić, while the 2017 open forum participants included a famous Zadar poet and painter Tomislav Marijan Bilosnić, musicologist and diplomat Zdenka Weber, and writers Stjepan Šešelj and Neda Miranda Blažević. That same year writer, translator and publisher Nikola Đuretić looked back on his days as a journalist and later editor at the BBC, while Nela Stipančić Radonić, who lives and works in Munich, Germany, gave an overview of her impressions of the city and the Croatian community there. The 2017 open forum series closed with a prominent Croatian writer, translator and publisher Mile Pešorda, whose work included cooperation with some of the greatest Croatian writers, including Jure Kaštelan and Dragutin Tadijanović.

The Collection's first 2018 open forum hosted writer Lana Derkač, who presented her experiences from Malaysia, Mexico and Costa Rica. Other 2018 guests were a famous Croatian writer and translator Ljerka Car-

journalist and diplomat Miroslav Međimorec presented his literary success in Mexico, where his book about his personal experiences from the Croatian Homeland War (*Historias Verídicas de la Guerra Patria*, 2015; *Piše Sunja Vukovaru: istinite priče iz Domovinskog rata*, 2004) has become required reading in schools in the state of Jalisco. The participants in the 2019 open forum series included historian and Head of the Department for Croatian Minorities of the Croatian Heritage Foundation Marin Knezović, professor of English and Italian and returned emigrant from Venezuela Anica Markov, writer from Australia Vladimir Jakopanec, and Assistant Professor at the Zagreb Faculty of Humanities and Social Sciences Ivana Hebrang Grgić, the initiator of an interesting project aimed at compiling a comprehensive bibliography of the Croatian emigrant publications. The September edition of the 2019 open forum series hosted a diplomat and former Consul General of the Republic of Croatia in Pécs, Hungary, Professor Zvonimir Marić. The guest of the last open forum in 2019 was journalist and writer Božica Brkan, who spoke about her experiences from Australia, the US and Columbia.

Fotografija: Darko Čizmek

Muzikologinja, glazbena kritičarka i diplomatkinja dr. sc. Zdenka Weber bila je gošća devetnaeste tribine na temu inozemne Croatice. / Musicologist, music critic and diplomat Zdenka Weber, the guest of the 19th open forum of the NSK Foreign Croatia Collection.

Matutinović, who presented her rich oeuvre, and journalist and diplomat Stjepan Šulek, famous for his work on the promotion of Croatia in Germany. Poet, prose writer and essayist Dražen Katunarić spoke about his travels around the world and participation in many literary festivals. Writer and journalist Branka Primorac presented the latest translation of her novel *Maturalac* (School trip) into Spanish, while theatre and film director, writer,

The large audience that the open forum programme of the Library's Foreign Croatia Collection regularly attracts is a proof of its value both as a place for pleasant get-togethers between the wider public and Croatian emigrant dignitaries as well as a platform for the promotion of the most significant among many valuable accomplishments of Croatia's emigrant population.

Maja Karić

Najstarije djelo u Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

Gebenna – prikaz grada Ženeve.

Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, GZGS 1898. wolge 1. / Gebenna – Depiction of the town of Geneva, The Print Collection of the National and University Library in Zagreb, GZGS 1898 wolge 1

Gebenna, prikaz Ženeve otisnut u Nürnbergu u srpnju 1493. godine, najstarije je djelo koje čuva Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Drvorez je nastao u majstorskoj radionici Michaela Wolgemuta i Wilhelma Pleydenwurffa kao jedna od brojnih ilustracija čuvene publikacije humanista i liječnika Hartmanna Schedela pod nazivom *Liber chronicarum*. *Ljetopis* se smatra jednim od najstaknutijih primjera ranoga tiskarstva i jedna je od prvih tiskanih knjiga koja je uspješno objedinila ilustraciju i tekst. Pisana je još uvijek u tradiciji shvaćanja ljudske povijesti u sklopu biblijskoga stvaranja svijeta, ali istodobno je upotpunjena i poznatim antičkim te popularnim literarnim izvorima suvremenoga humanizma. Idejni začetnici i pokrovitelji projekta Sebald Schreyer i Sebastian Kammermeister angažirali su tada vodećega

tiskara u Europi Antona Kobergera, dok je drvene ploče za ilustracije izvela jedna od najpoznatijih majstorskih radionica, ona Michaela Wolgemuta i Wilhelma Pleydenwurffa.¹ U čuvenoj je radionici u razdoblju od kraja 1486. do kraja 1489. godine naukovao i mladi Albrecht Dürer, umjetnik sjevernoeuropske renesanse, koji je tijekom svojega stvaralaštva do posebne likovne discipline uzdigao grafiku kao samostalno umijeće². Radionica je za opsežan tekst, koji opisuje bitne povijesne događaje, mjesta i čuvene osobe, izradila nešto više od 1800 ilustracija otisnutih sa samo 640-ak drvenih ploča. Drvorez grada Ženeve upotpunjuje tekst o njegovu utemeljenju, etimologiji i suvremenome ekonomskom, društvenom i kulturnome životu, ali poput većine gradova u ljetopisu *Liber chronicarum*, prikaz ne prati točnu topografiju određene lokacije.³ Ženeva je tek neodređeno mjesto naglašene osnovne prostorne strukture koja odgovara onodobnomu poimanju grada (zamak, crkva i obrambene zidine). Drvorez koji prikazuje Ženevu ponavlja se još četiri puta u istome izdanju – kao Lakonija, pokrajina stare Grčke, Tiberijada u sjevernome Izraelu, talijanski Milano i Dumjat u Egiptu.

- ¹ Michael Wolgemut nakon ženidbe udovicom Hansa Pleydenwurffa 1473. godine zajedno s posinkom Wilhelmom Pleydenwurffom nasljeđuje i vodi majstorsku radionicu u Nürnbergu. U početku je bila poznata po izradbi drvoreza, skulptura i oltara, no ubrzo se specijalizirala za novu vještinu knjižne ilustracije. Usp. Enciklopedija likovnih umjetnosti / [glavni redaktor Andre Mohorovičić]. Zagreb : Leksikografski zavod FNRJ, 1959. – 1966., Portr-Ž, Wolf-Wolgemut, str. 581.
- ² Teoretičar i povjesničar umjetnosti Erwin Panofsky navodi kako je moguće Dürerovo sudjelovanje na projektu s obzirom na to da su se preliminarni ugovori o izradbi ploča mogli sklopiti već 1487. godine kako bi se one još stigle izmijeniti i kako bi se otklonili mogući nedostaci te da se analizom određenih ilustracija već može prepoznati Dürerova ruka. Usp. Panofsky, Erwin. *The life and art of Albrecht Duerer* / by Erwin Panofsky ; with a new introduction by Jeffrey Chipps Smith. Princeton ; Oxford : Princeton University Press, 2005., str. 20.
- ³ Većina prikaza gradova nastaje prema vizualnome ili tekstualnome predlošku, a tek nekoliko, poput Nürnbergga, u stvarnome nacrtu. Usp. Schedel, Hartmann. *Chronicle of the world : the complete and annotated Nuremberg chronicle of 1493* / Hartmann Schedel ; introduction and appendix by Stephan Fuessel ; [translation Ishbel Flett]. Köln [etc.] : Taschen, 2001., str. 30.

Prvo izdanje na latinskome jeziku objavljeno je 12. srpnja, a na njemačkome već 23. prosinca 1493. godine. Tri je godine poslije Johann Schönsperger knjigu u izmijenjenome formatu neautorizirano tiskao u Augsburgu, što svjedoči o njezinoj popularnosti i golemu postignuću tada još uvijek mlade umjetnosti tiska. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, uz drvorez koji se čuva u Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, pohranjuje i četiri primjerka nirnberškoga izdanja *Liber chronicarum* iz 1493. godine u Zbirci rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.⁴

⁴ Tri primjerka na latinskome (R I-2°-1a, R I-2°-1b, BZ3) te jedan na njemačkome jeziku (R I-2°-3).

Lacedemonia – prikaz Lakonije.
Zbirka rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, folio 28v, R I-2°-1a. /
Lacedemonia – depiction of Laconia.
The Manuscripts and Old Books Collection of the National and University Library in Zagreb, folio 28v, R I-2°-1a.

NSK treasures

Maja Karić

Translation by Mislav Modronja

The oldest treasure in the Print Collection of the National and University Library in Zagreb

Gebenna, a depiction of Geneva pressed in Nuremberg in July of 1493, is the oldest preserved artwork in the Print Collection of the National and University Library in Zagreb. The woodcut was made in the workshop of Michael Wolgemut and Wilhelm Pleydenwurff, as one of many illustrations of renowned publication *Liber chronicarum* (*The Nuremberg Chronicle*), written by a humanist and medical doctor Hartman Schedel. “The Chronicle” is considered as one of the most prominent examples of early printing, together with being one of the first published books with a successful combination of illustrations and text. It was written in then existed tradition of understanding human history through a biblical, creationism scope, and yet is concurrently supplemented with famous, ancient, as well as popular literary sources from contemporary humanism. The origina-

tors and benefactors of the project, Sebald Schreyer and Sebastian Kammermeister, hired then a leading printer in Europe, Anton Koberger, while woodblocks for illustratory purposes were produced by one of the most eminent workshops – the one of Michael Wolgemut and Wilhelm Pleydenwurff¹. From the end of 1486 to the end of 1489, a young Albrecht Dürer, an artist of northern European renaissance fame, who during his overall artistic production elevated autonomous workmanship of

¹ Michael Wolgemut, after marrying Hans Pleydenwurff’s widow, in 1473 together with his stepson Wilhelm Pleydenwurff had inherited and ran the workshop in Nuremberg. It was, at first, known for its woodcut, sculpture and altar production, however it quickly specialised in new skill of xylographica. Reference: Encyclopedia of Visual Arts / [eds Andre Mohorovičić]. Zagreb: Leksikografski zavod FNRJ, 1959-1966., F-Portr, Wolf-Wolgemut, pp. 581

Tyberias als Tyberiadis – prikaz Tiberijade.
Zbirka rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, folio 34v, R 1-2°-1a. /
Tyberias als Tyberiadis – depiction of Tiberias.
The Manuscripts and Old Books Collection of the National and University Library in Zagreb, folio 34v, R 1-2°-1a.

graphic art to a special visual discipline², apprenticed in the renowned workshop. The workshop block-cut over 1800 illustrations pressed from only about 640 woodcut blocks for the purpose of an elaborate text that describes various historical events, places and well-known figures. The woodcut of the town of Geneva is further completed with a text on its founding, etymology, as well as its contemporary economic, social and cultural life, although not complying to specific topography of an exact location³. Geneva is, therefore, an unspecified place of

² A theoretic and art historian Erwin Panofsky claims that Dürer's engagement in the project was probable, given that preliminary contracts of block-books could have been made in 1487, in order to revise and remedy the difficulties, as well as by analysing certain illustrations Dürer's hand could be recognised. Ref: Panofsky, Erwin. *The life and art of Albrecht Duerer* / by Erwin Panofsky ; with a new introduction by Jeffrey Chipps Smith. Princeton, Oxford : Princeton University Press, 2005., pp. 20.

³ Most town displays are based on visual or textual template, and only a few like Nuremberg, are based on an actual sketch. Ref; Schedel, Hartmann. *Chronicle of the world : the complete and annotated Nuremberg chronicle of 1493* / Hartmann Schedel ; introduction and appendix by Stephan Fuessel ; [translation by Ishbel Flett]. Köln [etc.] : Taschen, 2001., pp. 30.

pronounced spatial structure that matches the contemporary perception of a town (with a castle, a church and fortification, respectively). The woodcut showcasing Geneva is repeated four more times within the same edition – as Laconia, a region of the ancient Greece, Tiberias in northern Israel, the Italian Milan, as well as Damietta, located in Egypt.

The first edition in Latin appeared on 12th July 1493, whereas in German on 23rd December of the same year. Three years later, the revised edition was published unauthorizedly by Johann Schönsperger in Augsburg, which furthermore bears witness to its popularity and the overwhelming achievement of, at the time, young artform of printing. The National and University Library in Zagreb, among the woodcut that is kept in the Print Collection, oversees the preservation of four additional copies of the Nuremberger editions of the *Liber chronicarum*, located in the Manuscripts and Old Books Collection⁴.

⁴ Three copies in Latin (R 1-2°-1a, R 1-2°-1b, BZ3) and one in German (R 1-2°-3).

Mediolanum – prikaz Milana.
Zbirka rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, folio 72r, R 1-2°-1a. /
Mediolanum – depiction of Milan.
The Manuscripts and Old Books Collection of the National and University Library in Zagreb, folio 72r, R 1-2°-1a.

Irena Galić Bešker

Rukopisna ostavština Ive Pilara u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

Rukopisna ostavština rasvjetljuje djelo Ive Pilara koji je pronicavo i oštroumno pisao o hrvatskoj stvarnosti, geopolitičkom položaju tadašnje Hrvatske, najprije u Austro-Ugarskoj Monarhiji, a zatim i u državnoj zajednici sa Slovenijom i Srbijom.

Fotografija Ive Pilara u časničkoj uniformi R 7983. / Ivo Pilar as an army officer. NSK Manuscripts and Old Books Collection, shelfmark R 7983.

Pravnik, odvjetnik, sociolog, publicist i političar Ivo Pilar rođen je 1874. godine u Zagrebu, u obitelji sveučilišnoga profesora Đure Pilara i Klementine, kćeri poduzetnika i zagrebačkoga podnačelnika Đure Crnadka. Školovao se u Zagrebu, Beču i Parizu. Nakon završenoga školovanja odlazi u Sarajevo, gdje je kao pravni stručnjak radio u bankarstvu i pravosuđu. U razdoblju od 1905. do 1920. godine voditelj je odvjetničkoga ureda u Tuzli, a zatim do smrti i u Zagrebu. Kao pravnik Ivo Pilar intenzivno je radio na prilagodbi austrijskoga Općeg građanskog zakonika bosanskohercegovačkim prilikama i uvjetima. Nakon povratka u Zagreb, osim radom u odvjetničkome uredu, bavio se i pravima kućevlasnika u tadašnjoj

Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, poslije Kraljevini Jugoslaviji. Boraveći u Bosni, aktivno je djelovao i u javnome životu. Godine 1920. vraća se u rodni Zagreb, gdje je do smrti vodio odvjetnički ured. Dana 3. rujna 1933. godine pronađen je mrtav, prostrijeljene glave u svojem domu na Tuškancu, što je otvorilo put dvama različitim tumačenjima njegove smrti. Jedni su je smatrali samoubojstvom, dok su je drugi protumačili kao posljedicu atentata beogradske vlade. Pokopan je u obiteljskoj grobnici na Mirogoju.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu kao mjesto trajne pohrane rukopisne ostavštine Ive Pilara

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu danas je mjesto trajne pohrane rukopisne ostavštine znanstvenika i publicista Ive Pilara. Davne 1948. nabavljeni su prvi Pilarovi rukopisi: *Promemoria über die Lösung der südslavischen Frage* (R 5704), *Nacrt programa za novu hrvatsku političku stranku* (R 5705), *Über die südslavische Frage* (R 5708), *Denkschrift überreicht dem Grafen Stefan Tisza* (R 5710), *Vortrag in Oesterr. Gesellschaft* (5712) te tri pisma iz njegove korespondencije (R 5713). Godine 2009. cjelokupna Pilarova ostavština predana je na čuvanje Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu da bi deset godina poslije ostavštini bilo pridodano još nekoliko Pilarovih rukopisa zajedno s njegovom korespondencijom, dnevnikom iz 1932. godine te s jednim rukopisom Đure Pilara, Ivina oca. Cjelokupna rukopisna ostavština Ive Pilara koja je u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu pristigla 2009. i 2019. godine pohranjena je na signaturi R 7983. Rukopisna je građa razvrstana i podijeljena u tri skupine. Autorski tekstovi Ive Pilara te brojni tekstovi pisani njegovom rukom objedinjeni su u skupini A. Korespondencija u ostavštini Ive Pilara nalazi se u skupini B, u kojoj su pisma razvrstana u tri manje podskupine. Pisma koja je pisao Ivo Pilar, bilo da su autografi ili strojopisi, pripadaju podskupini a i ukupno ih je dvadeset. U podskupini b nalazi se 28 pisama, čiji je adresat bio Ivo Pilar. Naposljetku, u podskupini c ukupno je 13 pisama koja su pronađena u Pilarovoj ostavštini, a nije ih pisao

on niti su njemu bila upućivana. U skupini C nalaze se Pilarovi osobni i obiteljski dokumenti. Ivo Pilar i njegova supruga Jelena, rođena Shek,¹ imali su četvero djece: Veru, Vladimira, Branka i Miru.² Tomu treba dodati još i dokumente šire obitelji te brojne pravne dokumente i novinske izreske.

Sva građa iz rukopisne ostavštine Ive Pilara popisana je prema običajima i pravilima bibliografske i kataložne prakse. Popisi su dostupni u čitaonici Zbirke rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te čine temelj svakomu budućem istraživanju Pilarova života i djelovanja.

Južnoslavensko pitanje i svjetski rat

Živeći u burnome povijesnom razdoblju, Ivo Pilar o njem je aktivno promišljao u svojim djelima. Neka je od njih objavljivao pod pseudonimima, što jasno svjedoči o nesklonim mu vremenima, ali i o osjetljivosti tema koje je odabirao za pisanje. Za poznavanje cjelokupnoga Pilarova publicističkog i znanstvenoga opusa dragocjena je skupina A, u kojoj su pohranjeni autografi i strojopisi njegovih autorskih tekstova. Njegovo najopsežnije djelo o južnoslavenskome pitanju i svjetskome ratu čuva se kao autograf rukopisa pod naslovom *Die südslawische Frage und der Weltkrieg*. Proteže se na 578 listova, veličine 340 x 211 mm, a dopunjen je s još 255 listova različite veličine koji su objedinjeni pod naslovom *Ergänzungen*. Ivo Pilar objavio je to djelo pod pseudonimom L. von Südländ. Sastoji se od devet poglavlja u kojima je autor pisao o balkanskim Slavenima, Hrvatima, Srbima, Bosni, dvama vjeroispovijestima Južnih Slavena, i to katoličanstvu i pravoslavlju, južnoslavenskome pitanju u sklopu Austro-Ugarske Monarhije, hrvatskim i srpskim nastojanjima za ujedinjenjem te, naposljetku, o rješavanju južnoslavenskoga pitanja. Djelo je izvorno napisano na njemačkome jeziku i prvi je put objavljeno u Beču 1918. godine, kada je veliki svjetski sukob ulazio u završnu godinu. Drugo izdanje Pilarova djela na njemačkome jeziku objavila je Matica hrvatska u Zagrebu 1944., dok je treće izdanje na njemačkome objavljeno 2017. godine. Prvo izdanje Pilarova djela na hrvatskome jeziku u prijevodu Fedora Puceka objavljeno je u Zagrebu 1943. godine. Drugo hrvatsko izdanje, također u prijevodu Fedora Puceka, objavljeno je u Varaždinu 1990. godine. Godine 2018. Pilarovo djelo *Die südslawische Frage und der Weltkrieg* objavljeno je u hrvatskome i engleskome prijevodu. Djelo *Svjetski rat i Hrvati: pokus orientacije hrvatskoga naroda još prije svršetka rata* čuva se u strojopisu. Opravdanje za pisanje opsežnoga djela o Hrvatima i svjetskome ratu

¹ Adalbert Shek (1851. – 1933.), pravnik po zvanju, bavio se šerijatskim pravom i bio je odjelni predstojnik za pravosuđe Zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu.

² Nabrojani su od najstarijega do najmlađega. Kći Mira jedina je bila malodobna u vrijeme očeve smrti.

Ivo Pilar pronalazio je u svojem patriotizmu i dubokome uvjerenju da misli ispravno.³

Društenopolitičke prilike – izvor spisateljskoga nadahnuća

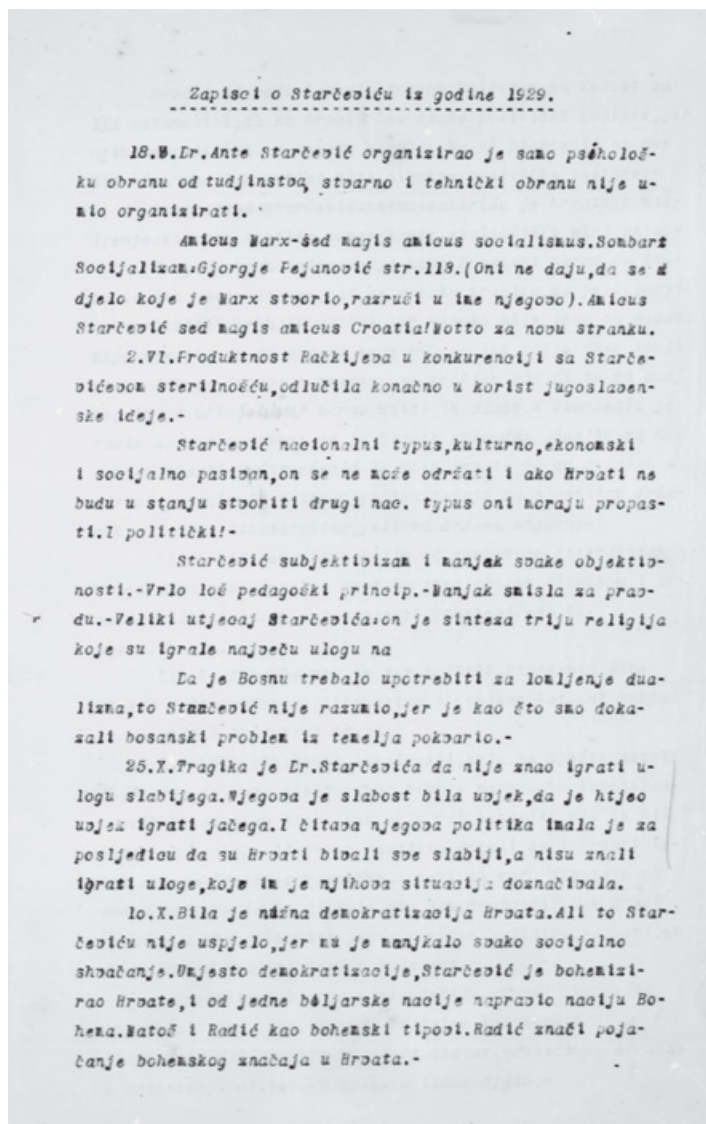
U skupini A pohranjeno je nekoliko Pilarovih rukopisa iz razdoblja njegova boravka u Bosni. Ondje je pozorno promatrao događanja oko sebe te je pisao o teškoćama koje su ga zaokupljale. U ostavštini je sačuvan Pilarov autograf proglašena *Narode hrvatski!* te autograf teksta *O situaciji Srba u Bosni i Hercegovini*. O bosanskim muslimanima pisao je u tekstu *Das Schicksal der bosnisch-herzegovinischen Mohammedanen*, koji je također sačuvan u autografu. Vrijedi spomenuti i nekoliko Pilarovih pravnih i političkih tekstova, od kojih su neki napisani 1908. godine, u godini kada je car Franjo Josip proglasio pripojenje Bosne i Hercegovine. Na novonastalu situaciju u Kraljevstvu Srba, Hrvata i Slovenaca Ivo Pilar odgovara tekstom *Über die derzeitige politische Lage in Königreich der Serben, Kroaten und Slovenien*, koji je također sačuvan u autografu. U strojopisu su sačuvani dokumenti o veleizdajničkoj parnici od 1920. do 1922., kada je Ivo Pilar bio optužen i izveden pred Sudbeni stol u Zagrebu. Sačuvan je i autograf pisma koje je Ivo Pilar 1924. godine uputio njemačkomu konzulu u Zagrebu. Tridesetih godina 20. st. nastao je tekst *Spomenica u pogledu organizacije obrane i otpora Hrvatskoga Naroda /H.N./ u sadanjoj njegovoj situaciji*, u ostavštini sačuvan kao rukopis autograf i strojopis. Zasebnu cjelinu u ostavštini Ive Pilara čine njegovi rukopisni zapisi o Anti Starčeviću koji su nastali tridesetih godina 20. st. i koji se protežu na 154 lista različite veličine. Pisani su u rasponu od kratkih bilježaka sve do opširnih sastavaka. Ivo Pilar pisao je o Starčeviću životu, njegovoj ličnosti i političkome djelovanju, analizirajući pritom u svojim rukopisnim konceptima Starčeviću ideologiju hrvatske narodne individualnosti,⁴ njegov odnos prema islamu te njegov sukob sa Srbima. Bogumilstvo je također zaokupljalo Pilarovu pozornost pa su se u njegovoj rukopisnoj ostavštini našla dva strojopisa o toj temi. *Bogumilstvo kao religiozni problem* i *Bogumilstvo kao socialni i politički problem* naslovi su dvaju predavanja koja je Ivo Pilar održao 1927. godine. Oba Pilarova rukopisa o bogumilstvu rukopisnoj su ostavštini pridodana 2019. godine.

Znanstvenik i publicist svestranih interesa

Brojnim temama koje su zaokupljale Ivu Pilara pribrajamo i sociološke teme. Jedan od rijetkih tiskopisa u njegovoj rukopisnoj ostavštini bila je brošura *Naše narodne mane i njihovo suzbijanje*. Ivo Pilar objavio ju je u suautorstvu s Matom Hanžekovićem 1927. godine. Kao predsjednik Sociološkog društva Pilar je 6. prosinca 1930. u

³ Usp. R 7983 A 27 Pilar, Ivo. Svjetski rat i Hrvati, str. 4

⁴ Sintagma doslovno preuzeta iz naslova Pilarova teksta.

Zagrebu održao predavanje *Socijalni čimbenici savremene ekonomske krize*, koje se također čuva u rukopisu. Nastavljajući kronološkim redom, spomenut ćemo još i djelo *Immer wieder Serbien* koje se čuva kao autograf i strojopis. Jedan dio građe iz ostavštine Ive Pilara zanimljiv je za povijest Hrvatske seljačke stranke. Izdvajamo zapisnik o Pilarovu posjetu predsjedniku Hrvatske seljačke stranke Vladku Mačeku, koji se čuva u skupini A. Zajedno s dvojicom ljudi, o kojima se u zapisniku govori kao o ing. L. i dr. J.⁵, Ivo Pilar posjetio je Mačeka 25. srpnja 1932. godine na njegovu dobru u Kupincu. U skupini C čuvaju se tiskopisi Mačekova proglasa hrvatskomu narodu iz 1932. godine te materijali s njegova suđenja. Kao zauzeti pravnik i intelektualac Ivo Pilar odgovara na sarajevski atentat, što se vidi po autografu podneska koji je 30. lipnja 1914. godine upućen kotarskomu uredu u Tuzli. Njime Gradski odbor građana islamske, katoličke i izraelitske vjeroispovijesti najavljuje žalosni ophod po gradu u povodu atentata na nadvojvodu Franju Ferdinanda i njegovu suprugu Sofiju.

⁵ Inicijali imena odnose se na Tomu Jančikovića i Radoslava Lorkovića. Usp. Pilar, god. 6, br. 12 (2011), str. 101-104.

Stotine i tisuće listova papira u rukopisnoj ostavštini Ive Pilara svjedoče njegovu raznoliku spisateljsku djelatnost te privatni i obiteljski život. Teško je u nekoliko kartica teksta sažeto, ali iscrpno opisati cjelokupnu ostavštinu i prikazati njezin sadržaj.

Znanstvenik i publicist svestranih interesa Ivo Pilar živio je u vrijeme velikih političkih, društvenih i povijesnih promjena koje se mogu iščitavati i proučavati iz njegove cjelokupne rukopisne ostavštine. U njegovu javnom i političkome djelovanju, najprije u Tuzli, a zatim i u rodnome Zagrebu, ispreplele su se brojne silnice suvremene mu hrvatske, jugoslavenske, europske, pa i svjetske politike. U Zagrebu je, u godini njegova rođenja, otvoreno moderno zagrebačko i hrvatsko sveučilište. Bilo je to veliko događanje za tadašnji Zagreb, koji će već ostarjeli Ivo Vojnović sjetno evocirati u svojim dnevničkim zapisima iz 1915. godine, kada se bude prisjećao kako je sa samo šesnaest godina došao pred „otvor zagrebačke univerze“.⁶ Iste godine rodila se Ivana Brlić-Mažuranić, potomkinja obitelji koja je također zadužila hrvatsku književnost, povijest i politiku. Rukopisna ostavština obitelji Brlić-Mažuranić isto se čuva u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Među brojnim ostavštinama istaknutih pojedinaca iz hrvatske prošlosti treba spomenuti i rukopisnu ostavštinu Đure Pilara, Ivina oca, koja je također pohranjena u Knjižnici. Rukopisne ostavštine obitelji Pilar i rukopisne ostavštine obitelji Brlić i Mažuranić samo su djelić bogate i zanimljive rukopisne baštine iz fonda Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

⁶ Usp. Dnevnik Ive Vojnovića iz vremena Prvoga svjetskog rata. Zbirka rukopisa i starih knjiga R 5620. U dnevničkome zapisu 16. 9. 1915. Ivo Vojnović kritički piše o Pilarovoj knjizi *Svjetski rat i Hrvati*.

Irena Galić Bešker

The manuscript heritage of Ivo Pilar at the National and University Library in Zagreb

{ The manuscript heritage of Ivo Pilar reveals his insight and sharp wit in writing about Croatia's reality and geopolitical position first within the Austro-Hungarian Monarchy and later in a confederation with Slovenia and Serbia.

A jurist, lawyer, sociologist, publicist and politician, Ivo Pilar was born in 1874 in Zagreb, Croatia, to Đuro Pilar, a university professor, and Klementina Pilar, née Crnadak, a daughter of an entrepreneur and deputy mayor of Zagreb Đuro Crnadak. He was educated in Zagreb, Vienna and Paris. After completing his studies, Pilar left for Sarajevo, in Bosnia and Herzegovina, where as a legal expert he worked in the banking industry and justice system. He also intensively worked on adjusting the Austrian General Civil Code to circumstances in Bosnia and Herzegovina, and was an altogether well-known figure in Bosnia's public life. From 1905 to 1920, he ran a lawyer's office in Tuzla, after which period he returned to Zagreb.

Following his return to Zagreb in 1920, apart from reopening a lawyer's office, which he ran until his death, Pilar also dealt with the rights of house owners in the then Kingdom of Serbs, Croats, and Slovenes, which later became the Kingdom of Yugoslavia. On 3 September 1933, Pilar was found shot through the head in his home in the Tuškanac quarter, which circumstances led to two different theories about his death. While some considered that he committed suicide, others were convinced that he was assassinated by the Beograd government.

Ivo Pilar was buried in his family vault in the Mirogoj cemetery in Zagreb.

Pilar's manuscript heritage in the Library's Manuscripts and Old Books Collection

The National and University Library in Zagreb acquired Pilar's manuscripts after the Second World War. His manuscripts entitled *Promemoria über die Lösung der süd-slawischen Frage* (shelfmark R 5704), *Nacrt programa za novu hrvatsku političku stranku* (shelfmark R 5705), *Über die südslawische Frage* (shelfmark R 5708), *Denkschrift überreicht dem Grafen Stefan Tisza* (shelfmark R 5710) and *Vortrag in Oesterr. Gesellschaft* (shelfmark 5712), along with three letters from his personal correspondence (shelfmark R 5713), became part of the Library's manuscript collection in 1948.

Then in 2009, all Pilar's writings were donated to the Library, to which collection several remaining manuscripts, private correspondence items, his 1932 diary and a manuscript by his father, Đuro Pilar, were added a decade later, in 2019. All items that the Library received through these donations are jointly registered under shelfmark R 7983.

All material included in Pilar's manuscript collection has been divided into three sections. Section A, which is the most relevant when it comes to researching Pilar's entire oeuvre, contains manuscripts and typescripts of Pilar's published works and his other manuscripts. Section B contains items from Pilar's private correspondence, further classified into three subsections – Subsection a) consists of altogether twenty letters by Pilar, both autographs and typescripts, Subsection b) has 28 letters written to Pilar, while 13 letters not written by or to Pilar, but found among his belongings, are contained in Subsection c). Section C includes Pilar's personal and family documents, revealing many interesting details about Pilar and his wife, Jelena Pilar, née Shek, along with their four children, Vera, Vladimir, Branko and Mira, as well as about Pilar's extended family. This section also contains legal documents and newspaper cuttings.

All items in Pilar's collection have been listed in compliance with bibliographic and cataloguing standards. Lists containing these bibliographic data, an indispensable basis for any kind for comprehensive research of Pilar's work and life, are available at the reading room of the Library's Manuscripts and Old Books Collection.

The South Slavic question and the world war

Living during a turbulent period of history, Pilar made it the subject of his writings. He published some of them under various pseudonyms, which clearly indicates that his views were more often than not unpopular at the time, but also speaks of the sensitive nature of delicate issues that he chose to write about.

Material contained in the abovementioned Section A, including both hand- and typewritten Pilar's texts, is es-

pecially valuable for gaining comprehensive insight into Pilar's publicist and scientific writings. His most extensive work, thematising the South Slavic question and "the Great War", is preserved as an autograph entitled *Die südslawische Frage und der Weltkrieg*. Published under the pseudonym L. von Südland, it includes 578 340 x 211 mm leaves, along with another 255 leaves of different dimensions bearing a joint title, *Ergänzungen*. In its nine chapters, Pilar expounded on the Balkan Slavs, Croats, Serbs, Bosnia, two denominations among South Slavs, i.e. Catholicism and Orthodoxy, the South Slavic question within the Austro-Hungarian Monarchy, attempts by both Croats and Serbs at forming a union, and finally, on the solution to the South Slavic question.

Originally written in the German language, *Die südslawische Frage* was first published in 1918 in Vienna, in the final year of the First World War. Its second edition in German was published in 1944 in Zagreb, while the most recent German edition was published in 2017. The first Croatian edition, translated by Fedor Pucek, was published in Zagreb in 1943, while its second edition,

also in Pucek's translation, was published in 1990 in Varaždin. The most recent Croatian edition, accompanied by an English translation, was published in 2018. Pilar's work thematising Croats from the perspective of World War One (*Svjetski rat i Hrvati: pokus orientacije hrvatskoga naroda još prije svršetka rata*) is preserved as a typescript. This work was first published in 1915, and two years later it got its second edition. This extensive work reveals Pilar's great Croatian patriotism and his deep conviction that he was right in his views.

Social and political conditions as a source of inspiration

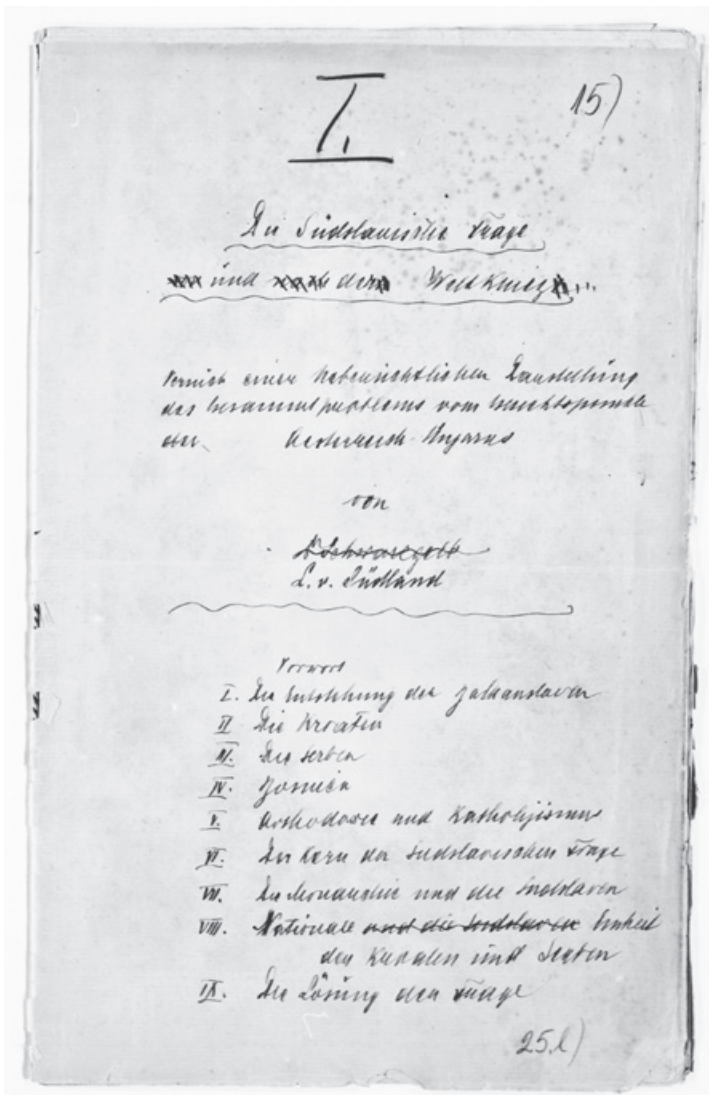
Section A also contains several manuscripts that Pilar wrote at the time when he lived in Bosnia. He carefully observed relevant developments during the period that he spent there and frequently wrote about them.

Included in this section is the autograph of Pilar's proclamation addressed to the Croatian people (*Narode hrvatski!*) and the one in which he thematised the position of Serbs in Bosnia and Herzegovina (*O situaciji Srba u Bosni i Hercegovini*). The autograph of his text about Bosnian Muslims (*Das Schicksal der bosnisch-herzegovinischen Mohammedanen*) is also part of this section.

Several legal and political text included in this section should also be mentioned, some of which were written in 1908, when Emperor Franz Joseph annexed Bosnia and Herzegovina to Austria-Hungary. In his autograph entitled *Über die derzeitige politische Lage in Königreich der Serben, Kroaten und Slovenien*, Pilar wrote in response to the developments in the newly constituted Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes, which integrated the previously independent State of Slovenes, Croats and Serbs.

Other resources include typewritten documents on the 1920-1922 treason trial against Pilar at the Royal Court in Zagreb, the autograph of his 1924 letter to the German consul in Zagreb, as well as the autograph and typescript of a text that Pilar wrote during the 1930s about the need for the defence and resistance of Croats with regard to their circumstances at the time (*Spomenica u pogledu organizacije obrane i otpora Hrvatskoga Naroda /H.N./ u sadanjoj njegovoj situaciji*). Also written during the 1930s and constituting a special segment in this section are Pilar's manuscripts about Ante Starčević (1823-1896), including altogether 154 leaves of different dimensions and ranging from brief notes to lengthy essays. Pilar's writings about Starčević's life, his public figure and political activity included analyses of Starčević's ideas about "Croatian national individualism" (*hrvatska narodna individualnost*), his attitude towards Islam and conflict with Serbs.

Pilar was also interested in Bogomilism, as evidenced by two typescripts on this subject preserved as part of his

Autograf djela *Die südslawische Frage* R 7983. / Autograph of Ivo Pilar's *Die südslawische Frage*. NSK Manuscripts and Old Books Collection, shelfmark R 7983.

legacy. Both became part of the Library's Pilar's manuscript collection in 2019 – one is a text of a lecture that he presented at the Sociological Association in Zagreb on 10 February 1927 (*Bogomilstvo kao religiozni problem*), and the other thematises Bogomilism as a social and political problem.

A scholar and publicist of wide interests

Included in Pilar's manuscript collection is also a brochure that he published in co-authorship with Mato Hanžeković in 1927 (*Naše narodne mane i njihovo suzbijanje*). The same manuscript also includes Pilar's lecture about the social factors of the then present economic crisis (*Socijalni čimbenici savremene ekonomske krize*) which he delivered in Zagreb on 6 December 1930 as the president of the Sociological Association. Also, the autograph manuscript and the typescript of *Immer wieder Serbien*, Pilar's work published in 1932, have also been preserved.

Sections A and C include Pilar's writings relevant for the history of the Croatian Peasant Party (Hrvatska seljačka stranka). Section A contains the minutes of Pilar's visit to the Party's 1928-1964 president Vladko Maček on 25 July 1932 on Maček's estate in Kupinec, in the company of Tomislav (Tomo) Jančiković and Radoslav Lorković. Section C contains Maček's resolution published in 1932, and material related to his trial. Another historically relevant item is the autograph of an application

that Pilar filed with the county court in Tuzla on 30 June 1914. As an active lawyer and intellectual, Pilar submitted this application as a response to the assassination of Archduke Franz Ferdinand and his wife Sophia in Sarajevo two days earlier, announcing the mourning procession of the members and supporters of the city's committee bringing together citizens of Muslim, Catholic and Israelite religion.

A scholar and publicist of wide interests, Ivo Pilar lived at the time of great political, social and historical changes that he incorporated into his writings, thus making them a valuable source of research. His public and political activity, primarily in Tuzla, and then later also in Zagreb, was influenced by many factors characterising Croatian, Yugoslav, European, and even global politics at the time. In 1874, the year Pilar was born, Zagreb, Croatia's capital, got a modern university, which event had a profound impact on the future development of both Zagreb and Croatia. Pilar was a contemporary of Ivo Vojnović (1857-1929), one of the most prominent playwrights of Croatian modern literature, and Ivana Brlić-Mažuranić, a descendant of a distinguished family that strongly marked Croatia's culture, history and politics, the Croatian greatest ever children's writer, and the winner of the 1937 Nobel Prize in Literature. Their and Pilar's rich manuscript heritage in the Library's collections make only a tiny part of the invaluable manuscript material preserved at the Library.

Željka Lovrenčić
Fotografije: Sonja Hrelja

Vrijedna donacija djela Radovana Ivšića

U ožujku 2019. godine fond Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu postao je bogatiji, zahvaljujući iznimno vrijednoj donaciji djela uglednoga hrvatskog književnika Radovana Ivšića. Ta donacija puno će značiti onima koji će proučavati život toga iznimnog čovjeka, čija je djela objavljivao francuski Galimard.

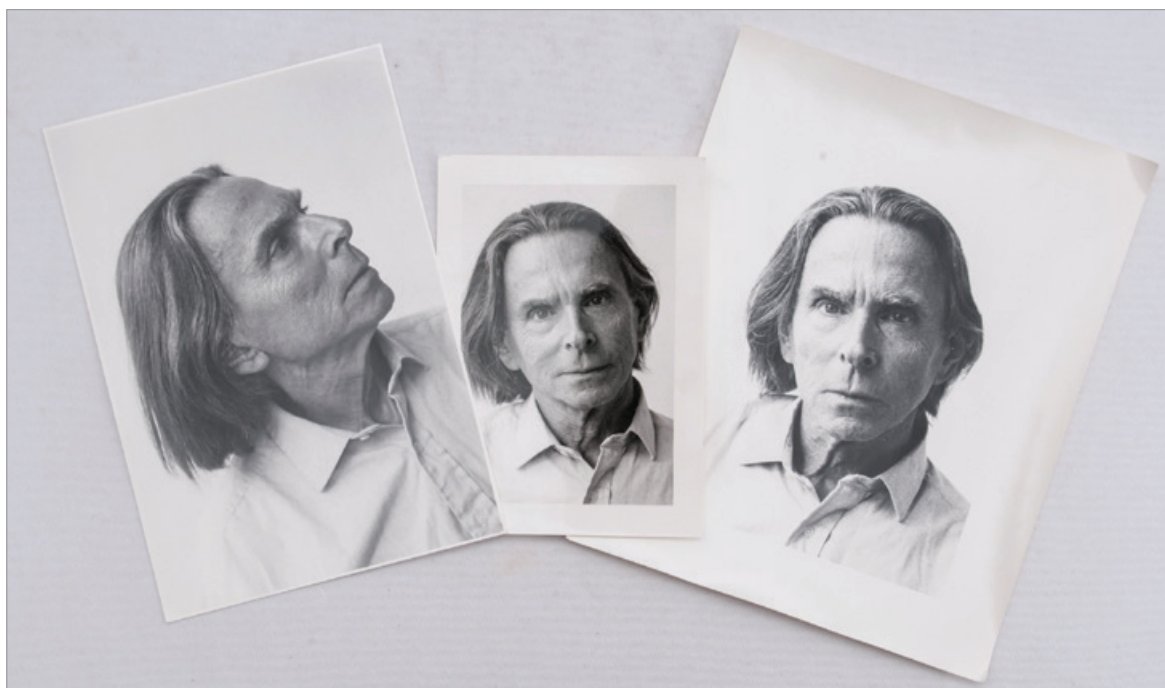
Francuska pjesnikinja Annie Le Brun, supruga Radovana Ivšića, u uvjerenju *da je Ivšićevo stvaralaštvo pripadalo i hrvatskoj kulturi*, odlučila je dio njegove bogate ostavštine darovati središnjoj hrvatskoj knjižnici. Riječ je o 1062 knjige, većim dijelom s posvetom, koje je iza sebe ostavio *dinosaur nadrealizma*, velikan koji je odbio sva priznanja i nije se klanjao nikomu, osim onomu što vječno traje – umjetnosti i kulturi.

Radovan Ivšić (Zagreb 22. lipnja 1921. – Pariz 25. prosinca 2009.) hrvatski je pjesnik, pisac, dramatičar, esejist, prevoditelj i nadrealist, jedan od brojnih Hrvata koji je živio izvan domovine i stekao svjetsku slavu. Čovjek koji je vjerovao samo u umjetnost i slobodu, pružio je otpor i ustaškomu i komunističkomu totalitarnom režimu te je svoju sreću pronašao u Parizu, gdje je živio od 1954. godine. Tamo je upoznao Andréa Bretona i pridružio se nadrealističkomu pokretu. Osim s Andréom Bretonom, surađivao je s Benjaminom Péretom, Joanom Miróom i drugim nadrealistima. Preveo je mnoga klasična i suvre-

mena djela francuske književnosti na hrvatski i hrvatska na francuski jezik te je bio jedna od najvrjednijih poveznica između dviju kultura i u objema je dao rezultate svojega rada.

Donacija Radovana Ivšića puno će značiti svima onima koji budu htjeli proučavati život toga iznimnog čovjeka, čija je djela objavljivao francuski *Galimard*.

Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu većim je dijelom darovan Ivšićev opus povezan s Hrvatskom. Među gradom nalaze se bitni prijevodi nekih njegovih djela, kao na primjer knjiga *Poesía reunida* objavljena na portugalskome jeziku u Brazilu. Treba napomenuti kako je Radovan Ivšić prvi hrvatski pjesnik čija je knjiga objavljena u toj zemlji. Na njezinoj je naslovnici litografija slavnoga slikara Joana Miróa s kojim je hrvatski književnik radio mapu *Mavena*. Primjerak te mape nalazi se u Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu od 1968. godine, kada je Radovan Ivšić prvi put nakon napuštanja domovine došao u Zagreb.

Fotografski portreti Radovana Ivšića iz donacije Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. / Photographic Portraits of Radovan Ivšić from the donation to the National and University Library in Zagreb.

Među knjigama s posvetama koje su mu darovali prijatelji književnici nalaze se knjige Irene Vrkljan, Predraga Matvejića, Mladena Machieda, Tončija Petrasova Marovića, Zvonimira Mrkonjića i dr.

Od ostalih knjiga iz donacije tu su, na primjer zbirka poezije *U ovom strašnom času* koju su uredili Ante Stamać i Ivo Sanader, biografska knjiga Đure Zagorca o Jovanki Broz objavljena 1990. godine u Beogradu te neka starija djela koja su tematski posvećena Hrvatskoj. Među njima možemo pronaći i poveću zbirku hrvatske lirike naslovljenu *Između dva rata*, objavljenu 1942. godine, te zabranjenu Kaštelanovu zbirku *Crveni konj*. Darovane su i tri grafičke mape, kao i šest kutija rukopisa. Ona sadrži i osobne stvari poput Ivšićeva fotoaparata, videokaseta te 282 primjerka hrvatskih i 76 primjerka inozemnih časopisa.

Među građom pohranjenom u Zbirci rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu nalazi se niz dokumenata koji svjedoče o Ivšićevu nimalo dosadnom životu. Posebno se ističe dokument od 23.

listopada 1942. godine u kojem ustaške vlasti službeno oduzimaju njegovu poemu *Narcis* tiskanu u tiskari Becker u Zagrebu. Pozornost privlače i Ivšićeva pisma roditeljima iz Rovinja pisana 1955. na pisačem stroju te zanimljiva rođendanska čestitka iz lipnja 1948. godine koju mu je posvetila istaknuta njemačka glumica Tila Durieux, pronašavši baš u Zagrebu utočište od Hitlerova progona. Čestitku posvećuje svojem *najmlađem i za sada posljednjemu redatelju*. Radovan Ivšić s njom je surađivao već u Studiju mladih, zajedno s Vladimirom Habunekom.

Ostavština Radovana Ivšića nalazila se u njegovu pariškom stanu i nije bila usustavljena. Trebalo je naći povjerljivu osobu francuske pjesnikinje Annie Le Brun koja bi izabrala stvari za donaciju Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Ivšićeva udovica Annie Le Brun odabrala je Jurija Armandu, dobroga poznavatelja rada njezina supruga, koji je imao izravan uvid u njegov umjetnički opus. Dar je dostavljen iz Pariza u Zagreb uz pomoć Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Grafička mapa *Tir* nastala suradnjom Radovana Ivšića i Toyen. Izdanje: Editions Maintenant, Pariz, 1973. Iz donacije Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. / The graphic map *Tyre (Tir)* made with the cooperation of Radovan Ivšić and Toyen. Editions Maintenant, Paris, 1973. From the donation to the National and University Library in Zagreb.

Željka Lovrenčić

Translation by Mislav Modronja

Photos by Sonja Hrelja

A valuable donation of Radovan Ivšić's works

In March of 2019 the Fond of the National and University Library in Zagreb grew larger thanks to an extremely valuable donation of works of a respected Croatian author Radovan Ivšić. This donation shall mean greatly to those in pursuit of examining the life of a remarkable man whose work was published by the French Galimard.

Annie Le Brun, the French poet and wife of Radovan Ivšić, with conviction that “the legacy of Ivšić belonged to Croatian culture”, decided to gift a portion of his rich bequest to the central Library of Croatia. The belongings of *the dinosaur of surrealism*, and the great man who turned down all recognition and bowed down to no one apart from what lasts evermore – art and culture, consist of 1062 (mostly dedicated) books which he had left behind. Radovan Ivšić (Zagreb, 22nd June 1921 – Paris, 25th December 2009) was a Croatian poet, author, playwright, essayist, translator and surrealist, alongside with being one of the few Croats who had lived outside of his homeland and received world acclaim. A man who trusted art and freedom, alone, offered resistance to the *Ustaša* Revolutionary Movement, as well as to the communist, totalitarian regime, and

found his happiness in Paris, where he had resided from 1954. Whilst there, he befriended André Breton and joined the surrealist movement. Alongside Breton, he collaborated with Péret, Miró and other surrealists. He translated various classic and contemporary works of French literature to Croatian, as well as Croatian works to French, and served as one of the most significant bonds between these two cultures on which he has left a remarkable mark.

The Ivšić Donation shall mean greatly to those in pursuit of examining the life of a remarkable man whose work was published by the French *Galimard*.

Ivšić's body of work, gifted to the National and University Library in Zagreb, mostly is in relation to Croatia. Among the printed matter, various translations of his works are found, like the book *Poesía reunida (Poetry Reunited)*, pub-

Izdanja s posvetama Radovanu Ivšiću iz donacije Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. / Editions with inscriptions to Radovan Ivšić. From the donation to the National and University Library in Zagreb.

lished in Portuguese in Brasil. It is to be noted that Ivšić was the first Croatian poet whose book was unveiled in that country. On the front cover is a lithograph by the famous painter Miró with whom the Croatian author had worked alongside with on the *Mavena* map. A copy of the Map has been in the Print Collection of the National and University Library in Zagreb since 1968, when Ivšić visited Zagreb for the first time since his exile.

Amongst the books with inscriptions, given to him by his friends of authors, works of Irena Vrkljan, Predrag Matvejević, Mladen Machiedo, Tonči Petrasov Marović, Zvonimir Mrkonjić and others also are found.

A collection of poetry *At this terrible moment... (U ovom strašnom času...)*, edited by Ante Stamać and Ivo Sanader, a biographical book on Jovanka Broz by Đuro Zagorac published in Belgrade in 1990, and some older works thematically dealing with Croatia, also are beset among the books received through the donation. Among the latter, a vast collection of Croatian lyrical poetry titled *Between Two Wars (Između dva rata)*, published in 1942, and the forbidden collection by Kašelan *The Red Horse (Crveni konj)* are assembled. The donation also provides three graphic maps, as well as six boxes of manuscripts that also contain personal belongings of Ivšić, such as his camera, videocassettes and 282 copies of local and 76 copies of international magazines.

Among the stored holdings assembled in the Manuscripts and Old Books Collection of the National and University Library in Zagreb an array of documents serves as a testament to the not-at-all-uninteresting life of Ivšić. In particular, the one dating back to 23rd October 1942, which bears witness to the confiscation of his poem *Narcissus (Narcis)* by the Ustaša authorities that was published in the Becker Printing House in Zagreb. Attention is also drawn to Ivšić's letter written to his parents, whilst in Rovinj in 1955, typed on his typewriter, as well as an interesting birthday card back from June of 1948 dedicated to him by the great German actress Tila Durieux, who at that time found Zagreb a sanctuary from Hitler's persecution. She dedicated the card to her "youngest and, so far, last director". Ivšić collaborated with her, together with Vladimir Habunek, in *The Youth Studio (Studio mladih)*.

The location of Radovan Ivšić's unsystematised legacy was his Parisian apartment. Mrs Le Brun took pride in a person of trust who could have handpicked the belongings worth donating to the National and University Library in Zagreb. Ivšić's widow, therefore, decided on Jurij Armand, a connoisseur of her late husband's work, who had a direct insight into his artistic opus. The donation was supplied from Paris to Zagreb with the help of the Ministry of Culture of the Republic of Croatia.

Grafička mapa *Mavena* nastala suradnjom Radovana Ivšića i Joana Miróa. Izdanje: Editions Surrealistes, Pariz, 1960. Mapa je u Grafičku zbirku Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pristigla 1968. godine. / The graphic map *Mavena*, made with the cooperation of Radovan Ivšić and Joan Miró. Editions Surrealistes, Paris, 1960. The Map has been in the Print Collection of the National and University Library in Zagreb since 1968.

Suradnja

Frida Bišćan, Karolina Holub i Nela Marasović

Projekt *Traditional children's stories for a common future* – TRACE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Projekt „Traditional children's stories for a common future – TRACE“ ponajprije je namijenjen djeci u dobi od šest do 12 godina, a svrha mu je upoznati njih, njihove učitelje i knjižničare, kao i sve koji rade s djecom te dobnе skupine s tradicionalnim dječjim pričama iz partnerskih zemalja, a posredno i s njihovom kulturom.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu prijavila je u ožujku 2018. godine projekt *Traditional children's stories for a common future – TRACE* u sklopu Poziva na podnošenje prijedloga za program Erasmus+ koji je za 2018. godinu objavila Europska komisija, dok je za njegovu provedbu u Republici Hrvatskoj zadužena Agencija za

mobilitnost i programe Europske unije. Projekt je prijavljen u sklopu Ključne aktivnosti 2 (KA2) – Suradnja za inovacije i razmjena dobre prakse za aktivnost Strateška partnerstva u području obrazovanja te je u srpnju 2018. godine i prihvaćen.

Koordinator je Projekta Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, a provodi ga u suradnji s partnerima iz Hrvatske – Udrugom za poticanje neformalnog obrazovanja, kritičkog mišljenja i filozofije u praksi Mala filozofija iz Zadra i Osnovnom školom *Josip Pupačić* iz Omiša, Grčke (University of Peloponnese, Department of social & education policy, Corinth), Latvije (Biedriba Radošās Idejas, Riga) i Španjolske (Fundacion Euroarabe de Altos Estudios, Granada). Projekt vrijedan 178.330,00 eura počeo se provoditi 1. rujna 2018., a trajat će do 31. kolovoza 2020. godine.

Suradnice na projektu *Traditional children's stories for a common future – TRACE* Karolina Holub i Dragana Koljenik te koordinatorica Projekta Frida Bišćan na Drugome međunarodnom sastanku održanome 11. i 12. rujna 2019. godine u grčkome gradu Korintu. / NSK representatives Karolina Holub and Dragana Koljenik, and Head of the TRACE project Frida Bišćan, at the 2nd international meeting of the project's partner institutions held on 11 and 12 September 2019 in Corinth, Greece.

Projekt je zamišljen tako da se korištenjem kreativnih i inovativnih metoda poticanja djece na čitanje, kritičko razmišljanje i vlastito istraživanje europske kulture razvijaju i potiču njihove čitalačke, višejezične, digitalne i multikulturalne sposobnosti.

Rezultati Projekta

Projekt sadrži dva intelektualna rezultata, i to TRACE EDUCATIONAL PACKAGE – Obrazovni paket TRACE (iO1) i TRACE E-PLATFORM FOR TRADITIONAL EUROPEAN CHILDREN STORIES – TRACE E-platforma za tradicionalne dječje priče (iO2), a svaki se sastoji od više aktivnosti.

Obrazovni paket TRACE (iO1) sadrži osam aktivnosti. Prva aktivnost bila je istraživanje o korištenju tradicionalnih dječjih priča u formalnome i neformalnome obrazovanju u zemljama sudionicama Projekta. Sljedeće aktivnosti bile su odabir priča, njihov prijevod na jezike zemalja partnera i engleski jezik. Preostale su aktivnosti organiziranje radionica za djecu, učitelje i knjižničare, vrednovanje provedenih radionica te izradba materijala za učenje i poučavanje. Za potrebe provedbe radionica sklopljen je Sporazum s Knjižnicama grada Zagreba te se radionice za djecu održavaju u Knjižnici Selčina.

Glavna osobitost E-platforme (iO2) bit će usporedni prikaz priča na izvornome jeziku s njihovim prijevodom na engleski jezik. Svaka priča sadržavat će i metapodatkovni opis na jezicima partnera i engleskome jeziku kako bi se javnost upoznala o podrijetlu priče. Svim pričama koje su izvorno objavljene u određenoj knjizi bit će omogućen i pregled digitalizirane naslovne stranice i/ili cijele priče.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu planira sva-

ku priču koja će biti objavljena u sklopu Projekta opisati u sustavima svoje digitalne knjižnice te metapodatke dostaviti u Europeanu i time povećati dostupnost priča većemu broju korisnika. Kako bi osigurala dugoročnu dostupnost sadržaja, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu kao koordinator Projekta osigurava sigurnosni preslik, odnosno pohranjuje mrežnu stranicu projekta *Trace* u Hrvatski arhiv weba (HAW).

Diseminacija Projekta

Diseminacija je planirani proces komuniciranja obavijesti o Projektu prema ciljnim skupinama. Prva ciljna skupina, a ujedno i korisnici Projekta, jesu učitelji, učenici od šest do 12 godina, školski knjižničari, knjižničari na dječjim odjelima u narodnim knjižnicama te roditelji. Druga su ciljna skupina diseminatori obavijesti o Projektu, kao i svim njegovim prednostima. U tu skupinu pripadaju sveučilišta, nacionalne knjižnice i knjižničarska društva u zemljama Europske unije, mediji te sveukupna javnost zainteresirana za Projekt. Diseminacija se ostvaruje planski preko određenih komunikacijskih kanala, kao što su komunikacijske djelatnosti, organizacija događanja, izradba promidžbenih materijala, izradba materijala za vidljivost Projekta te portal projekta *Trace* koji osmišljava, uređuje i održava Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Projekt *Trace* prisutan je i na društvenim mrežama. Tako se najnovija događanja povezana s Projektom u Hrvatskoj i zemljama suradnicama mogu pratiti i na profilu Projekta na Twitteru.

Sve je to pridonijelo da se diseminacija odvija na zadovoljavajući način te da se o Projektu zna ne samo u zemljama partnerima nego i izvan njihovih granica.

Cooperation

Frida Bišćan, Karolina Holub and Nela Marasović

TRACE – Traditional children’s stories for a common future

TRACE, the Traditional children’s stories for a common future project, focuses on children between the ages of 6 and 12, with the aim of acquainting them, as well as their teachers and librarians, with traditional children’s stories from the countries participating in the project, i.e. Croatia, Greece, Latvia and Spain, and indirectly also with these countries’ culture in general.

In March 2018, the National and University Library in Zagreb submitted a project proposal entitled *Traditional children’s stories for a common future – TRACE*, as part of the European Union’s Erasmus+ programme. Upon the project’s approval in July 2018, it received a €178,330 grant. The project’s realisation is supported under Key Action 2 (KA2) *Cooperation for innovation and the exchange of good practices – Strategic Partnerships for school education*, and its implementation in Croatia is under the supervision of the Agency for Mobility and EU Programmes (AMPEU).

TRACE is coordinated by the National and University Library in Zagreb, and its project partners are the Petit Philosophy (Zadar, Croatia), *Josip Pupačić* Primary School (Omiš, Croatia), Department of Social and Education Policy at the University of the Peloponnese (Corinth, Greece), Society Creative Ideas (Riga, Latvia) and Euro-Arab Foundation for Higher Studies (Granada, Spain). It was launched on 1 September 2018 and will last until 31 August 2020.

The project is aimed at encouraging reading, critical thinking and interest in culture among children in the targeted age group, and the related improvement of the accompanying linguistic and digital skills and competences.

The project’s outcomes

The project focuses on two intellectual outcomes – TRACE Educational Package (iO1) and TRACE ePlatform for traditional European children’s stories (iO2).

TRACE Educational Package (iO1) consists of altogether eight activities – research into the use of traditional children’s stories in formal and informal education in the partner countries, the selection of the most representative stories and their subsequent translation into English and the languages of the partner countries, organisation of workshops for children in the targeted age group, teach-

ers and librarians, evaluation of workshops and the related development of suitable learning and teaching materials. The workshops for children are organised based on the Library’s agreement with the Zagreb City Libraries and are taking place at the Selčina library.

TRACE ePlatform for traditional European children’s stories (iO2) will present each of the selected stories in the original language in parallel with its translation in English. Also, apart from making available metadata description in the languages of the partner countries and English for every story in order to enable the wider public to learn more about the stories’ origin, the platform will also include a digital version of the story from a selected published edition, and the digital copy of the edition’s cover page, where possible.

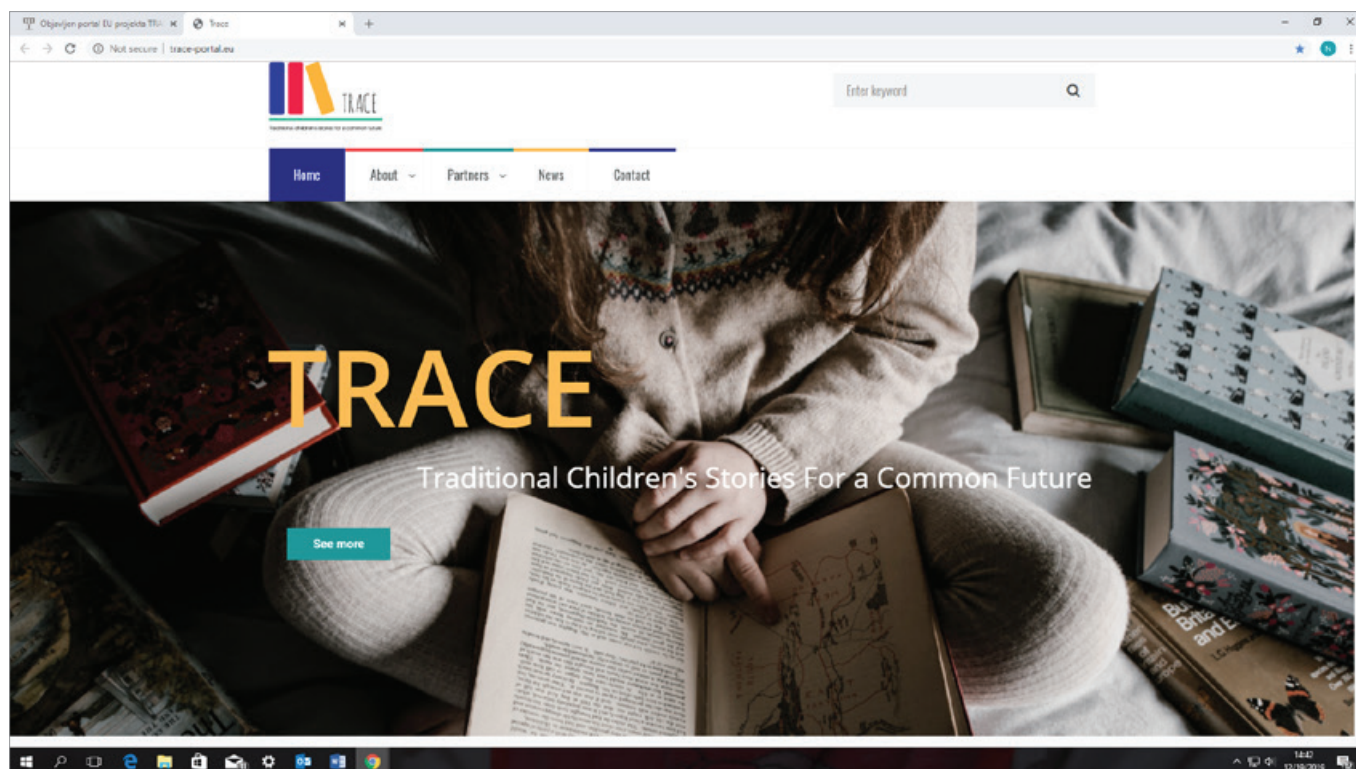
Furthermore, the Library will include all selected stories on its *NSK Digital Collections* website and submit their metadata to Europeana, a digital library, museum and archive of European cultural heritage, and thus additionally increase the stories’ availability. In order to ensure the long-term preservation of the project’s online content, the Library is archiving the project’s webpages as part of its Croatian Web Archive (HAW).

Dissemination and building upon the project’s results

Project dissemination involves a carefully planned process of communicating information about the project to its target groups. The project’s first target group, and also the project’s main users, are teachers, educational workers and librarians working with children between the ages of 6 and 12 (e.g. school librarians, librarians working at children’s sections in public libraries), the children themselves and their parents. The second target group consists of institutions and organisations with the potential for acting as the project’s disseminators. i.e. universities, national libraries and library associations in the countries of the European Union, along with the media, and the members of the general public interested in the project. Dissemination activities include a wide range of promotional activities such as the organisation of various events, creation of promotional materials and the development of the project’s website, whose content is managed and updated by the National and University Library in Zagreb. Also, the project’s

activities and results may be followed on the project's Twitter profile.

All these activities have made the project and its dissemination successful, ensuring its high visibility in the countries participating in the project and beyond.

Portal projekta *Traditional children's stories for a common future – TRACE* donosi osnovne informacije o Projektu, članovima timova, suradnicima te najnovije vijesti povezane s djelatnostima na Projektu. / *The TRACE website provides all information about the project, members of the project teams, project partners and news about the project's latest developments.*

Za potrebe provedbe radionica sklopljen je Sporazum s Knjižnicama grada Zagreba te se radionice za djecu održavaju u Knjižnici Selčina. / *TRACE workshops for children are organised based on the Library's agreement with the Zagreb City Libraries public library network and are taking place at the Selčina public library.*

Sandi Antonac, dobitnik Nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2018. godinu

{ Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu od 2018. godine, osim godišnje nagrade pojedincu koji je osobito pridonio radu i razvoju hrvatskoga knjižničarstva, dodjeljuje i nagradu djelatniku Knjižnice. Za 2018. godinu Nagrada je za osobit doprinos radu, razvoju i promidžbi Knjižnice u osmišljavanju i provedbi inovativnih programa i praksi, kao i za doprinos razvoju hrvatskoga knjižničarstva stručnim radom, dodijeljena rukovoditelju Odsjeka Marketing i komunikacije Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Sandiju Antoncu, dugogodišnjemu djelatniku Knjižnice i autoru uspješne izložbe Hrvatska glagoljica. Nagrada mu je uručena na svečanoj proslavi Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 22. veljače 2019. godine., a to je ujedno bio i povod da s njim i porazgovaramo.

Fotografija: Dobrila Zvonarek

Dobitnik Nagrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2018. godinu Sandi Antonac ispred zgrade Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / Sandi Antonac, the winner of the 2018 National and University Library in Zagreb Award.

Prije svega, čestitamo Vam na osvojenoj Nagradi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu za 2018. godinu. Vjerujem kako je osobita čast dobiti nagradu ustanove u kojoj već godinama radite i koja je na neki način postala i dijelom Vašega života.

Zahvaljujem na čestitki, zaista je osobita čast i zadovoljstvo primiti nagradu od ustanove u koju sam utkao više od desetljeća predanoga rada, ali i na neki način obveza u stvaranju novih vrijednosti.

Nagradu ste dobili za osmišljavanje i provedbu inovativnih programa i praksi, kao i za doprinos razvoju hrvatskoga knjižničarstva stručnim radom, s osobitim naglaskom na autorstvo izložbe *Hrvatska glagoljica*. Po čem je ta izložba bila posebna i kakav je bio tijek njezina osmišljavanja?

Kada je 2017. godine pokrenut projekt *Hrvatska glagoljica: digitalizacija građe i uspostava digitalne zbirke* radi digitalizacije glagoljskih knjiga i rukopisa iz hrvatskih i inozemnih ustanova, uz njihovu objavu na portalu Glagoljica.hr, uočeno je kako nacrtu za predstavljanje nedostaje materijalni dio. Tako je donesena odluka da se u godini koja slijedi, a koja je ujedno i Europska godina kulturne baštine, organizira izložba istoga naziva te da se suvremenim prezentacijskim tehnikama poveže naše najstarije pismo s modernim pomagalima za njegovo korištenje i afirmaciju. Zbog dugogodišnjega iskustva u produkciji, ali i bliskosti prema glagoljici, zadatak organizacije izložbe dala mi je glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijana Petrić. Uz današnju dostupnost tehnologije, kao što su ekrani, tablet računala, internet i dr., predstavljajući dio nije bilo teško osmisliti i postaviti da sve izgleda privlačno. Veliki doprinos dali su interaktivni sadržaji koje nam je omogućio Institut za razvoj i inovativnost mladih – IRIM, a

Fotografija: Sonja Hrelja

Sandi Antonac u društvu predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović na otvorenju izložbe *Hrvatska glagoljica*. / Sandi Antonac with the President of the Republic of Croatia Kolinda Grabar-Kitarović at the opening of the *Croatian Glagolitic Heritage* exhibition.

posebno treba istaknuti i veliki ekran za prikaz glagoljčkih slova na staklenome pročelju Knjižnice, što je ujedno bio i maturalni rad Leona Gospodarića iz Tehničke škole „Ruđer Bošković“. Ipak, najveći izazov bio je sa sadržajem koji je trebalo pospremiti u osam cjelina bitnih za upotpunjavanje cijele priče. U tome su bitnu ulogu imali djelatnici Staroslavenskoga instituta Ana Šimić, Ivan Botica, Kristijan Kuhar i njihov suradnik Tomislav Galović, kao i djelatnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Irena Galić Bešker te Dobrila Zvonarek koja je oblikovala tekstove za prezentacijske panoe i uredila katalog izložbe *Hrvatska glagoljica*. Izložbu je posjetilo 6800 posjetitelja u organiziranim skupinama, bila je medijski popraćena, a izrađena je i njezina mrežna inačica.

Po struci niste knjižničar već diplomirani ekonomist. Kako to da ste svoj profesionalni put u određenome trenutku, točnije 2007. godine kada ste došli raditi u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu, odlučili usmjeriti u knjižničarstvo, odnosno u područje informacijsko-komunikacijskih znanosti?

Tako je, prije toga poziva, a slobodno tako mogu nazvati svoje profesionalno djelovanje u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, radio sam popriličan broj poslova koji su bili povezani s proizvodnjom i prodajom određenih sadržaja te sam po nekim mjerilima bio i uspješan u tome, premda prema sklonostima i svjetonazorski nisam tamo pripadao. Vjerujem kako me ljubav prema baštini i knjizi, pa i znatiželja, dovela u Knjižnicu. Sjećam se trenutka kada sam 2003. godine prvi put zakoračio u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu. Došao sam na 3. kat po literaturu te upijajući djelić ozračja, pomislio kako bih jednoga dana tu želio raditi. Možda će zvučati nadstvarno, ali upravo je taj trenutak presudio.

Kako je to promicati i predstavljati nešto u području kulture i znanosti gdje se zna da su za svaki projekt novčana sredstva svedena na minimum, a za neke čak i ne postoje? Jeste li vi, a tu mislim i na ostale djelatnike u kulturi i znanosti koji se bave marketingom i komunikacijama, na neki način čarobnjaci, odnosno ni od čega stvarate nešto, a često i više od toga – stvarate prava mala remek-djela, a izložba *Hrvatska glagoljica* savršeni je dokaz tomu? Kako pronalazite novčana sredstva za takve projekte?

Prvo, ne vjerujem da se ni iz čega može stvoriti nešto. U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu iza svakoga projekta ili programa, svakoga ostvarenog cilja i rezultata stoji snažna volja i predan rad ljudi, timova te kolegica i kolega. Oni i jesu najveće bogatstvo kada govorimo o predavljanju hrvatske kulture i znanosti. Naravno, jednostavnije je kada za određenu proizvodnju imate dovoljno osiguranih sredstava, ali kada sagledamo intelektualnu sposobnost Knjižnice te njezin vrijedni fond, možemo samo zaključiti kako smo bogati.

Drugo, uvijek postoji način. Bitno je vjerovati u svoj projekt, biti uporan i zauzeti se za to, a sve se uvijek nekako posloži na svoje mjesto. Mnogo je smjerova kojima se može ići kako bismo stigli do cilja. Ako u ostvarivanju određenoga posla nedostaju novčana sredstva, odabere se drugi put. U praksi to ne izgleda tako jednostavno, ali djeluje. Nisam osobno doživio da je neki projekt na kojem sam radio zaustavljen zbog nedostatka novčanih sredstava.

Treće, novca ima. Da, čudno nekako, ali dobra priča i program uvijek sa sobom povuku i novčana sredstva. Treba se samo dobro pripremiti, javljati na natječaje i pozive, pisati pisma namjere, ustrajati na dobrim odnosima i djelovati po načelu uzajamnosti.

Je li hrvatska, ali i međunarodna javnost svjesna koje se bogatstvo krije u fondu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i koje djelatnosti Odsjek *Marketing i komunikacije* provodi da ju o tome osvijesti?

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u javnosti je prihvaćena kao bitna ustanova prema kojoj se odnosi s poštovanjem. Možda je manje poznata vrijedna baština koju tu baštinimo, ali to je predmet zanimanja svakoga pojedinca, jer jednostavno ne može svatko biti za sve zainteresiran. Djelatnosti su Odsjeka *Marketing i komunikacije* višestране i višerazinske, što podrazumijeva promidžbu hrvatske kulturne i znanstvene baštine u fizičkome i virtualnome okruženju prema javnosti, korisnicima i medijima, ali i zaposlenicima. Posebne dijelove čine struka, knjižničarstvo, gdje osiguravamo razvoj i razmjenu podataka različitim skupovima, predavanjima i nakladništvom, kao i zgrada Knjižnice, gdje Odsjek *Marketing i komunikacije* upravlja sadržajima vlastitoga i javnoga interesa.

Osim profesionalnih vrijednosti, Vaši suradnici ističu i Vaše socijalno-društvene osobine. Pozitivna energija i entuzijazam nešto je što Vas nikada ne napušta. Postoji li u Vašem životu nešto što Vas je obeshrabilo i smanjilo želju da radite najbolje što možete?

Može li se obeshrabiliti čovjek koji radi najljepši posao na svijetu, okružen najboljim ljudima?! Svi navedeni epiteti odraz su neposredne okoline u kojoj djelujem.

Da, postoje trenutci, ali tko ih nema. Ovo je posao s ljudima i za ljude, a kao takav sklon je difrakciji oko različitih mišljenja i interesa. Rano sam naučio stavljati svoj ego u džep i smatram da je ta vrlina jako bitna za osobnu sreću, a sve ostalo jednostavno zanemariš. Kada voliš ono što radiš i vjeruješ u to, ništa ne predstavlja prepreku.

Koji su Vam planovi za budućnost? Ostajete li u knjižničarstvu ili ćete svoj profesionalni put nastaviti u nekom drugom području?

Kada bih mogao birati, ostao bih u Knjižnici. Dinamika, vrijedan fond, baština, značenje, ustanove, suradnja i ljudi, sve to daje jednu višu dimenziju izazova i uzbuđenja kojoj nije lako odoljeti. Postali smo mjesto znanstveno-kulturnih djelatnosti Hrvatske, a sada, barem privremeno, i sjedište političke moći Europe. Mnogo se poslova otvara tu ili će se planirati u bliskoj budućnosti. Iako možda kasnimo desetljeće, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu užurbano slijedi najrazvijenije knjižnice svijeta u tehnološkome i funkcionalnome smislu. I u tome će uspjeti. Zar bih to htio propustiti?!

Osim profesionalnih vrijednosti, suradnici Sandija Antonca ističu i njegove socijalno-društvene osobine. / Apart from his professional qualifications and competencies, Antonac is well known for his winning personality and remarkable social skills.

Guest of the issue

Interviewed by Nela Marasović

Sandi Antonac, the winner of the 2018 National and University Library in Zagreb Award

{ The National and University Library in Zagreb annually gives its award to library professionals making outstanding contributions to the library profession in Croatia. Since 2018, the National and University Library in Zagreb Award is also presented to the Library's employees. The winner of the first such award was Sandi Antonac, Head of the NSK Marketing and Communications Section and the author of Croatian Glagolitic Heritage, the Library's successful 2018 exhibition, who received this acknowledgement for his contributions to the development of the Library and its promotion through the launching and realisation of innovative programmes and practices, as well as for his professional achievements resulting in the advancement of Croatian librarianship in general. He received this valuable prize on 22 February 2019, as part of the celebration of the 2019 National and University Library in Zagreb Day, on which occasion he gave us this interview.

Fotografija: Sonja Hrelja

Rukovoditelj Odsjeka Marketing i komunikacije Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Sandi Antonac na svečanoj proslavi Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 2018. u društvu članice Odbora za Nagradu i priznanje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Karoline Holub i glavne ravnateljice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijane Petrić. / Sandi Antonac at the celebration of the 2019 National and University Library in Zagreb Day, with the NSK Award Committee member Karolina Holub and NSK Director General Dr Tatijana Petrić.

First of all, congratulations for winning the *National and University Library in Zagreb Award*. It must be a great honour to receive such a prestigious acknowledgement from an institution that you have been employed at for years and which has inevitably become an integral part of your life?

Thank you for the congratulations. It is indeed a great honour to receive an award from an institution to which I have devoted over a decade of dedicated work, but it at the same time entails an obligation to create new values.

You received this award for the development and realisation of the Library's various innovative programmes and practices, as well as for your professional contribution to the advancement of the library profession in Croatia, with special emphasis being given to your authorship of the *Croatian Glagolitic Heritage* exhibition. What made this exhibition special and what is its story, from the initial idea to its final realisation?

When the *Croatian Glagolitic Heritage* project was launched in 2017, focusing on the digitisation of works

belonging to the Croatian Glagolitic tradition preserved in various heritage institutions both in Croatia and abroad (*Hrvatska glagoljica: digitalizacija građe i uspostava digitalne zbirke*) for the purpose of making them widely available as part of the Glagoljica.hr website, it soon became obvious that the project's presentational part lacked some kind of a material segment. Thus we reached a decision that the next year, which the European Parliament declared the European Year of Cultural Heritage, we will organise a homonymous exhibition in which we will use modern presentational techniques and the latest digital technologies to present to the wider public the oldest Croatian alphabet and the potential for its contemporary use. Owing to my longstanding experience in the organisation of the Library's promotional activities, but also to my affinity for Glagolitic, NSK Director General Dr Tatijana Petrić entrusted me with the task of organising the exhibition. Considering today's technology, by which I mean digital screens, tablets, the internet and so on, it was not at all difficult to figure out the purely presentational aspect of the exhibition and think of ways to make it attractive. A significant contribution in this context was varied interactive content and technology provided by the Institute for Youth Development and Innovations (IRIM). Also, the exhibition programme included the setting up of a huge screen displaying Glagolitic letters on the Library's glass façade, the design and construction of which was the subject of the graduation project of Leon Gospodarić, a student of the Ruđer Bošković Technical School in Zagreb.

On the other hand, the exhibition's content, which had to be skilfully organised and presented as a complete story through eight thematic units, was a much bigger challenge. Particularly deserving credit in this part were Ana Šimić, Ivan Botica and Kristijan Kuhar from the Old Church Slavonic Institute, their associate Tomislav Galović, as well as the Head of the Library's Manuscripts and Old Books Collection Irena Galić Bešker and Senior Adviser for NSK Publications Dobrila Zvonarek, who prepared the exhibition's entire textual content, along with the exhibition catalogue. What speaks best about the exhibition are its 6,800 visitors, wide media coverage that it received, as well as its online version, available at <http://virtualna.nsk.hr/glagoljica/>.

You are not a librarian, you graduated in economics. How did it happen that at one point, in 2007, when you came to work at the Library, you chose to direct your career towards the library field, and the related field of ICT?

Before I dedicated myself to this calling, which, by the way, is what I consider my employment at the Library to be, I worked in quite a few jobs in the field of sales and promotion. Although I had good results, it soon became

clear to me that my interests and my entire worldview were pulling me in a different direction. I believe that it was my love of cultural heritage and books, as well as my innate sense of curiosity, that led me to the Library. I recall a moment when in 2003, searching for some specific resources, I first set foot in the Library. Soaking up the atmosphere, I remember thinking to myself how I would like to work here one day. However surreal it may sound, it was this moment that proved crucial.

Exactly how difficult is it to promote and present content from the field of culture and science, where the available financial resources are regularly scarce, and sometimes even non-existent? Do such conditions make you, including everyone working in marketing within the cultural and scientific sectors, a kind of wizard, making something out of nothing, and frequently doing significantly more than that – creating true masterpieces, such as the *Croatian Glagolitic Heritage* exhibition in your case. How do you manage to secure resources for such projects?

First of all, I do not believe that you can create something out of nothing. Behind every NSK project or programme, and all of its realised objectives and achievements, there is always strong commitment and dedicated work of the Library's employees. In fact, they are the Library's greatest resource when it comes to the presentation of our culture and science. Of course, everything is easier when sufficient resources are available, however, when we take into account the Library's human resources coupled with its valuable holdings, we may consider ourselves rich.

Then, there is always a way. The crucial thing is to believe in your project, be persistent and committed, and everything else will somehow fall into place on its own. There is always plenty of ways one can take to a certain goal – if a lack of financial resources is blocking one way, you find some other way. This is of course easier said than done, however, it works – I have never had the experience of working on a project that failed because of insufficient financial resources.

And finally, there are always some resources available. Yes, this may sound strange, but the fact is that any initiative with a good story behind it always ends up attracting funds. One only has to be well prepared, actively follow invitations for tenders and competitions, keep sending letters of intent, persevere in maintaining good relations with the partakers in one's business and professional environment, and act in this context based on the principle of reciprocity.

Is the Croatian public, as well as international public, sufficiently aware of the treasures preserved in the Library's collections, and what activities does the Library's

Marketing and Communications Section conducts in order to bring these treasures closer to the public?

The widespread perception of the Library is that of an institution of great importance, and it accordingly enjoys a high reputation among the public. That of course does not imply that enough is known about valuable heritage preserved in its collections, but that is really a matter of interest of every individual – we are all interested in different things, no one is interested in everything. The activities of the Library's Marketing and Communications Section are varied and diversified, however, they all focus on the promotion of Croatia's cultural and scientific heritage in both the traditional, i.e. physical, and digital environment, at the same time targeting the wider public, the Library's users and the media, but also the Library's staff. A special segment of the Section's activity is the organisation of lectures, symposia and conferences in the field of the library profession, along with that related to publishing. Also, apart from organising the Library's various presentational and promotional activities, the Section manages events and activities of public importance that outside companies and organisations lease the Library's premises for.

Fotografija: Sonja Hrelja

Apart from your professional qualifications and competencies, your partners and associates regularly point out your equally remarkable social skills. You never seem to run out of positive energy and enthusiasm. Is there anything in your life that can discourage you and diminish your desire to always show the highest level of commitment in your work?

Can one be discouraged if one has the greatest job in the world and is surrounded in his work by the best imaginable people? No matter how unrealistically this description may sound, it reflects how I see my immediate working environment.

On the other hand, there are discouraging moments. But we all have them, that is for sure. This is a people-oriented job so to speak, and as such it often implies diverging, even conflicting, attitudes and interests. I early learned to put my ego aside, and it is my opinion that precisely this ability is crucial for one's professional satisfaction in such circumstances. There are situations that you simply have to shrug off, but, all in all, when you love your job and believe in it, there is no obstacle that can stop you.

What are your plans for the future? Have you decided to stick to the library field or will you continue your career in some other field?

Well, as long as my future plans are entirely up to me, I will stay at the Library. The dynamics of working here, the Library's rich holdings, its priceless treasures, the Library's very significance as an institution, the opportunities for cooperation that this brings – all this gives an additional dimension and adds excitement to one's professional challenges which is difficult to resist. We have become the epicentre of Croatia's scientific and cultural developments, and now, with the Library acting as one of the seats of Croatia's presidency of the Council of the European Union, we are currently also a temporary centre of political power in Europe. This is opening a lot of new possibilities and will undoubtedly greatly affect the Library's future. However discouragingly it may seem that we are one decade behind other similar libraries in the world, the Library is more and more catching up with its counterparts around the globe in both the technological and purely operational sense. How could I miss being part of its success in asserting itself as the national and university library of the 21st century?

Raketa od knjiga izgrađena od 4000 knjiga u povodu Noći knjige 2018., jedan je u nizu kreativnih projekata čiji je autor i Sandi Antonac. / #NoBooksNoFuture Rocket, built from 4,000 books as part of the 2018 Croatian Book Night programme, one of many creative projects developed and realised by Sandi Antonac and members of various NSK departments and sections.

Tinka Katić

Elza Kučera – žena koja je ostavila trag

Elza Kučera hrvatska je psihologinja, prva žena knjižničarka u Hrvatskoj. Svoj radni vijek provela je u Sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, gdje je od 1920. do 1942. godine bila zamjenica ravnatelja. Suutemeljiteljica je Društva bibliotekara Hrvatske (1948.), a dragocjen je i podatak da je prva Hrvatica koja je stekla doktorat iz filozofije. Tijekom knjižničarske karijere neprekidno se bavila i eksperimentalnom psihologijom, smatrajući, u ondašnjoj tradiciji bibliotekara – znanstvenoga radnika, da dobar bibliotekar mora, ponajprije, biti dobar poznavatelj struke koju je studirao i diplomirao na sveučilištu.

Elza Kučera rođena je u Vinkovcima 22. listopada 1883. godine. Ženski licej završila je u Zagrebu, a zatim je u Beču upisala studij specijalne filozofije i psihologije koji je nastavila u Zagrebu, upotpunivši ga izučavanjem prirodnih znanosti. Potom se upisala na Sveučilište u Zürichu, gdje je, uz specijalnu filozofiju i psihologiju, slušala i fiziologiju. U Zürichu je 1909. godine, kao prva Hrvatica, doktorirala iz filozofije disertacijom *Die Erkenntnistheorie von Thomas Brown. Eine historische Studie*. Nakon povratka iz Zuricha 1909. zapošljava se u Sveučilišnoj knjižnici, gdje radi sve do umirovljenja 1944. godine. U razdoblju od 1909. do 1912. godine obavljala je zadaće privremenoga pomoćnika. Nakon brojnih optovanih molbi 1912. godine imenovana je bibliotečnim pristavom 2. razreda te tako postala „prva ženskinja u Hrvatskoj i Slavoniji“ koja je dobila status zemaljskoga

[državnoga] činovnika.¹ Od 1920. do 1942. godine bila je zamjenica ravnatelja.

U autobiografskome članku *Bibliotekarsko spominjanje*, objavljenome 1951. godine u netom pokrenutome Vjesniku bibliotekara Hrvatske,² jasno opisuje okolnosti u kojima donosi odluku da će se zaposliti u zagrebačkoj Sveučilišnoj knjižnici, kako je teklo zapošljavanje, prva radna iskustva, pripreme za preseljenje i preseljenje Knjižnice iz zgrade Sveučilišta na Marulićev trg te prve godine rada u novoj zgradi.

Kao i svaki početnik, morala je proći tzv. interno osposobljavanje. Ono je započinjalo ulaganjem listića u abecedni katalog te zatim njihovim prepisivanjem za inventar ili

¹ Petrović, Stevo. Hrvatska Kr. Sveučilišna biblioteka. Zagreb: [s. n.], 1913. Str. 30.

² Kučera, Elza. Bibliotekarsko spominjanje. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 2(1951), 1-4, 19-31.

Elza Kučera u Kraljevskoj sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 1913. godine. Fotografija iz fonda Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (GZ 184/2012_2). / Elza Kučera at the Royal University Library in Zagreb, 1913. Photograph from the Print Collection of the National and University Library in Zagreb (GZ 184/2012_2).

stručni katalog. Tada, naime, još nije bilo pisanih pravila za katalogizaciju pa je sveučilišni bibliotekar (upravitelj) Ivan Kostrenčić smatrao da je to najbolji put za upoznavanje s načelima katalogizacije koja su se temeljila na pravilima Britanskoga muzeja i bečke Dvorske biblioteke, gdje je, do dolaska u Zagreb 1875., bio zamjenik Balda Bogišića.³

Godine 1910. bila je već zadužena za katalogizaciju. No, svaki bi listić ne samo njezin nego i od iskusnijih kolega pregledao Ivan Kostrenčić te, nakon obveznih intervencija i ispravaka, odobravao njegovo uvrštavanje u katalog. Tako je osiguravao dosljedno provođenje načela kataloga. Od 1911., kada započinje izgradnja nove zgrade Sveučilišne knjižnice pa sve do njezina završetka 1913. godine, Elza Kučera sa svojim je kolegama pod vodstvom novoga ravnatelja Velimira Deželića bila zadužena za reorganizaciju Knjižnice u skladu s uvjetima nove zgrade. Ona se, ponajprije, odnosila na organizaciju spremišta u kojem je građa trebala biti složena po veličini i signirana tekućim brojem (*numerus currens*) te na uvođenje javnih kataloga. Nakon preseljenja 1913. godine započela je revizija i signiranje fonda knjiga i časopisa u novome spremištu te izrada javno dostupnih kataloga. U tu su se svrhu pisacim strojem prepisivali rukopisni listići abecednoga kataloga, i to u tri primjerka – za abecedni i stručni katalog te za inventar. Elza Kučera vodila je reviziju kataloga i brinula se za korekture listića te nadgledala i kontinuitet knjiga i časopisa. Do 1916. godine završila je i reviziju trezorskoga fonda zajedno s Viktorom Novakom, s kojim je u to vrijeme bila i suključarica Trezora.⁴ Krajem 1917. iz vojne službe otpušteni su pristavi Franjo Fancev, Milutin Krišković i Branko Gavella, a 1918. godine Marcel Vidačić i Elza Kučera promaknuti su u pristave 1. razreda pa je stručno osoblje znatno ojačano. Osim navedenih zadaća, u novoj zgradi Elza Kučera uređuje zbirku priručnika i izložbu novih časopisa u Maloj tzv. profesorskoj čitaonici, a na galeriji u Velikoj đlačkoj čitaonici lektorij koji se sastojao od temeljnih djela iz svih struka. Uz to, katalogizira, razvrstava knjige i časopise u stručne skupine te uvodi u posao mlade kolege. Od 1920., kada postaje zamjenica ravnatelja Franje Fanceva, pa sve do 1942. njezine zadaće postaju složenije i odgovornije.⁵ Međutim, nije imala potrebe o njima govoriti u svojim Bibliotekarskim spominjanjima.

Tijekom knjižničarske karijere neprekidno se bavi i eksperimentalnom psihologijom, smatrajući, u ondašnjoj tradiciji bibliotekara – znanstvenoga radnika, da dobar bibliotekar mora, ponajprije, biti dobar poznavatelj struke

koju je studirao i diplomirao na sveučilištu. Nakon odlaska u mirovinu nastavlja se intenzivno baviti psihologijom te joj JAZU 1948. izdaje potvrdu da je „naučni radnik“.⁶ To ne znači da je posve napustila knjižničarstvo. Dapače, iznimno je aktivna u Društvu bibliotekara Hrvatske te se smatra i jednim od njegovih utemeljitelja. Na osnivačkoj skupštini Društva 1948. godine izabrana je na čelo Nadzornoga odbora. I kao odbornik, a poslije i kao običan član, redovito dolazi na sastanke i skupštine, zanimajući se za probleme Društva i za bibliotekarstvo općenito.⁷ U njezinoj ostavštini u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu nalaze se i dokumenti iz 1950. godine o njezinu honorarnom radu u Sveučilišnoj knjižnici u Puli.⁸

Iako se možda pri dolasku u Knjižnicu, kao i većina njezinih kolegica i kolega, smatrala tzv. znanstvenim knjižničnim osobljem, kao na primjer Franjo Fancev i Branko Gavella, i knjižničarsko zaposlenje doživljavala privremenim, što zbog svojih znanstvenih težnji, što zbog podatka da su bibliotečni pristavi bili slabije plaćeni nego činovnici drugih zvanja s fakultetskim obrazovanjem, Elza Kučera odmah je zavoljela Knjižnicu jer je ona *malen, (...) ali uzorno izgrađen naučni zavod evropskog stila, u kojemu je svatko mogao naći za svoj studij najvažnije priručnike i obavijesti i o svemu što mu je osim toga trebalo, putem pomno izabranih bibliografskih pomagala i stručnih časopisa*.⁹ Stoga se potrudila ne samo razumjeti mehanizme knjižničnoga poslovanja već se i tomu pozivu istinski posvetila tijekom čitavoga svojeg radnog vijeka kao profesionalna knjižničarka. Preminula je u Zagrebu 22. lipnja 1972. godine.

Izdavanje knjiga u Kraljevskoj sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 1913. godine. Fotografija iz fonda Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (GZ 184/2012_5). / Book issuing at the Royal University Library in Zagreb, 1913. Photograph from the Print Collection of the National and University Library in Zagreb (GZ 184/2012_5).

³ Isto, str. 24.

⁴ Sečić, Dora. Kraljevska sveučilišna knjižnica u Zagrebu: razvoj i djelovanje srednjoeuropske knjižnice od 1874. do 1918. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica; Lokve: Benja, 2007. Str. 198.

⁵ Hergešić, Branka. Uz osamdesetogodišnjicu dr. Elze Kučere – prve hrvatske bibliotekarke. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 9(1963), 3-4, 123.

⁶ Kučera, Elza. Obiteljski i osobni dokumenti, br. 78. NSK, R 4743.

⁷ Verona, Eva. Društvo bibliotekara Hrvatske. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 1(1950), 1-3, str. 220.

⁸ Kučera, Elza. Obiteljski i osobni dokumenti, br. 79. NSK, R 4743.

⁹ Kučera, Elza. Bibliotekarsko spominjanje. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 2(1951), 1-4, 22.

Tinka Katić

Translation by Mislav Modronja

Elza Kučera – A woman who left her mark

{ Elza Kučera was a Croatian psychologist and the first woman librarian in Croatia. She spent her working life at the University Library in Zagreb (Sveučilišna knjižnica u Zagrebu) and from 1920 to 1942 acted as the Library's Vice Director General. In addition to a valuable piece of information that she was the first Croat woman to hold a doctorate degree in philosophy, she also was one of the cofounders of the Croatian Library Association (Društvo bibliotekara Hrvatske). During her career as a librarian, she had continuously pursued work in experimental psychology, claiming, in line with the librarian-researcher tradition of the time, that in order to be a good librarian, she ought to have first had extensive knowledge of the profession she would have gained through University education.

Elza Kučera was born in Vinkovci on 22nd October 1883. She graduated from the Boarding School for Girls in Zagreb (Ženski licej u Zagrebu), before enrolling to studies in “special philosophy” and psychology in Vienna, with which she later continued with in Zagreb, whilst completing it with research in natural sciences. She then was enrolled at the University of Zurich where, amongst *special philosophy* and psychology, she took on physiology. In 1909, in Zurich, she became the first Croat woman to obtain a doctorate degree in philosophy, with a dissertation *The Epistemology of Thomas Brown. A Historical Study (Die Erkenntnistheorie von Thomas Brown. Eine historische Studie)*. Following her return from Zurich, she found employment at the University Library in Zagreb, at which she remained until her retirement in 1944. From 1909 to 1912 she, preliminary, performed temporary-staff-related tasks. However, after repeated pleas, in 1912 she was named a second-class library steward by which she became “the first female in Croatia and Slavonia” to hold a civil servant rank¹. From 1920 to 1942 she served as the Library's Vice Director General.

In her autobiographical article *The Librarian's Delivery (Bibliotekarsko spominjanje)* published in the shortly before founded *Journal of the Croatian Library Association (Vjesnik bibliotekara Hrvatske)*² in 1951, Kučera vividly describes the circumstances which propelled her to seek employment at the University Library, the course of her hiring, her first work experiences, plans for relocating the Library from the University's building to Marulić square, as well as the first years of working in the new building.

Not unlike every beginner, she had to undergo so-called *internal training*, which began by placing the cards to an

alphabetical catalogue, which were then copied by hand for the inventory or the curated catalogue purposes. In fact, back then, there were no written guidelines for cataloguing, and, therefore, Ivan Kostrenčić, the university head librarian (Director General), deemed that the former was the best way of getting to know the cataloguing principles, which were based on the disciplines of the British Museum and the Imperial Court Library, in which he, before coming to Zagreb in 1875, had acted as Baldo Bogišić's depute³.

In 1910 she already oversaw the cataloguing. However, every card, and not just hers but of her peers with greater experience, would be personally examined by Kostrenčić, who would, after mandatory intervention and correction, approve of its placement within the catalogue. In so doing, he would make sure of consistent execution of the cataloguing principles. During the construction of the University Library's new building, from 1911 to its completion in 1913, and under the guidance of the new Director General Velimir Deželić, Elza Kučera and her colleagues were charged with reorganising the Library in accordance with the conditions of the new building. It mainly applied to organising the repository in which items ought to have been organised by its size and prescribed item number (*numerus currens*), as well as to catalogue listing. Revision and itemisation of the Fond, including books and magazines, as well as drafting a publicly available catalogue, began after the relocation in 1913. To that end, the hand-written directory had to be transcribed via typewriter in three copies – for the respective alphabetically organised and curated catalogues, as well for the inventory. Elza Kučera ran the catalogue revision, handled the cards' correction and oversaw the continuation of books and magazines. By 1916 she had finished revising the Treasury Fond alongside Viktor Novak with whom, at the time, she

¹ Petrović, Stevo. Hrvatska Kr. Sveučilišna biblioteka. Zagreb: [s. n.], 1913. pp: 30.

² Kučera, Elza. Bibliotekarsko spominjanje. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 2(1951), 1-4, 19-31.

³ Ibid. pp: 24

served as The Treasury Co-Key-Holder⁴. After completing their respective military service by the end of 1917, Franjo Fancev, Milutin Krišković and Branko Gavella joined Elza Kučer and Marcel Vidačić in getting a promotion to first-class library stewards in 1918, which invigorated the workforce. Other than the afore-mentioned tasks, Elza Kučera edited the collection of handbooks and exhibitions of new magazines in the *Small* (so-called *professorial*) reading room, just as she accommodated major works for all professions in the chancel (*lektorij*), located in the Gallery of the Great (pupils') reading room. Additionally, she catalogued, organised books and magazines into groups based on their respective thematical expertise and referred her younger co-workers to the task at hand. By 1920, when she became Vice Director General of Franjo Fancev, up until 1942, her tasks had become more complex and amenable⁵. However, she felt no desire to disclose them in *The Librarian's Delivery*.

During her career as a librarian, she had continuously pursued work in experimental psychology, claiming, in line with the librarian-researcher tradition of the time, that in order to be a good librarian, she ought to have first had extensive knowledge of the profession she would have gained through University education. After retirement, she continued to intensively act in the field of psychology, having obtained a verification of a research fellow ("naučni radnik")⁶ by the Yugoslav Academy of Sciences and Arts

in 1948. However, it meant not that she completely abandoned librarianship. On the contrary, she remained an extremely active member of the Croatian Library Association and is today considered as one of its cofounders. At the inaugural meeting of the Association, in 1948, she was elected the head of the Supervisory Board. As a board member, and later as a regular member, she frequented the meetings and assemblies with great interest in the problems of the Association, as well as of librarianship, in general⁷. Within her bequest located in the National and University Library in Zagreb there are documents dating back to 1950 reflecting on her part-time work at the University Library of Pula⁸.

Having first arrived at the Library, though she perceived herself, not unlike most of her colleagues, as the so-called scientific, librarian staff (much so as F. Fancev, B. Gavella) and viewed her employment as temporary, whether due to her scientific aspirations, or the fact that that library staff were underpaid in contrast to other professions of University-degree holders, Elza Kučer instantly fell in with the Library, as it was "small (...), yet exemplarily built loreal institute of European style, in which everyone should find the most important guidebooks, notices and everything else needed for their studies, by a way of carefully hand-picked bibliographical tools and reference books". She, therefore, tried to, not only understand the mechanisms of library conduct, but truly committed herself to her calling throughout her working life as a professional librarian. She passed away in Zagreb on 22nd June 1972.

⁴ Sečić, Dora. Kraljevska sveučilišna knjižnica u Zagrebu: razvoj i djelovanje srednjoeuropske knjižnice od 1874. do 1918. Zagreb: The National and University Library in Zagreb; Lokve: Benja, 2007. pp. 198.

⁵ Hergešić, Branka. Uz osamdesetogodišnjicu dr Elze Kučere – prve hrvatske bibliotekarke. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 9(1963), 3-4, 123.

⁶ Kučera, Elza. Family and personal documents, no 78. NSK, R 4743

⁷ Verona, Eva. Društvo bibliotekara Hrvatske. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 1(1950), 1-3, pp. 220.

⁸ Kučera, Elza. Family and personal documents, no 79. NSK, R 4743.

Elza Kučera i Branko Gavella u Kraljevskoj sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 1913. godine. Fotografija iz fonda Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (GZ 184/2012_3). / Elza Kučera and Branko Gavella at the Royal University Library in Zagreb, 1913. Photograph from the Print Collection of the National and University Library in Zagreb (GZ 184/2012_3).

Nela Marasović

Stota obljetnica Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

{ Stogodišnjica utemeljenja bila je jedinstvena prigoda da se Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu predstavi javnosti pa je tako u Galeriji Klovićevi dvori od 19. rujna do 3. studenoga 2019. godine postavljena velika izložba pod nazivom „Linija ljepote – trag nadahnuća: 100 godina Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu“.

Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 2019. godine proslavila je 100. obljetnicu svojega utemeljenja. Crteži i grafike dio su fonda Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu od utemeljenja Knjižnice prije četiri stotine godina, a Grafička zbirka, kao zasebna jedinica u sklopu Knjižnice, utemeljena je 1919. godine. Osim što je najstarija, po brojčanim je pokazateljima to najveća zbirka te vrste u Hrvatskoj. Uz brojna djela velikih imena hrvatske likovne umjetnosti, u njezinu su fondu i djela mnogih velikana svjetske umjetnosti.

Autoportret istaknutoga nizozemskog baroknog slikara Rembrandta Harmenszoon van Rijna iz 1638. godine. / Rembrandt, *Self-Portrait*, 1638. Print Collection of the National and University Library in Zagreb.

Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu utemeljena je odlukom Povjereništva za bogoštovlje i nastavu 1919. godine te je ušla u sastav Sveučilišne knjižnice. Njezin je prvi voditelj bio Artur Schneider (1879. – 1946.), profesor povijesti umjetnosti na Sveučilištu u Zagrebu i likovni kritičar, a uz njega utemeljitelji i prvi važniji darovatelji te vrijedne nacionalne zbirke grafika i crteža, ali i druge slične građe, bili su slikari Ljubo Babić (1890. – 1974.), Tomislav Krizman (1882. –

1955.) i Menci Clement Crnčić (1865. – 1930). Svojim bogatim i dugim umjetničkim i pedagoškim djelovanjem ostavili su izniman trag na druge umjetnike te su stvarali matičnu poveznicu hrvatske umjetnosti prve polovice 20. stoljeća.

Od svojega utemeljenja Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu zauzima bitno mjesto u nasljeđivanju papirne likovne građe. Iznimno vrijedan fond sadrži djela nastala od 15. stoljeća pa sve do danas te obuhvaća crteže, grafičke listove, grafičke mape, ex librise, a od šezdesetih godina 20. stoljeća prikupljaju se i plakati, razglednice te ovitci knjiga. Uz izgradnju fonda, koji sadrži i bogatu priručnu knjižnicu, objavljene su i brojne likovne monografije, katalozi te grafičke mape.

Plakat za komediju *Lizistrata* antičkoga grčkog komediografa Aristofana napravljen za Hrvatsko narodno kazalište u Splitu 1982. Dio je opusa od 163 plakata koja je 2001. godine Boris Bučan darovao Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / Boris Bučan, *Lysistrata*, the poster for a play by Aristophanes staged by the Croatian National Theatre in Split, 1982, and one of 163 posters that Bučan donated to the Collection in 2001.

Stogodišnjica utemeljenja bila je jedinstvena prigoda da se Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu predstavi javnosti pa je tako u Galeriji Klovićevi dvori od 19. rujna do 3. studenoga 2019. godine postavljena velika izložba pod nazivom *Linija ljepote – trag nadahnuća: 100 godina Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. Odabirom umjetničkih djela podijeljenih u šest cjelina prikazano je 100 godina djelovanja Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te je predstavljen široj javnosti dio njezina bogatog nasljeđa i raznovrsnost prikupljene gra-

đe. Cjeline, naslovljene prema nazivima odabranih djela koja najbolje opisuju njihov sadržaj, bile su posvećene pejzažima i čudesnomu svijetu životinja, čovjeku, kao najdugovječnijoj temi u umjetnosti, te motivima grada, kao mjesta u kojem se ljudski život najdinamičnije ostvaruje u svim svojim pojavnostima. Preostalim cjelinama predstavljena je apstrakcija, kao fenomen likovnosti 20. stoljeća, te povezanost riječi i slike djelima u kojima, uz vizualnu sastavnicu, bitnu ulogu ima i ona jezična, i to u značenjskome, oblikovnome i konceptualnome smislu.

Great anniversaries

Nela Marasović

One hundred years of the National and University Library in Zagreb Print Collection

{ *The centenary of the founding of the Print Collection of the National and University Library in Zagreb was an ideal opportunity to present to the wider public the Collection's valuable holdings as part of "Line of Beauty – Trace of Inspiration", a large exhibition which the Library put on at the Klovićevi dvori Gallery, from 19 September to 3 November 2019.*

In 2019, the Print Collection of the National and University Library in Zagreb celebrated its centenary. Drawings and prints have been part of the Library's holdings since its founding four hundred years ago, and since 1919 that valuable material has been collected and preserved as part of its Print Collection. Apart from being the oldest such collection in Croatia, the available data indicate that it is also the largest. Its holdings include numerous works of Croatia's most prominent visual artists, but also those of many world-famous artists.

The Library's Print Collection was established by the decision of the Religious Affairs and Education Committee, as a result of which the Collection became part of the Library, then the Library of the Franz Josef I Royal University in Zagreb and the present-day University of Zagreb. The Collection was first headed by Artur Schneider (1879-1946), a professor of art history at the Zagreb university, and art critic. Besides him, other founders and the Collection's first donators were the painters Ljubo Babić (1890-1974), Tomislav Krizman (1882-1955) and Menci Clement Crnčić (1865-1930). Their work in the field of art and education left a permanent mark on many Croatian artists and constituted a vital point of junction for the Croatian art of the first half of the 20th century.

Bogorodica s usnulim Isusom Julija Klovića, zvanoga Michelangelo minijature, iz 1540. postala je dijelom fonda Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 1999. godine sredstvima Vlade Republike Hrvatske odobrenima na posebnoj, za tu namjenu održanoj sjednici. / Julije Klović (Giulio Clovio), *Our Lady with the Sleeping Jesus (Bogorodica s usnulim Isusom)*, 1540. This masterpiece of "the Michelangelo of the miniature" became part of the Library's Print Collection after its purchase by the resources provided by the Government of the Republic of Croatia in 1999.

Since its founding, the Library's Print Collection has always held an important place among Croatian institutions holding artwork created on paper. The Collection's highly valuable holdings contain works dating from the 15th century to the present day and include drawings, prints, print portfolios, bookplates, as well as posters, postcards and book covers, which the Collection started assembling in the 1960s. Apart from regularly increasing its holdings, which also comprise a rich reference library, the Collection's activities also include publishing its own titles, in which context it has so far issued numerous art monographs, catalogues and print portfolios.

Using this momentous anniversary as an opportunity for bringing the Collection's valuable holdings closer to the wider public, the Library organised *Line of Beauty – Trace*

of Inspiration, a large exhibition highlighting some of the Collection's greatest treasures. Put on at the Klovićevi dvori Gallery from 19 September to 3 November 2019, the exhibition was divided in six thematic units, titled by works that best represented their theme. The units thematised landscapes and the fascinating world of animals, the human being, as the most long-lasting theme of art, and the motifs of the city, as a spatial context in which human life is most dynamically realised in all of its many aspects and forms. The remaining parts of the exhibition spotlighted abstraction, as a predominant phenomenon in 20th-century art, as well as the interconnectedness between words and images, through works in which the visual component is strongly reinforced by the linguistic component in terms of meaning, form and concept.

Fotografija: Arhiva Galerije Klovićevi dvori

Izložba *Linija ljepote – trag nadahnuća: 100 godina Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu* privukla je u Galeriju Klovićevi dvori veliki broj posjetitelja. / *Line of Beauty – Trace of Inspiration*, the Library's exhibition marking the centenary of its Print Collection, attracted a large audience. Klovićevi dvori Gallery, 19 September – 3 November 2019.

Tatjana Mihalić i Irena Galić Bešker

Fotografije: Renata Breka

Uz 200. obljetnicu rođenja Vatroslava Lisinskoga

{ Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u Mjesecu hrvatske knjige 2019. priredila je mali hommage jednomu od najistaknutijih hrvatskih skladatelja i kulturnih djelatnika.

Publikacija *Prilozi o Vatroslavu Lisinskome (1819. – 1854.): u povodu 200. obljetnice rođenja* u nakladi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / The Library marked the 200th anniversary of the birth of one of the most influential figures in the history of Croatian music Vatroslav Lisinski by issuing a monograph presenting all resources in its collections relating to Lisinski (*Prilozi o Vatroslavu Lisinskome (1819. – 1854.): u povodu 200. obljetnice rođenja*).

Kada bi se danas postavilo pitanje tko je Vatroslav Lisinski, vjerojatno bi veliki broj ljudi u tome imenu prepoznao jednoga od najpoznatijih hrvatskih skladatelja iz razdoblja glazbenoga romantizma te autora prve nacionalne opere. Osim kao skladatelj, Vatroslav Lisinski u području glazbe djelovao je i kao reproduktivni umjetnik, pedagog, melograf, obrađivač i glazbeni pisac. Poznato je i da je bio vrlo obrazovan – studirao je filozofiju i pravo te se može smatrati pripadnikom tadašnjega intelektualnog društvenog sloja. Svojim značenjem i djelovanjem, kao začetnik hrvatske nacionalne opere te utemeljitelj novije hrvatske orkestralne glazbe, zaslužio je da se još

jednom istakne njegova vrijednost povezana s hrvatskim glazbenim romantizmom, ali i glazbena ostavština koju je ostavio naraštajima iza sebe. Dodatan razlog tomu svakako je i obilježavanje 200. obljetnice njegova rođenja.

Tom prigodom Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu objavila je publikaciju *Prilozi o Vatroslavu Lisinskome (1819. – 1854.): u povodu 200. obljetnice rođenja* s popratnom izložbom, koja je trajala od 5. do 14. studenoga 2019. godine, kako bi se još jednom istaknulo koliko je njegov opus povezan s hrvatskim glazbenim romantizmom i sveukupnom hrvatskom baštinom. Knjižnica se i u tome kontekstu otkrila kao bogata riznica vrijedne građe, koja je dio nacionalne baštine. U povodu obljetnice rođenja Vatroslava Lisinskoga iz bogatih je knjižničnih fondova i zbiraka odabrana i pripremljena građa koja svojim značenjem i neprekidnošću svjedoči o kulturnim, povijesnim, sociološkim, ali i drugim činiteljima u razvoju i oblikovanju nacionalnoga identiteta. Izložbom su predstavljeni autografi, rukopisni prijepisi skladbi, dokumenti i rukopisni tekstovi kao izvorna građa, monografske publikacije, libreto i notna izdanja kao tiskana građa, zvučna izdanja na različitim medijima te plakati i ilustracije kao vizualna građa. Tomu treba dodati tekstove i priloge objavljene u periodičkim publikacijama od 1841. godine do danas.

Osim publikacije, pripremljena je i izložba rukopisne, tiskane i zvučne građe iz svih fondova i zbiraka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Rukopisna je građa zbog neprimjerenih mikroklimatskih uvjeta bila izložena samo na dan otvorenja izložbe. Među sveukupnom građom posebno treba izdvojiti rukopisne note pohranjene u Zbirci muzikalija i audiomaterijala Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, od kojih vrijedi istaknuti skladateljeve autografe opera *Ljubav i zloba* te *Porin*, kao i autografe i prijepise iz zbirke Franje Ksavera Kuhača. Od građe koja se čuva u Zbirci rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, tri su rukopisna primjerka koja rasvjetljavaju pojedinosti iz životopisa Vatroslava Lisinskoga. Sačuvan je obrazac s biografskim pojedinostima na njemačkome jeziku (R 6769). Na signaturi R 7305 pohranjen je ulomak rukopisa nepoznata

Pojednost s izložbe posvećene Vatroslavu Lisinskomu u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. / A detail from the Library's exhibition marking the 200th anniversary of the birth of one of the most influential figures in the history of Croatian music Vatroslav Lisinski.

autora u kojem je opisan Vatroslav Lisinski u srednjoj školi. Sačuvana je prigodnica Vatroslava Lisinskoga u osmeračkim katrenama koju je 1842. godine napisao prijatelju Vjekoslav Lipovčiću za imendan (R 3394). Kao slušač prava na Zagrebačkoj kraljevskoj akademiji 1841. godine Vatroslav Lisinski bio je adresat imendanske prigodnice koju mu je na hrvatskome jeziku u jedanaesteračkim katrenama spjevao prijatelj Josip Šerbanić, bilježnik općine Kraljevac. Osim najvrjednije rukopisne građe, na izložbi su predstavljeni knjižni primjerci i periodičke publikacije u kojima su objavljivani tekstovi o Vatroslavu Lisinskome i njegovim djelima od 1842. do današnjih dana.

Izložbu izvorne knjižnične građe pratila je i virtualna izložba, objavljena pod nazivom *Lisinski 200*. Zamišljena je kao tematsko mjesto u kojem je predstavljen opus Vatroslava Lisinskoga, s naglaskom na građu pohranjenu u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Postojeća virtualna izložba može se dopuniti dodatnim prinosima te postati tematskom zbirkom koja bi obuhvatila građu pohranjenu u drugim baštinskim ustanovama. Tako bi na jednome mjestu bila dostupna raznolika građa s pojedinostima o glazbenome opusu skladatelja koji je trajno obilježio hrvatsku glazbenu prošlost.

Tatjana Mihalić and Irena Galić Bešker
Photos by Renata Breka

Marking the 200th anniversary of the birth of Vatroslav Lisinski

As a part of the 2019 Croatian Book Month, the National and University Library in Zagreb prepared a special programme commemorating Vatroslav Lisinski (1819-1854), one of Croatia's greatest composers and most distinguished figures in the history of its culture.

There is even more to Vatroslav Lisinski than the widely-known fact that he is one of the most famous composers in the history of Croatian music and the author of the first Croatian opera. He was also an accomplished music performer, arranger, music educator, folk song collector, and wrote about music. Lisinski studied philosophy and law, and was in every way a member of Croatia's 19th-century cultural elite. The 200th anniversary of his birth was an opportunity to commemorate his great contribution to Croatian culture as the father of the Croatian national opera and the initiator of the modern Croatian

orchestral music, his value in the context of the Croatian musical Romanticism and the lasting legacy he left behind to future generations.

The Library marked this great anniversary by issuing a monograph presenting resources in its collections relating to Lisinski (*Prilozi o Vatroslavu Lisinskome (1819. – 1854.): u povodu 200. obljetnice rođenja*) and putting on an accompanying exhibition. This special programme revealed the wealth of the Library's holdings and their importance as the significant part of Croatia's national heritage. It spotlighted the valuable material present-

Začetnik i suradnik izložbe Stjepan Sučić, dr. sc. Irena Galić Bešker, dr. sc. Tatjana Mihalić i državni tajnik dr. sc. Ivica Poljičak na predstavljanju publikacije *Prilozi o Vatroslavu Lisinskome (1819. – 1854.): u povodu 200. obljetnice rođenja* te otvorenju prigodne izložbe u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. / The Vice-President of the central Croatian cultural and publishing society (Matica hrvatska) Stjepan Sučić, Head of the NSK Manuscripts and Old Books Collection Dr Irena Galić Bešker, Head of the NSK Music Collection Dr Tatjana Mihalić and State Secretary at the Croatian Ministry of Culture Ivica Poljičak at the presentation of the monograph marking the 200th anniversary of the birth of Vatroslav Lisinski. National and University Library in Zagreb, 5 November 2019.

ing the cultural, historical, social and other kinds of factors that influenced and shaped the development of the Croatian national identity. The featured Library's resources included autographs, handwritten transcripts of compositions, various documents, printed material, ranging from monographs, librettos and sheet music, sound recordings, visual material, such as posters and various illustrations, and text and articles published in various periodicals.

The accompanying exhibition, put on from 5 to 14 November 2019, featured resources from all the Library's collections, including manuscripts, printed material, and sound material. Due to unfavourable indoor climate conditions, manuscript material was only displayed on the exhibition's first day. Particularly valuable resources included sheet music preserved in the Library's Music Collection, i.e. the autographs of the first Croatian operas, *Ljubav i zloba* (Love and Malice, written between 1843-45, premiered in 1846) and *Porin* (written in 1851, premiered in 1897), as well as the autographs and transcripts from the Library's collection of resources relating to Franjo Ksaver Kuhač (1834-1911), a distinguished Croatian music historian, folklorist, ethnomusicologist and composer. The Library's Manuscripts and Old Books Collection holds three manuscripts shedding light on various details from Lisinski's biography – a document with biographical details in German (shelfmark R 6769), a manuscript fragment by an unknown author describing Lisinski as a secondary school student (shelfmark R 7305), and a poem Lisinski wrote in octosyllabic quatrains in 1842 to his friend Vjekoslav Lipovčić for his name-day (shelfmark R 3394). The Collection also holds another poem, dedicated to Lisinski by Josip Šerbančić, a

notary of the municipality of Kraljevac, who wrote it in hendecasyllabic quatrains in Croatian in 1841, when Lisinski was a law student at the Royal Zagreb Academy of Sciences (Regia Academia Zagrabiensis). Apart from the most valuable manuscript heritage, the exhibition also featured books and periodicals in its collections relating to Lisinski, published from 1842 to the present day.

The programme also included an accompanying online exhibition, *Lisinski 200*, presenting Lisinski's *oeuvre*, with special emphasis on resources related to it preserved in the Library's collections. Available at <http://virtualna.nsk.hr/portfolio/lisinski-200/>, the exhibition should gradually be expanded to include material preserved in other heritage institutions and thus become a unique point of access to all relevant resources and data regarding the work of an outstanding composer who left an indelible mark on the history of Croatian music.

Publikacije i skladateljevi autografi. Pojednost s izložbe posvećene Vatroslavu Lisinskome u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. / Valuable resources exhibited at the Library's exhibition marking the 200th anniversary of the birth of one of the most influential figures in the history of Croatian music Vatroslav Lisinski.

Petnaesta obljetnica Hrvatskoga arhiva weba

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu započela je s arhiviranjem mrežnoga sadržaja prije petnaest godina, točnije 2004. godine u suradnji sa Sveučilišnim računskim centrom Sveučilišta u Zagrebu (Srce). Hrvatski arhiv weba (HAW) izgrađen je kao sustav za preuzimanje i arhiviranje obveznoga primjerka mrežne građe radi prihvaćanja, obrade, pohrane, trajnoga čuvanja i osiguravanja pristupa arhiviranoj građi s interneta. Uporište za arhiviranje te vrste građe bio je Zakon o knjižnicama koji službeno počinje vrijediti 1997. godine i, između ostaloga, propisuje prikupljanje mrežnih publikacija kao obveznoga primjerka. Hrvatska je tada bila jedna od desetak zemalja koje su započele s arhiviranjem mrežnoga sadržaja, pohranjujući građu koja predstavlja dio hrvatske nacionalne, kulturne i znanstvene baštine s utemeljenjem u Zakonu. Hrvatski arhiv weba tijekom godina mijenjao je svoj naziv i vizualni identitet. Od 2004. do 2010. zvao se Digitalni arhiv hrvatskih mrežnih publikacija (DAMP) te od 2010. godine sve do danas zove se Hrvatski arhiv weba. Mrežna stranica Arhiva najprije je objavljena kao podstranica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, a 2011. godine dobiva samostalnu mrežnu stranicu Hrvatskoga arhiva weba.

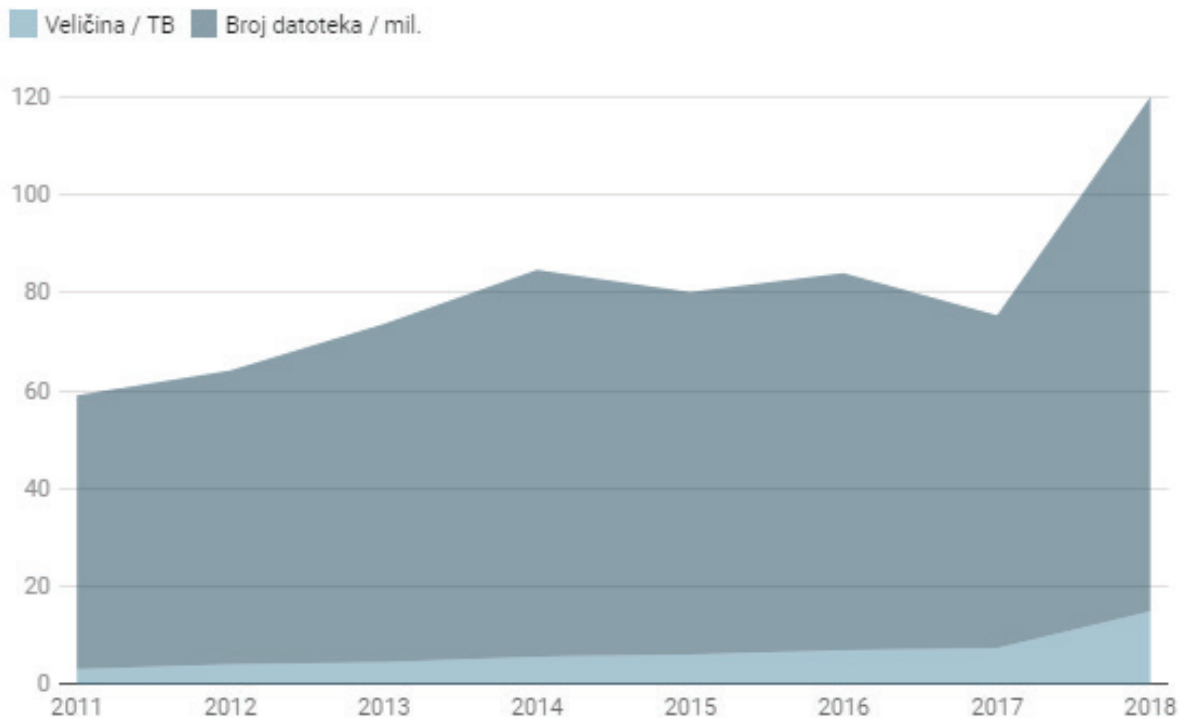
Mrežna stranica Hrvatskoga arhiva weba (2011. –). / The website of the Croatian Web Archive (Hrvatski arhiv Web – HAW) was set up in 2011.

World wide web prisutan je u svijetu 30 godina i već dugo čini bitan dio naše svagdašnjice. Prihvaćen je u znanosti, kulturi, različitim dijelovima društva, tehnologiji i umjetnosti. Vrijeme u kojem živimo vrijeme je društvenih mreža, platformi, internetskih trgovina, e-škola i sl., a mrežne su stranice najbitniji medij za objavu vijesti, dijeljenje različitih informacija koje oblikuju naše društvo, čime postaju vrijedan artefakt za proučavanja budućim naraštajima različitih profila istraživača, povjesničara, novinara, ali i široke javnosti. Sačuvati taj bitni dio sadržaja koji je iznimno dinamičan, promjenjiv i relativno brzo nestaje

s interneta te izgrađivati zbirku sa sadržajima vrijednima u znanstvenome i kulturološkome smislu, viđenje je i poslanje Hrvatskoga arhiva weba.

Arhiviranje mrežnih publikacija započinje selektivnim pristupom u rujnu 2004. godine, što znači da je svaka publikacija odabrana za arhiviranje u skladu s Kriterijima odabira obveznog primjerka mrežne građe za obradu i arhiviranje¹. Kriteriji se odnose na opće poznate kriterije

¹ Kriteriji odabira obveznog primjerka mrežne građe za obradu i arhiviranje. Dostupno na: http://haw.nsk.hr/kriteriji_odabira.

Veličina pobiranja i broj datoteka u razdoblju od 2011. do 2018. godine. / The scope of the 2011-2018 annual hr. domain crawls and the number of the archived files.

odabira analogne građe za zbirku *Croatica* – hrvatski autor, o Hrvatskoj, hrvatski nakladnik, hrvatski jezik i dr., ali s obzirom na posebnosti medija na kojem je publikacija objavljena, obuhvaća i posebne koji se odnose na sadržaj, strukturu, oblik i jedinstvenost publikacije.

Budući da na internetu svatko tko objavljuje neku vrstu sadržaja postaje autor ili nakladnik, iznimno je bitno odabrati odgovarajući sadržaj za katalogiziranje i arhiviranje. Hrvatski arhiv weba arhivira javno dostupan sadržaj i ne obuhvaća sadržaje poput pretraživača, igara, stranice promidžbenoga značaja, stranica tvrtki i poslovnih poduzeća, radnih inačica publikacija, društvenih mreža, građe koja se dijeli samo elektroničkom poštom, građe s intraneta te građe koja za pristup sadržaju zahtijeva registraciju.

Nakon odabira publikacije za arhiviranje slijedi katalogizacija u knjižničnome sustavu Aleph, arhiviranje u sustavu DAMP, slanje obavijesti nakladnicima o pohrani te osiguravanje pristupa. Kako bi se osiguralo da je arhivirani primjerak što sličniji izvorniku, arhiviranje se podešava s posebnom pozornošću pomoću određenih parametara, što u konačnici rezultira visokom kvalitetom arhiviranih primjeraka. Svaki se arhivirani primjerak ručno provjerava i, ako je potrebno, dodaju se novi parametri i ponovno se arhivira. Prije objave na portalu Hrvatskoga arhiva weba određuje se učestalost pobiranja svakom naslovu, stoga se sadržaji poput informativnih portala koji postoje samo na internetu, arhiviraju svakodnevno. Učestalost prikupljanja određene publikacije određuje Knjižnica u skladu s njezinom važnošću za opću zajednicu, važnošću

promjena u sadržaju, redizajnom i stvarnom učestalosti publikacije.

Svakom naslovu i arhiviranom primjerku dodjeljuje se trajni identifikator URN:NBN kako bi se omogućio trajni pristup arhiviranim sadržajima, što je iznimno bitno za buduća citiranja.

Omogućeno je pretraživanje prema naslovu, ključnoj riječi, URL-u, napredno pretraživanje te pregledavanje po predmetnim kategorijama.

Selektivni pristup arhiviranju hrvatskoga weba nije sveobuhvatan i bitan se dio sadržaja nepovratno gubi. Kako bi se dobila što potpunija slika hrvatskoga mrežnog prostora, Hrvatski arhiv weba 2011. godine započeo je s godišnjim arhiviranjem (pobiranjem) cijele nacionalne domene (.hr). Godišnja pobiranja za Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu provodi Srce, a pobiru se aktivna mrežna sjedišta na nacionalnoj mrežnoj domeni .hr., koristeći alat otvorenoga koda Heritrix i Wayback Machine za pregledavanje. Pobirani sadržaji javno su dostupni na mrežnoj stranici Hrvatskoga arhiva weba pa je za pretraživanje sadržaja u tražilicu potrebno unijeti točan URL te na kalendaru odabrati željeni nadnevak arhiviranoga primjerka.

Od 2011. godine povremeno se prikupljaju sadržaji povezani s određenim događanjima ili temama nacionalnoga značenja te se izgrađuju tematske zbirke. Takvi sadržaji često su povezani s političkim, sportskim ili drugim temama bitnima za društvo, kratko su dostupni te vrlo brzo nestanu s interneta. Odabir stranica za arhiviranje radi se ručno, a sadržaji se pohranjuju pomoću

alata otvorenoga koda Heritrix. Sve tematske zbirke sadrže osnovne metapodatke, kao što su naslov, veličina, broj URL-ova i opis. Pregledavanje je moguće odabirom naslova zbirke tematskoga pobiranja, gdje se dobije popis mrežnih stranica, čiji se sadržaj odnosi na odabranu temu ili događanje.

1. Izbor zastupnika za Hrvatski sabor 2011.
2. Referendum o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji – 22. siječnja 2012.
3. Izbor članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske 2013.
4. Lokalni izbori 2013.
5. Pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji – 1. srpnja 2013.
6. Poplava u Hrvatskoj 2014.
7. Izbor zastupnika za Hrvatski sabor 2015.
8. Izbor zastupnika za Hrvatski sabor 2016.
9. Lokalni izbori 2017.
10. SP Rusija 2018. – Vatretni srebrni
11. Izbori za Europski parlament 2019.

Ukupna veličina arhiviranoga sadržaja iznosi 50 TB. Do sad je provedeno devet pobiranja .hr domene. Hrvatski arhiv weba sadrži deset tematskih zbiraka. U selektivnome pobiranju Hrvatskoga arhiva weba dostupno je više od 7800 naslova dostupnih u Katalogu NSK i na portalu Hrvatskoga arhiva weba s više od 61 689 brojeva arhiviranih primjeraka. Knjige čine 24 posto, mrežna sjedišta 62 posto, a časopisi čine 12 posto sadržaja selektivnoga arhiviranja.

Uz nastavak redovitih djelatnosti poput nastavka godišnjega pobiranja .hr domene i izgradnje tematskih zbiraka, u planu je razvoj novih funkcionalnosti za omogućivanje pretraživanja po punome tekstu pobiranoga sadržaja. U izradbi je i nova mrežna stranica Hrvatskoga arhiva weba s novim funkcionalnostima i dodatnim sadržajima. Uza sve to, planira se omogućivanje arhiviranja sadržaja s lokalnim temama te izgradnja zavičajnih zbiraka.

Iznimno je bitno razvijati djelatnost prema istraživačima, stoga je u planu objava skupova podataka (*datasetova*) pojedinih tematskih zbiraka kako bi se omogućilo njihovo korištenje i primjena u budućim znanstvenim istraživanjima.

Great anniversaries

Ingeborg Rudomino and Karolina Holub

The 15th anniversary of the Croatian Web Archive

The National and University Library in Zagreb started its web archiving programme fifteen years ago, in 2004, in cooperation with the University of Zagreb Computing Centre (SRCE). This was the beginning of the Croatian Web Archive, or HAW (Hrvatski arhivWeb), a comprehensive system that the Library has developed for cataloguing, archiving and enabling long-term preservation of and access to Croatian web resources, based on the provisions of the 1997 Croatian Library Act according to which legal deposit regulations were expanded to include online publications. Croatia was at the time one of only some ten countries that started archiving web content as an integral part of their national cultural and scientific heritage. HAW has changed its name and visual identity – for several years it operated as the Croatian Online Publications Digital Archive (Digitalni arhiv hrvatskih mrežnih publikacija – DAMP), and in 2010 it acquired its current name. The Archive's webpages were originally part of the Library's website, and its own website was set up in 2011, at <http://haw.nsk.hr/en>.

The World Wide Web has been around for 30 years, making an important part of everyday life and being essential to science, culture, technology, art, and to every aspect of the contemporary human society for quite some time now. We currently live in the age of social networks, online platforms, webstores, online education, etc., and websites have become the principal means for sharing

news and distributing a wide range of information shaping our society, which makes them a valuable source of relevant data for the future generations of various profiles of researchers, historians, journalists, as well as for the general public. The long-term preservation of this highly dynamic content, which constantly changes and disappears relatively quickly, along with the development of a

Arhivirani primjerci informativnih portala. / Archived copies of various news sites.

comprehensive collection of this scientifically and culturally relevant material, is precisely what constitutes both the vision and mission of the Croatian Web Archive.

HAW started selectively archiving online publications in September 2004, based on clearly defined selection criteria, laid out at <http://haw.nsk.hr/en/selection-criteria>. The same general criteria apply for the collection of resources for the Library's Croatica collection, and they imply Croatian authorship, theme related to Croatia, Croatian publisher, Croatian language, etc., also including specific criteria related to the features of the medium that the selected content is made available on, such as those related to the presentation of its content, structure, format, and its uniqueness, in terms of only being available online.

Since anyone who publishes any kind of online content automatically becomes author or publisher, the selection of appropriate content, suitable for cataloguing and archiving, is of utmost importance. HAW only archives publicly available material and does not collect search engines, games, web advertising pages, websites of companies, draft versions of online publications, content posted on social media, content shared via email, or any content requiring a login.

After its selection, the publication is catalogued in the Library's Aleph integrated library system, and subsequently archived in its DAMP system. Upon notifying publishers of the successful archiving of their title, HAW goes on to make it available as part of its website. In order to ensure that the archived content authentically represents the original in all of its features, the archiving process is carefully adjusted to specific parameters, as a result of which

the quality of content provided by HAW is exceptionally high. All archived content is checked manually and any material falling short of the required standards is archived again, based on a further adjustment of the archiving parameters. Before finally publishing the archived content as part of its website, HAW determines the frequency with which the resource will be archived in the future, so the content of news sites, existing exclusively online, is archived on a daily basis. The frequency of archiving other types of content depends on their relevance for the wider community, the significance of changes to their content, their redesign, and their own updating frequency, or publication frequency (in case of online journals and magazines).

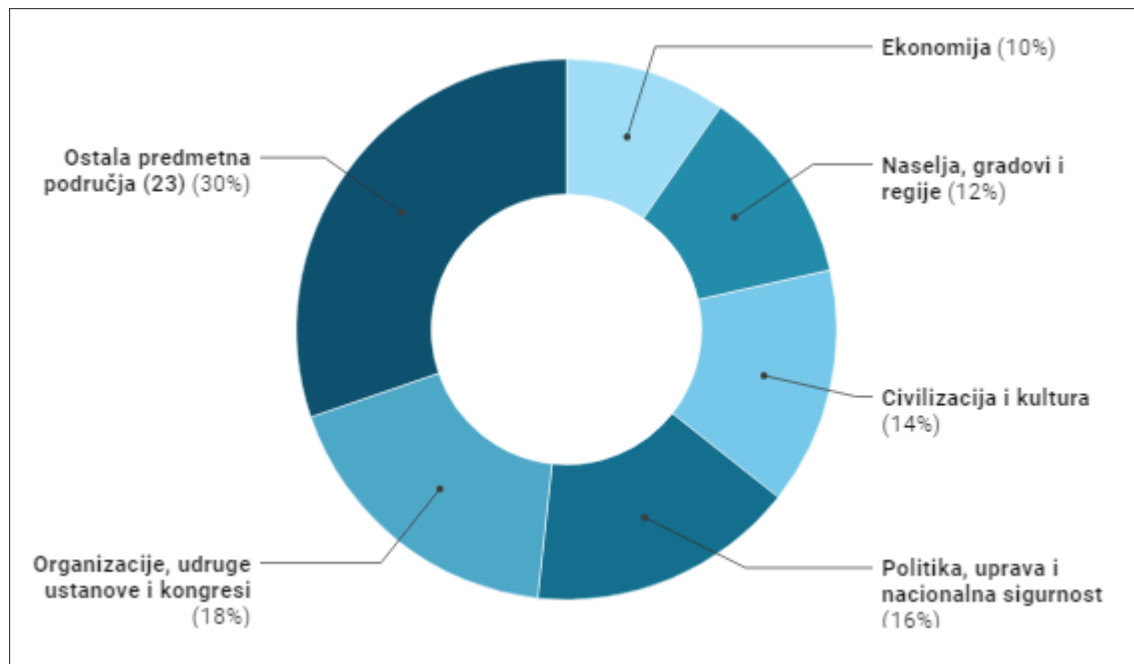
All archived titles and copies are assigned an URN:NBN persistent identifier, which is essential for ensuring their long-term accessibility, and also important in terms of future referencing.

The Archive's entire content may be searched by title, URL and keywords, browsed by subject, or by using the available advanced search options.

The Archive's selective archiving policy leaves a significant part of the Croatian national web domain outside its reach, leading to irreversible losses of the national web content. To counter this and enable collecting as comprehensive as possible a snapshot of the national domain, in 2011 HAW started harvesting Croatian websites by performing annual .hr domain crawls. The crawls target all active websites on the domain and are conducted by the University of Zagreb Computing Centre (SRCE), which uses the Heritrix open-source web crawler and the Wayback Machine web archive access tool. All content archived as a result of the annual crawls is made publicly available as part of the Archive's website at <http://haw.nsk.hr/en/harvesting-of-the-national-web-domain>, and may be accessed by the desired website's URL and the archiving date.

Also in 2011, HAW started periodically archiving web content related to socially important events or themes, often in the field of politics, or sports, and prone to disappear quickly, as a result of which the Archive's website currently offers several thematic collections, available at <http://haw.nsk.hr/en/thematic-harvestings>. The websites archived through thematic crawls are selected manually, and harvested based on the use of the Heritrix open-source web crawler. All themed collections include metadata such the collection title, the size of the archived content, number of URLs, and the basic description of the collection's content.

These collections, which can be searched by the websites listed under the collection titles, currently include:

Najzastupljenije predmetne kategorije prema broju naslova. / Subjects with the most archived content.

2011 Croatian Parliament Elections,
Referendum on the Accession of the Republic of Croatia to the European Union (22 January 2012),
2013 European Parliament Elections in Croatia,
2013 Local Elections,
The Accession of the Republic of Croatia to the European Union (1 July 2013),
Flood in Croatia 2014,
2015 Croatian Parliament Elections,
2016 Croatian Parliament Elections,
2017 Local Elections,
2018 FIFA World Cup Russia, and
2019 European Parliament Elections in Croatia.

The total size of content archived by HAW is currently 50TB. So far the Archive has performed nine national domain crawls and it currently makes available eleven

thematic collections. As a result of its selective archiving programme, it offers access to over 7,800 titles, which are also available as part of the National and University Library in Zagreb's online catalogue, and the related 61,689 copies of archived web resources. Books make 24%, websites 62% and journals and magazines 12% of the content archived through selective harvesting. Plans for the Archive's future development include enabling a full-text search of its content. Also, its new website is currently under construction and apart from the additional web resources that it will make available, it will offer more advanced search features. Finally, HAW is planning to start archiving locally-oriented web content and compile the related local web content collections. It is vitally important to direct the Archive's activity towards researchers, so HAW plans to make available datasets related to some of its thematic collections in order to facilitate their use for various research purposes in the future.

Dobri!a Zvonarek

Dan Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Dani otvorenih vrata 2019.

{ Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu svoj dan tradicionalno obilježava svečanom proslavom 22. veljače, u spomen na dovršetak hrvatskoga prvotiska – Misala po zakonu rimskoga dvora, kao i manifestacijom Dani otvorenih vrata, kojom javnosti predstavlja svoju djelatnost, usluge i vrijednu građu iz bogatoga fonda.

Fotografija: Sonja Hrelja

Izlaganje glavne ravnateljice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijane Petrić na svečanoj proslavi Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 2019. / The welcome address of the Director General of the National and University Library in Zagreb Dr. Tatijana Petrić at the celebration of NSK Day 2019.

Svečana proslava Dana Knjižnice održana 22. veljače 2019. protekla je u čestitarskome raspoloženju s velikim brojem uglednih predstavnika akademskoga, kulturnoga i političkoga života Republike Hrvatske. Glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijana Petrić u svojem se govoru osvrnula na postignuća Knjižnice u prethodnoj godini i najavila je planirane djelatnosti i projekte u vremenu koje slijedi. Među njima osobitu pozornost zaslužuje ulaganje u dovršetak zgrade Knjižnice, uspostava Hrvatske digitalne knjižnice, izradba portala Glagolitic.eu, utemeljenje Digitalnoga laboratorija NSK te dvije bitne obljetnice, i to 15. obljetnica uspostave Hrvatskoga arhiva weba i 100. obljetnica Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, koja je tijekom godine obilježena velikom izložbom u Klovićevim dvorima pod nazivom *Linija ljepote, trag nadahnuća – prvih 100 godina Grafičke zbirke NSK*.

Na svečanoj proslavi dodijeljena je i Nagrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, ovaj put samo u jednoj od tri kategorije, i to djelatniku Knjižnice koji je osobito pridonio radu, razvoju i promidžbi Knjižnice, a pripala je Sandiju Antoncu, rukovoditelju Odsjeka *Marketing i komunikacije* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. To prigodno okupljanje bilo je i prilika za uručenje zahvalnica suradnicima na projektu *Hrvatska glagoljica*, suradnicima na virtualnim izložbama *Faust Vrančić*, *Vizualiziranje nacionalnog: Skjavonske/ilirske bratovštine i kolegiji u Indiji u zbirka NSK* i *Marko Marulić* te pobjednicima natječaja *Baština na mreži: izradi virtualnu izložbu u NSK*.

Dani otvorenih vrata 2019. održali su se 20. i 21. veljače i protekli su u znaku obilježavanja 100. obljetnice Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, najvljujući izložbu u Klovićevim dvorima. U sklopu Dana

Fotografija: Sonja Hrelja

Polaznici radionice *U svijetu stripa* s djelatnicom Karmen Jurišić iz Odjela Zaštita i pohrana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. / Participants in the *Inside the Comic Strip World* workshop, held as part of the 2019 NSK Day programme, with a member of the NSK Preservation and Storage Department Karmen Jurišić.

otvorenih vrata tako je predstavljena monografija *Crteži Johanna Bernharda Fischera von Erlacha u Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*, a Odjel Zaštita i pohrana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu organizirao je radionice *U svijetu stripa*, posvećene velikanu hrvatskoga stripa Andriji Mauroviću, na kojima su se polaznici upoznali s bogatom zbirkom Maurovićevih strip-crteža koje čuva Grafička zbirka NSK, kao i s postupcima njihove zaštite.

Za vrijeme održavanja Dana otvorenih vrata korisnici su mogli vratiti knjige bez naplate zakasnine, a u predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu održan je i program *NSK u digitalnom okruženju*.

Zahvaljujući naporu i entuzijazmu djelatnika Knjižnice, osobito njezina Informacijskoga centra, za vrijeme trajanja Dana otvorenih vrata velik broj građana obišao je Knjižnicu uz stručno vodstvo, zavirivši pritom u Zatvoreno spremište knjiga i zbirke građe posebne vrste.

Major events

Dobriša Zvonarek

National and University Library in Zagreb Day 2019

{ The National and University Library in Zagreb traditionally celebrates as its day 22 February, thus commemorating the completion of the first Croatian printed book – the 1483 Missal by the Law of the Roman Court (Misal po zakonu rimskoga dvora), whose original copy is preserved at the Library's Manuscripts and Old Books Collection as one of its greatest treasures. Announcing the central celebration every year is the Doors Open Days programme, through which the Library presents to the wider public its activities, services and valuable holdings.

Fotografija: Darko Čizmek

Recenzentice dr. sc. Sanja Cvetnić i dr. sc. Marina Bregovac Pisk te autorice Maja Karić, Marija Perkec i Vesna Vlašić Jurić na predstavljanju monografije *Crteži Johanna Bernharda Fischera von Erlacha u Grafičkoj zbirci Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu*. / Consulting editors Dr Sanja Cvetnić and Dr Marina Bregovac Pisk, and authors of the monograph presenting the drawings of Johann Bernhard Fischer von Erlach Maja Karić, Marija Perkec and Vesna Vlašić Jurić, at the monograph's presentation held as part of the 2019 NSK Day programme.

The celebration of the National and University Library in Zagreb Day, that was organised 22 February 2019, was marked by a convivial atmosphere, bringing together a large number of the distinguished members of Croatia's academic, cultural and political circles. In her welcome address, the Director General of the National and University Library in Zagreb Dr Tatijana Petrić gave a brief overview of the Library's activities in the past year and announced its upcoming programmes and projects. Particularly standing out among the planned activities are the construction works related to the completion of the Library's building, occasioned by the Library's being chosen as the central seat of Croatia's presidency of the

Council of the European Union in 2020. Other plans include the setting up of the Croatian Digital Library, development of Glagolitic.eu, the Library's website presenting Croatian Glagolitic heritage to the international audience, the launching of the NSK Digital Laboratory, and marking two significant anniversaries – 15 years since the establishment of the Croatian Web Archive and the centenary of the founding of the Library's Print Collection. The latter was marked by *Line of Beauty – Trace of Inspiration*, a large exhibition hosted by the Klovićevi dvori Gallery from 19 September to 3 November 2019. The programme of the celebration also included the *National and University Library in Zagreb Award* ceremony,

at which occasion the past year's award was presented to Sandi Antonac, the Head of the Library's Marketing and Communications Section, for his outstanding contribution to the Library's development and promotion. Certificates of appreciation were also presented to the Library's partners in its *Croatian Glagolitic Heritage* project, associates in the preparation of its virtual exhibitions thematising Faust Vrančić, Croatian communities in Italy between the 15th and 18th centuries (*Vizualiziranje nacionalnog: Skjavonske/ilirske bratovštine i kolegiji u Italiji u zbirkama NSK*) and Marko Marulić, and to the winners of the Library's competition promoting a wider digitisation of resources in Croatia's library collections (*Baština na mreži: izradi virtualnu izložbu u NSK*).

The 2019 *Doors Open Days* programme was held on 20 and 21 February, spotlighting the abovementioned great anniversary of the Library's Print Collection and the related exhibition. The Collection thus organised the presentation of a monograph featuring the drawings of Johann Bernhard Fischer von Erlach, a distinguished Austrian baroque architect (1656-1723), which were among the first leaves separated from the Library's mis-

cellaneous holdings to be included in the Collection at its establishment in 1919. Also highlighting the same jubilee was a workshop series entitled *Inside the Comic Strip World (U svijetu stripa)*, which the Collection organised in cooperation with the Library's Preservation and Storage Department as a tribute to the great Andrija Maurović (1901-1981), the father of Croatian comic strip, many of whose works are also preserved as part of the Collection's holdings, owing to the implementation of efficient preservation practice, which the workshop participants were presented with by the members of the Preservation and Storage Department.

Apart from being given the opportunity to learn more about the Library's services in the digital environment, the participants in the 2019 *Doors Open Days* programme could return all overdue titles without paying late return charges. Other visitors, wishing to take an even closer look behind the Library's many doors, were taken on guided tours of the Library by the always enthusiastic members of the Library's Information Centre who showed them the treasures preserved in the Library's closed stacks and its fascinating special collections.

Fotografija: Sonja Hrelja

Glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijana Petrić sa suradnicima iz suradničkih ustanova kojima su uručene zahvalnice na svečanoj proslavi Dana Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 2019. / The Director General of the National and University Library in Zagreb Dr Tatijana Petrić with the representatives of the Library's 2018 partner institutions at the celebration of NSK Day 2019.

Održan prvi stručni skup *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirke*

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 12. travnja 2019. godine održan je prvi stručni skup *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirke*. Na stručnome skupu sudjelovalo je približno sto knjižničara školskih, narodnih, visokoškolskih, specijalnih i sveučilišnih knjižnica koji su pozvanim, prijavljenim i posterskim izlaganjima, kao i iscrpnom raspravom, razmatrali današnju ulogu nabave i izgradnje fondova, te su knjižničnu zbirku i u mrežnome okruženju postavili kao temelj poslovanja svake knjižnice i središte svih knjižničnih izvora. Skup *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirke* organizirali su Komisija za nabavu knjižnične građe i međuknjižničnu posudbu u sklopu Sekcije za zbirke i službe Hrvatskoga knjižničarskoga društva te Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Na stručnome skupu *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirke* sudjelovalo je približno sto knjižničara školskih, narodnih, visokoškolskih, specijalnih i sveučilišnih knjižnica. / Description: Around hundred school, public, academic, special and university librarians participated in the symposium.

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 12. travnja 2019. godine održan je prvi stručni skup *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirke*. Na stručnome skupu sudjelovalo je približno sto knjižničara školskih, narodnih, visokoškolskih, specijalnih i sveučilišnih knjižnica koji su pozvanim, prijavljenim i posterskim izlaganjima, kao i iscrpnom raspravom, razmatrali današnju ulogu nabave i izgradnje fondova, te su knjižničnu zbirku i u mrežnome okruženju postavili kao temelj poslovanja svake knjižnice i središte svih knjižničnih izvora. Skup *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirke* organizirali su Komisija za nabavu knjižnične građe i međuknjižničnu posudbu u sklopu Sekcije za zbirke i službe Hrvatskoga

knjižničarskoga društva te Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Na svečanome otvorenju Skupa prigodnim obraćanjem sudionicima i izlagačima Skupa obratili su se viša stručna savjetnica u Službi za knjižničnu djelatnost Ministarstva kulture Republike Hrvatske Ana Dadić, pomoćnica ministrice znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske izv. prof. dr. sc. Ivana Franić, glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijana Petrić, rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Damir Boras te predsjednica Hrvatskoga knjižničarskog društva dr. sc. Dijana Machala.

Izlaganje na skupu *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirki* održala je voditeljica Odjela *Nabava i izgradnja zbirki* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Vesna Golubović. / Dr Vesna Golubović, Head of the Acquisition and Collection Development Department of the National and University Library in Zagreb had, as well, presented at the Symposium.

Pozvana su izlaganja održali viša stručna savjetnica za školske knjižnice Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske Mira Zovko koja je govorila o viđenju razvoja školskih knjižnica kao daljnje potpore obrazovanju, predsjednik Zajednice nakladnika i knjižara Hrvatske gospodarske komore Slavko Kozina koji je istaknuo današnje teškoće nakladnika, opisao je nakladničku proizvodnju u Republici Hrvatskoj i naglasio je važnost Nacionalne strategije poticanja čitanja te sveučilišni profesor s Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Radovan Vrana koji je govorio o važnosti vrjednovanja svih informacijskih izvora, a posebno digitalnih zbiraka.

Nabavna politika i izgradnja zbirki u svakoj se knjižnici provodi radi planiranoga i umjerenoga korištenja raspoloživih novčanih sredstava te potpunijega i brzoga zadovoljavanja potreba korisnika za građom i informacijama. Dosad su organizirane slične radionice koje su bile posvećeni temi nabave, na kojima su sudjelovali najvećim

dijelom knjižničari iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja, a isti je sadržaj bio potreban i ostalim knjižnicama s drugim profilima korisnika. Upravo je zbog toga taj Skup bio potreban stručnoj javnosti, što je potvrdio i iznimno velik odaziv. Razlog je velikomu zanimanju potreba stručne javnosti za tom složenom i slojevitom temom. Sve se knjižnice godinama suočavaju s nedostatkom novčanih sredstava za nabavu svih vrsta informacijskih izvora u knjižnicama, a u sustavu znanosti i visokoga obrazovanja već duže razdoblje postoji i teškoća neusklađene izgradnje zbiraka. Sveopće mrežno okruženje, novi načini znanstvenoga komuniciranja, raznovrsne potrebe korisnika u korištenju svih vrsta informacijskih izvora, kao i novi modeli studiranja, promijenili su tradicionalni pristup u izgradnji zbiraka.

Prijavljena i posterska izlaganja najvećim su dijelom pokazala primjere dobre prakse u izgradnji i upravljanju fondova svih vrsta hrvatskih knjižnica – od školskih – do nacionalne, nabavu sve vrste građe različitim vrstama nabave, e-izvora, potrebu vrjednovanja svih informacijskih izvora različitim metodama vrjednovanja, izgradnju zavičajne zbirke te uslugu međuknjižnične posudbe i dostave dokumenata. Kako je uobičajeno nakon rasprave donijeti određene zaključke, izdvojena su dva najbitnija, a to je da nabava svih informacijskih izvora treba biti poduprta dovoljnim, sustavnim i neprekidnim novčanim potpomaganjem te da je danas, u uvjetima smanjena novčanoga potpomaganja nužno pronalaženje novih načina međusobne suradnje u izgradnji i upravljanju fondova.

Želja je svih sudionika, kao i organizatora, da ovaj Skup preraste u tradicionalni koji bi se održavao svake godine i tako postao mjestom okupljanja, suradnje, izmjene znanja i iskustava, pružanja pomoći u rješavanju stručnih problema te poticanja daljnjega razvoja u poslovanju nabave i izgradnje zbiraka. Zbog toga je u pripremi drugi stručni skup, u čijem će se središtu naći problematika obveznoga primjerka u skladu s novim Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti koji je prvi put omogućio knjižnicama u sustavu obveznoga primjerka odabir građe, što će biti uređeno posebnim podzakonskim aktom – Pravilnikom o obveznome primjerku.

Library Collections: Development, Management and Evaluation 2019 NSK scientific symposium

The 1st scientific symposium Collection Building, Management and Evaluation was held on 12th April 2019 at the National and University Library in Zagreb. Around hundred school, public, academic, special and university librarians participated in the symposium and, by way of keynote speeches, as well as poster and registered presentations, had contemplated the current role of supplying and building a respective fond, together with positioning the library's collection in a digital environment, as the foundation of respective library's business and the core of its resources. The meeting was jointly organised by the Croatian Library Association, namely the Commission for Library Material Acquisition and Interlibrary Loan, and the National and University Library in Zagreb, with the support from the Ministry of Culture of the Republic of Croatia.

Pozdravnu riječ na otvorenju skupa *Izgradnja, upravljanje i evaluacija zbirki* uputio je rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Damir Boras. / Damir Boras, Rector of the University of Zagreb, gave opening remarks at the Symposium opening ceremony.

The 1st scientific symposium Collection Building, Management and Evaluation was held on 12th April 2019 at the National and University Library in Zagreb. Around hundred school, public, academic, special and university librarians participated in the symposium and, by way of keynote speeches, as well as poster and registered presentations, had contemplated the current role of supplying and building a respective fond, together with positioning

the library's collection in a digital environment, as the foundation of respective library's business and the core of its resources. The meeting was jointly organised by the Croatian Library Association, namely the Commission for Library Material Acquisition and Interlibrary Loan, and the National and University Library in Zagreb, with the support from the Ministry of Culture of the Republic of Croatia.

Ana Dadić, Library Activity Office senior adviser at the Ministry of Culture of the Republic of Croatia, Ivana Franić, Assistant Minister of Science and Education, Tatijana Petrić, Director General of the National and University Library in Zagreb, Damir Boras, Rector of the University of Zagreb, and Dijana Machala, President of the Croatian Library Association, respectively gave opening remarks at the opening ceremony.

Keynote presentations were made by Mira Zovko, School Libraries senior adviser at the Ministry of Culture of the Republic of Croatia, who spoke on the vision of developing school libraries and future education aid, Slavko Kozina, the President of the Publishers and Booksellers Association of the Croatian Chamber of Economy, who highlighted contemporary problems in publishing, as well as described publishing production in the Republic of Croatia and emphasized the importance of the National Reading Support Strategy, and Radovan Vrana, tenured professor at the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb, who stressed the importance of valuating information resources, especially those of digital collections.

Procurement policy and collection building are carried out, respectively, in each library with goals of planning and rationally using available financial assets, as well as with those of more complete and prompter satisfaction of users' needs for library material and information. Similar

Prijavljena i posterska izlaganja najvećim su dijelom pokazala primjere dobre prakse u izgradnji i upravljanju fondova svih vrsta hrvatskih knjižnica. / Registered and poster presentations had, for the most part, shown good practice of funds building and management in all types of Croatian libraries.

workshops were heretofore organised and had dealt with themes of procurement, however those participating were mostly librarians in the field of science and higher education. Therefore, the scientific symposium was deemed as necessary for the professional public with expertise, which proved its high response rate. The reason for such a high interest also lies in demand of the professional public with expertise for such a complex and layered theme. All libraries have for years been facing with the problem of insufficient funding of library information resources, whereas a problem of uncoordinated building of library collections has occurred in science and higher education for a longer period time. The world wide web surrounding, new ways of scientific communication, versatile users' needs in using all sources of information, as well as new models of studying have all changed the traditional approach to building collections.

Registered and poster presentations had, for the most part, shown good practice of funds building and man-

agement in all types of Croatian libraries – from school libraries to the National one, procurement of all types of material by way of various types of acquisition, e-resources, the need of evaluating all information resources via different methods of assessment, the built of collections of regional items, as well as interlibrary loan and document delivery. The conclusion made after the debate, per default, could be summed up to two immediately important, which are that the acquisition of information resources should be backed with sustainable, gradual and continuous funding, as well as the necessary find of new ways of mutual cooperation in fond building and management, despite today's conditions of reduced financing. The wish of those participating and of the organisers is for the scientific symposium to expand to a traditional, yearly held event, with a potential for becoming a place of gathering, cooperation, exchange of knowledge and experiences, as well as of offering help in solving professional problems and encouragement of further development in managing the built and growth of respective collections. Henceforth, a 2nd scientific symposium is in development, at which the focus shall be on the problems of the legal deposit provisions reconcilable with The (new) Act on Libraries and Library Activity, which for the first time has enabled libraries with material selection of the legal deposit provisions that is regulated by a *Statute on Legal Deposit Legislation* byelaw.

Noć knjige 2019.

Uz novootvoreni kanal Booktube, likovne i literarne natječaje na koje se redovito odazove velik broj školaraca i mnoštvo sudionika koji se natječu u kreativnome osmišljavanju svojih programa, Noć knjige pretvorila se u nezaobilaznu manifestaciju kada je riječ o promidžbi i poticanju čitanja u Republici Hrvatskoj.

Noć knjige 2019. protekla je u znaku Knjigomira – junaka koji svoje posebne moći zahvaljuje velikomu broju pročitanih knjiga. Njegovo ime i lik preplavili su Hrvatsku 23. travnja 2019. godine, upućujući na aktualnu temu manifestacije pod nazivom *Omiljeni likovi i junaci iz svijeta knjige i stripa*. Knjigomirovo poslanje bilo je prenijeti poruku o vrijednostima knjige i čitanja te nas podsjetiti na sve knjiške junake koji su obilježili naše odrastanje. Autor vizualnoga rješenja na plakatu Noći knjige 2019. bio je dizajner Boris Kuk, a Knjigomir je zaživio i u stripovnoj inačici Josipa Sršena i Sebastijana Čamagajevca. Njegove ilustrirane pustolovine na putu s dalekoga planeta Libromeda do Zemlje dijelile su se tjednima na društvenim mrežama, najavljujući njegovo *utjelovljenje* na svečanome otvorenju Noći knjige 2019. u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, gdje je okupljenima, između ostalog, rekao: „Na mojem planetu, uz mnoštvo različitih fizikalnih zakona, od kojih su mnogi slični vašima, postoji i jedan poseban zakon – Knjigomirov zakon. On, jednostavnim riječima, kaže sljedeće: Sadržaj usvojen knjigama proporcionalan je količini izgubljene trivijalnosti. Ili, da se odmaknemo od jezika fizike: Tko čita, dragi moji Zemljani, nema vremena ni kapaciteta za besmislice. Postoji tu

Jedno od plakatnih rješenja kampanje za poticanje čitanja s Knjigomiro. Autor vizualnoga rješenja: Boris Kuk. / One of the 2019 Croatian Book Night billboards featuring Knowledgeman, the book-reading superhero. Graphic design by: Boris Kuk.

Organizacijski odbor Noći knjige 2019. s glumcem Igorom Baksom u ulozi Knjigomira. / The Croatian Book Night 2019 Organising Committee and Knowledgeman, embodied by actor Igor Baksa.

Fotografija: Nina Đurđević

onda i Knjiški zakon relativnosti... On je osobito važan za naše političare na Libromedi: Ako se ne ulaže u knjige, besmislice su relativno zajamčene.“

Koliko bi Knjigomirovi zakoni trebali biti zanimljivi hrvatskomu društvu, pokazuju rezultati istraživanja tržišta knjiga koje je za Noć knjige 2019. provela agencija Kvaka. Istraživanje je pokazalo da je tek 42 posto ispitanih pročitao barem jednu knjigu u zadnjih godinu dana, što znači da zanimanje za knjigu u Hrvatskoj slabi. Novo je istraživanje željelo pronaći i moguće uzroke tomu zabrinjavajućem podatku, a oni su, čini se, povezani s okruženjem, novim tehnologijama i utjecajima koje ona ima na čovjeka. U suvremenu svijetu čitanje je, prema ponuđenim odgovorima ispitanika, djelatnost koja zahtijeva dodatan trud, disciplinu, strpljenje i koncentraciju – vještine koje moderan čovjek s naporom mora ponovno usvajati.

Organizatori Noći knjige 2019., pojedinci iz nekoliko istaknutih hrvatskih ustanova i udruga, žele vjerovati

kako će njihov trud u osmišljavanju te manifestacije dugoročno dovesti do rezultata i suvremeni trend čitanosti okrenuti u pozitivnu smjeru. Planiranim aktivnostima iz godine u godinu nastoje motivirati što veći broj hrvatskih građana da se priključi toj jednodnevnoj proslavi knjige i čitanja. Ovaj put pomak u tim nastojanjima bila je mala kampanja s Knjigomirom u glavnoj ulozi – njegove univerzalne poruke o vrijednosti knjige i čitanja osvanule su na osvijetljenim reklamnim vitrinama koje su postavljene na 90 plakatnih mjesta u 24 grada širom Hrvatske. Na stranici dnevnih novina *24 sata* Knjigomir je svakodnevno tijekom 11 dana podsjećao na to zašto je dobro čitati.

Uz novootvoreni kanal Booktube, likovne i literarne natječaje na koje se redovito odazove velik broj školaraca i mnoštvo sudionika koji se natječu u kreativnome osmišljavanju svojih programa, *Noć knjige* pretvorila se u nezaobilaznu manifestaciju kada je riječ o promidžbi i poticanju čitanja u Republici Hrvatskoj.

Dobri! Zvonarek

Croatian Book Night 2019

With its newly-launched Booktube channel, art and literary competitions regularly attracting many creative young candidates, and large numbers of participants preparing innovative programmes all around the country, Croatian Book Night has established itself as a major national programme when it comes to the promotion and popularisation of reading.

Fotografija: Nina Burčević

Rukovoditeljica Odjela *Korisničke službe* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu mr. sc. Blaženka Peradenić-Kotur, ministrica znanosti i obrazovanja prof. dr. sc. Blaženka Divjak, državni tajnik u Ministarstvu kulture Republike Hrvatske dr. sc. Ivica Poljičak i pomoćnica pročelnika za odgoj i obrazovanje Grada Zagreba mr. sc. Katarina Milković s glumcem Igorom Baksom u ulozi Knjigomira na svečanome otvorenju Noći knjige 2019. / Head of the NSK European Documentation Centre Blaženka Peradenić-Kotur, Croatian Minister of Science and Education Blaženka Divjak, State Secretary at the Croatian Ministry of Culture Ivica Poljičak, Assistant at the Zagreb City Office for Education Katarina Milković and Knowledgegeman, embodied by actor Igor Baksa, at the opening of Croatian Book Night 2019.

The 2019 Croatian Book Night was all about Knowledgeman, a superhero who owes his powers to books and reading. His name and image literally swamped Croatia on 23 April 2019, highlighting the 2019 Croatian Book Night theme – *Our Best-Loved Book and Comic Book Heroes*. Knowledgeman's mission was to convey to as wide audience as possible the message about the great value of books and reading, and remind everyone of the most memorable book and comic book heroes in the history of literature so far. Authored by graphic designer Boris Kuk, Knowledgeman also got its comic book version through illustrations by Josip Sršen and Sebastijan Čamagajevac. Their humorous cartoons depicting Knowledgeman's adventurous journey from Libromeda, a faraway book-centred planet, to planet Earth were shared on social networks for weeks, announcing the superhero's spectacular appearance at the opening of the 2019 Croatian Book Night at the National and University Library in Zagreb, where he campaigned for books and reading by presenting the bright example in this context from Libromeda, his native planet. Apart from many laws and customs that Libromeda shares with planet Earth, Knowledgeman expounded a very special law, known as no less than Knowledgeman's law. According to it, the amount of content that one gains by reading books is proportionate to the amount of triviality that one loses at the same time. Knowledgeman thus encouraged all present at the opening, spreading his appeal to all inhabitants of Earth, to read as much as they can, since those who read have no time left for any kind of nonsense. He particularly emphasised Libromeda's Book Relativity Law, especially important for the faraway planet's politicians and other decisionmakers, according to which failing to invest in books is directly relatively related to increasing nonsense. To what extent the laws on Knowledgeman's native planet may be applied to planet Earth, especially Croatia, was shown by the results of the latest survey of Croatia's book market, conducted by the Kvaka market research

agency, which were presented as part of the Night's opening programme. According to these results, only 42% of the survey respondents read at least one book in the past year, which percentage clearly indicates that the reading trend in Croatia is in decline. This latest research also attempted to establish possible causes for this negative tendency, finding that they seem to be associated with the modern environment, new technologies and their impact on people. The respondents' answers show that reading is becoming more and more negatively affected by the conditions of living in today's world. Demanding a significant level of commitment, discipline, patience and concentration, reading is increasingly becoming a skill that the modern human must put in considerable effort to reclaim.

The organisers of Croatian Book Night, book enthusiasts from several prominent Croatian cultural institutions and initiatives, wish to believe that their endeavours will produce positive long-term results when it comes to reading, and help to reverse negative trends in this context. With this agenda in mind, year after year they keep coming up with new ways of getting as many Croatian citizens as possible to join this one-day celebration of books and reading. This year's campaign, featuring Knowledgeman's mission to bring values associated with books and reading to greater public attention, included the so-called *city lights* billboards displayed at 90 locations in 24 cities all across Croatia, as well as advertisements in one of the most-read Croatian daily newspapers, *24 sata*, which during 11 days reminded the paper's wide readership of the benefits of reading.

With its newly-launched Booktube channel, art and literary competitions regularly attracting many creative young candidates, and large numbers of participants preparing innovative programmes all around the country, Croatian Book Night has established itself as a major national programme when it comes to the promotion and popularisation of reading.

Knjigomir stiže na Macelj, treća ilustracija iz serije strip-crteža Josipa Sršena i Sebastijana Čamagajevca. Scenarij: Dobrila Zvonarek. / Knowledgeman at the Croatian border. Third illustration from a series of cartoons by Josip Sršen and Sebastijan Čamagajevac. Script by: Dobrila Zvonarek.

Deveti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 9. i 10. svibnja 2019. godine održan je Deveti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata – D-fest, koji je velikim brojem sudionika i zanimljivih izlaganja potvrdio važnost godišnjega okupljanja zajednice posvećene digitalizaciji kulturne baštine.

Promidžbeni materijali Devetoga festivala hrvatskih digitalizacijskih projekata. / The Ninth Festival of Croatian Digitisation Projects of the National and University Library in Zagreb was held on 9 and 10 May 2019.

Središnja tema Devetoga festivala hrvatskih digitalizacijskih projekata, koji je 9. i 10. svibnja 2019. održan u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, bila je interpretacija kulturne baštine kao oblika očuvanja i približavanja baštine javnosti. U usporedbi s dosadašnjim razvojem digitalizacije građe u baštinskim ustanovama, zadnjih se godina uočava pojava sve većega broja projekata posvećenih korištenju digitalizirane građe u izradbi novih proizvoda i usluga, ali i ulaska kreativnih pojedinaca,

udruge i tvrtki u to područje. Taj je koncept na Festivalu razmatran sa stajališta različitih ustanova iz baštinskoga sektora. Na temelju teorijske podloge znanosti o baštini i u povezanosti s primjenom digitalnih tehnologija, na Festivalu su otvorena pitanja o ulozi interpretacije baštine, osobito u objedinjavanju sadržaja i svih uključenih u AKM područje, uz poticanje dijaloga o mogućnostima suradnje u promidžbi baštine, edukaciji te izradbi novih usluga i proizvoda.

Na početku Devetoga festivala hrvatskih digitalizacijskih projekata predstavljen je *Nacionalni plan digitalizacije kulturne baštine 2025*. Ministarstva kulture Republike Hrvatske koji donosi okvir za provedbu programa digitalizacije građe i razvoj infrastrukture. Ostala izlaganja održana prvoga dana Festivala bila su posvećena analizi i sagledavanju stanja na području digitalizacije i razvoja sustava digitalizacije, utjecaju najnovijih zakonodavnih dokumenata iz područja autorskoga prava na baštinske ustanove te predstavljanju digitalnih zbiraka i provedenih projekata digitalizacije, među kojima su i 2019. godine bili zastupljeni suradnički projekti kao oblik digitalnoga objedinjavanja kulturne baštine.

Program drugoga dana Festivala obuhvaćao je izlaganja koja su se odnosila na razmatranje teorijskih i praktičnih pitanja u području digitalizacije kulturne baštine te izradbe digitalnih kulturnih proizvoda. Kvalitetan rezultat digitalizacije bitan je uvjet za osiguravanje mogućnosti novih korištenja digitalnoga sadržaja bilo da je riječ o kvalitetnome pretraživanju ili primjeni lingvističkih alata na korpusu digitalnoga teksta, što su potvrdila izlaganja održana na početku drugoga dana Festivala. Potvrdu da se zajednica usmjerava uporabi digitalizirane građe za izradbu novih proizvoda, donijela su izlaganja u kojima je predstavljeno čak sedam novih virtualnih izložaba i dvije mobilne aplikacije.

U dva dana programa Festivala održano je 25 izlaganja te je predstavljeno osam postera izlaganja stručnjaka iz Hrvatske. Vrijedan i kvalitetan program Festivala donio je nove spoznaje iz širokoga područja upravljanja i korištenja digitalne kulturne baštine te omogućio detaljniji uvid u stanje digitalizacije. Uz predstavljanje brojnih primjera dobre prakse, Deveti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata omogućio je i prostor za raspravu i

Fotografija: Renata Breka

Sudionike Devetoga festivala hrvatskih digitalizacijskih projekata pozdravila je glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijana Petrić. / Welcome address by the Director General of the National and University Library in Zagreb Dr Tatijana Petrić at the opening of the Ninth Festival of Croatian Digitisation Projects.

razmjenu ideja povezanih sa suvremenim zbivanjima u području digitalizacije.

Deveti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata okupio je više od 140 predstavnika arhivske, knjižnične i muzejske zajednice te sve zainteresirane za digitalizaciju baštine. Organizacijom Festivala Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu promiče digitalizaciju kao sredstvo osiguranja široke dostupnosti kulturne i znanstvene baštine, stjecanja novoga znanja, istraživanja, obogaćivanja kulturnoga identiteta i njegova raznolikog izražavanja, poticanja kulturnoga turizma te povezivanja i inovativnoga korištenja suvremenih tehnologija u kulturi, znanosti i obrazovanju.

Sofija Klarin Zdravec, Renata Petrušić and Maja Priselac

Ninth Festival of Croatian Digitisation Projects

On 9 and 10 May 2019, the National and University Library in Zagreb organised and hosted the ninth edition of its Festival of Croatian Digitisation Projects, or D-fest, whose large number of participants and interesting programme once again showed the significance of an annual gathering of professionals in the field of heritage digitisation.

The central theme of the *Ninth Festival of Croatian Digitisation Projects*, held on 9 and 10 May 2019, was heritage interpretation as the means for preserving cultural

heritage and bringing it closer to the wider public. The latest trend in the advance of the digitisation of cultural heritage, which was analysed as part of the festival pro-

Fotografija: Philipp Tomaš

Deveti festival hrvatskih digitalizacijskih projekata okupio je veliki broj predstavnika ustanova iz baštinskoga sektora. / The Ninth Festival of Croatian Digitisation Projects brought together a large number of the representatives of institutions in the Croatian heritage sector.

gramme from the perspective of different heritage institutions, is the growing number of projects aimed at using digital heritage in the development of new products and services, as well as the appearance in this field of the increasing numbers of creative individuals, initiatives and companies from other fields and sectors. Based on scientific insights in the field of cultural heritage and using the context of the implementation of digital technologies, the programme addressed issues concerning the role of heritage interpretation, particularly when it comes to better linking resources and stakeholders in the LAM sector and promoting dialogue on the possibilities for cooperation in popularising cultural heritage, the related education, and development of new services and products.

The programme opened with the presentation of the current Croatian national cultural heritage digitisation plan (*Nacionalni plan digitalizacije kulturne baštine 2025.*), implemented by the Croatian Ministry of Culture, which offers a framework for the realisation of programmes focusing on heritage digitisation and the development of the related infrastructure. Other presentations on the Festival's first day focused on analysing the current state in the field of heritage digitisation, placing particular emphasis on the need for developing elaborate digitisation systems as well as on the impact on heritage institutions of the latest developments in the field of copyright. Also, a series of presentations giving an overview of successful digitisation projects spotlighted joint digitisation projects and their potential to bring together and make widely available scattered cultural heritage in one place.

The programme of the Festival's second day focused on theoretical and practical issues in the field of heritage dig-

itisation and those related to the development of digital cultural products. High-quality digitisation was emphasised as an essential precondition to enabling the reuse of digital content, regardless of whether we simply want to make it available for viewing, full-text searching, or enable its use in the context of the most in-depth academic research. The second day's following session presented as many as seven virtual exhibitions and two mobile applications, vividly showing the examples of the growing use of digital heritage in the development of cultural products.

The two-day programme included altogether 25 oral and 8 poster presentations by specialists and professionals from all across Croatia. The rich and insightful programme presented the latest insights in the broad field of digital heritage management and offered a detailed analysis of its current state. Along with presenting many examples of good practice in this context, the Festival also provided a platform for professional debate and the exchange of ideas related to current developments in the field of digitisation.

The Festival brought together over 140 representatives of the Croatian LAM sector and digitisation enthusiasts. Through its organisation every year, the National and University Library in Zagreb wishes to promote the digitisation of cultural and scientific heritage as the means for making this valuable heritage as widely available as possible, acquiring new knowledge, freely exploring varied content, enriching national, regional, local or personal cultural identity and expressing it in a variety of different ways, encouraging the advancement of cultural tourism, as well as for integrating and innovatively using modern technologies in culture, science and education.

Fotografija: Philipp Tomaš

Vizuali Devetoga festivala hrvatskih digitalizacijskih projekata postavljani su i na radnu površinu prezentacijskoga računala. / Ninth Festival of Croatian Digitisation Projects. National and University Library in Zagreb, 9 and 10 May 2019.

Međunarodna konferencija o arhiviranju weba

{ Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u suradnji s Konzorcijem za dugoročnu pohranu mrežnoga sadržaja (International Internet Preservation Consortium – IIPC) od 5. do 7. lipnja 2019. godine bila je domaćin Godišnje skupštine IIPC-a i Međunarodne konferencije o arhiviranju weba o temi „Web archiving community: maturing practice together“. Hrvatska je ugostila stručnjake s područja arhiviranja weba u godini kada Hrvatski arhiv weba obilježava 15. obljetnicu utemeljenja.

Direktor Europeana Harry Verwayen održao je pozvano predavanje o budućnosti ustanova u kulturi. / The Executive Director of the Europeana Foundation Harry Verwayen at the 2019 IIPC Web Archiving Conference, which the National and University Library in Zagreb hosted on 6 and 7 June 2019

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u suradnji s Konzorcijem za dugoročnu pohranu mrežnoga sadržaja (International Internet Preservation Consortium – IIPC) organizirala je i bila domaćin Godišnje skupštine IIPC-a (General Assembly) i Međunarodne konferencije o arhiviranju weba – Web Archiving Conference (WAC). Godišnja skupština Konzorcija održana je 5. lipnja 2019. godine, a Međunarodna konferencija o arhiviranju weba o temi *Web archiving community: maturing practice together* održana je 6. i 7. lipnja 2019. godine u hotelu The Westin Zagreb.

Na Godišnjoj skupštini članovi IIPC-a i njezinih radnih skupina razmijenili su iskustva i nove prakse o zajedničkom razvoju sadržaja pohranjenih zbiraka i znanja njezinih članica o pohranjivanju mrežnoga sadržaja, novitetima u razvoju metoda i pomagala za pohranjivanje, osiguravanju kvalitete zbirke, njezinu korištenju te približavanju ciljanoj skupini korisnika. Prednost je dana poboljšanju pomagala za pretraživanje arhiva mrežnoga sadržaja, a time i povećanju korištenja digitalne kulturne

i znanstvene baštine u obliku znanstvenih i društvenih istraživanja.

Konferenciju je otvorila glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu dr. sc. Tatijana Petrić, a pozvano predavanje održao je direktor Europeane – europske digitalne platforme za kulturnu baštinu Harry Verwayen. Sudionicima Konferencije predstavio je viđenje budućnosti koje čeka ustanove u kulturi i ljude koji se njome bave. Viša predavačica i jedna od utemeljiteljica Digitalnoga laboratorija na Otvorenome sveučilištu u Izraelu dr. sc. Anat Ben-David u svojem je pozvanome predavanju drugoga dana Konferencije navela izazove istraživanja i korištenja mrežnih arhiva.

Na Konferenciji je sudjelovalo više od 140 stručnjaka iz područja informacijskih znanosti i tehnologije, knjižničara, arhivista te istraživača iz 41 zemlje svijeta. U sklopu programa, koji se sastojao od čak 37 izlaganja, šest panela, četiriju radionica i pet posterskih izlaganja, sudionici Konferencije dobili su uvid u najnovija svjetska dostignu-

ća u razvoju metoda, pomagala, tehnologija i standarda u području pohrane mrežnoga sadržaja. Imali su priliku razmijeniti iskustva koja im mogu pomoći oko daljnjega razvoja, primjene i uporabe te vrste sadržaja u različitim analizama i istraživanjima. Teme panela odnosile su se na prilike i izazove u prikupljanju i istraživanju nacionalnih mrežnih stranica, kao i na prošlosti, sadašnjosti i budućnosti pohranjivanja mrežnoga sadržaja u jugoistočnoj Europi, radu na programu pohranjivanja mrežnoga sadržaja te očuvanju digitalnih zbiraka. Snimke pozvanih predavanja i panela dostupne su na kanalu IIOC-a na YouTubeu.

Osim suradnje s IIPC-om u organizaciji glavnoga svjetskog događanja u području pohranjivanja mrežnoga sadržaja, hrvatski su stručnjaci na Konferenciji predstavili nekoliko svojih radova. Knjižničarska savjetnica u Zavodu za knjižničarstvo Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Karolina Holub i profesorica na Fakultetu političnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu dr. sc. Dunja Majstorović provele su istraživanje o znanju, navikama i mogućnostima korištenja mrežnih arhiva u hrvatskoj akademskoj zajednici. U sklopu panela o pohranjivanju mrežnoga sadržaja u jugoistočnoj Europi, viša knjižni-

čarka u Hrvatskome arhivu weba Ingeborg Rudomino predstavila je 15 godina rada Hrvatskoga arhiva weba. Ingeborg Rudomino i izvanredni profesor na Odsjeku za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu dr. sc. Radovan Vrana istražili su promjene koje su se postupno dogodile hrvatskim informativnim portalima na temelju pohranjenih primjeraka.

Tehnički razvoj Hrvatskoga arhiva weba u prethodnih 15 godina, stečena iskustva i planove u budućnosti predstavili su pomoćnik ravnatelja za informacijsku i posredničku infrastrukturu u Sveučilišnome računskom centru Sveučilišta u Zagrebu (Srce) mr. sc. Miroslav Milinović i voditelj usluge Podatkovne usluge i digitalni repozitoriji u Sveučilišnome računskom centru Sveučilišta u Zagrebu (Srce) Draženko Celjak, koji je ujedno bio i član Programskoga odbora Konferencije. Svi sažetci i prezentacije dostupni su na mrežnoj stranici Konferencije.

Sljedeća Godišnja skupština IIPC-a i Međunarodna konferencija o arhiviranju weba održat će se u Nacionalnoj knjižnici i arhivu Quebec u Montrealu u Kanadi o temi *Expanding Horizons: how we build, use, and sustain web archives*.

Panel o temi *Access policies, challenges, and approaches*. / Panel discussion *Access policies, challenges, and approaches*, held as part of the 2019 IIPC Web Archiving Conference, which the National and University Library in Zagreb hosted on 6 and 7 June 2019.

2019 International Internet Preservation Consortium (IIPC) General Assembly and Web Archiving Conference

{ *The National and University Library in Zagreb and International Internet Preservation Consortium (IIPC) jointly organised the 2019 IIPC General Assembly and Web Archiving Conference (IIPC GA & WAC), with the Library acting as the host to both programmes, from 5 to 7 June 2019. The conference, entitled “Web archiving community: maturing practice together” and coinciding with the 15th anniversary of the Croatian Web Archive, brought together web archiving professionals from across the globe.*

The National and University Library in Zagreb and International Internet Preservation Consortium (IIPC) jointly organised the 2019 IIPC General Assembly and Web Archiving Conference. The Library acted as the host to both programmes, which were held at The Westin Hotel in Zagreb. The conference, entitled *Web archiving community: maturing practice together*, took place on 6 and 7 June 2019, while the IIPC General Assembly was held on the previous day, 5 June 2019.

The participants in the general assembly, IIPC members and the members of the Consortium’s working groups, exchanged their experiences and discussed new practices related to the management of archived web content, novelties in the development of new web archiving methods and tools, ways of ensuring maximum quality of archived content and bringing it closer to the target group(s) of users. Special emphasis was placed on enhancements to search features of web archives, and the related increase that such improvements are expected to bring in the use of digital heritage in academic research.

After the conference was opened by the Director General of the National and University Library in Zagreb Dr Tatijana Petrić, the Executive Director of the Europeana Foundation Harry Verwayen delivered his invited lecture, portraying his vision of the future awaiting cultural institutions and their staff. Senior Lecturer at The Open University of Israel and one of the founders of its Digital Laboratory Dr Anat Ben-David, also appearing as an invited speaker, presented challenges associated with researching and using web archives.

The conference brought together more than 140 professionals in the field of information technology and information sciences, along with librarians, archivists, and researchers from 41 countries. Thirty-seven presentations, six panel discussions, four workshops, and five poster presentations offered them insight into the latest achievements at the global level in the development of web archiving tools, technologies, standards, and presented various examples of good practice in these fields which should contribute to the wider use of archived web content. The pan-

Utemeljiteljica Digitalnoga laboratorija na Otvorenome sveučilištu u Izraelu dr. sc. Anat Ben-David održala je pozvano predavanje o temi istraživanja i korištenja mrežnih arhiva. / Senior Lecturer at The Open University of Israel Dr Anat Ben-David at the 2019 IIPC Web Archiving Conference, which the National and University Library in Zagreb hosted on 6 and 7 June 2019.

el discussions addressed issues related to the current status of and challenges arising from the annual national domain crawls, and presented the past, present and future of web archiving programmes in South East Europe, along with various policies and approaches related to web archiving and the preservation of digital collections.

Apart from acting as the co-organisers of the 2019 IIPC General Assembly and Web Archiving Conference, as a major globally relevant gathering of web archiving professionals, Croatian web archiving specialists also delivered several presentations as part of the conference programme. Library Adviser at the Croatian Institute for Librarianship Karolina Holub and Professor at the Zagreb Faculty of Political Science Dunja Majstorović jointly presented the results of their research into the extent to which the members of the Croatian academic community use web archives, their insights and habits in this context, as well as the related prospects for using web archives in the future. As a part of the panel discussion focusing on web archiving programmes in South East Europe, Senior Librarian at the Croatian Web Archive Ingeborg Rudomino gave an overview of the 15 years of the Archive's activities. In another lecture, Rudomino and Associate Professor

at the Department of Information and Communication Sciences of the Zagreb Faculty of Humanities and Social Sciences Radovan Vrana presented the results of their research into changes in Croatian news sites based on the analysis of the archived copies of their content.

Assistant Director for Information and Middleware Infrastructure at the University of Zagreb Computing Centre (SRCE) Miroslav Milinović and Head of Data Services at the University of Zagreb Computing Centre Draženko Celjak, who was also a member of the 2019 IIPC WAC Programme Committee, jointly presented the technical development of the Croatian Web Archive since its setting up in 2004, their professional experience in this context and plans related to the Archive's future development.

All conference abstracts and presentations may be found on the 2019 IIPC GA & WAC website, while the videos of invited lectures and panel discussions are available on the IIPC YouTube channel.

The 2020 IIPC General Assembly and Web Archiving Conference, entitled *Expanding Horizons: how we build, use, and sustain web archives*, will be held at the Quebec National Library and Archive in Montreal, Canada.

Fotografija: Renata Breka

Pomoćnik ravnatelja za informacijsku i posredničku infrastrukturu u Sveučilišnome računskom centru Sveučilišta u Zagrebu (Srce) mr. sc. Miroslav Milinović predstavio je tehnički razvoj Hrvatskoga arhiva weba od njegova utemeljenja. / Assistant Director for Information and Middleware Infrastructure at the University of Zagreb Computing Centre (SRCE) Miroslav Milinović at the 2019 IIPC Web Archiving Conference, which the National and University Library in Zagreb hosted on 6 and 7 June 2019.

Međunarodna konferencija IFLA CPDWL Satellite Meeting: „Knjižnice kao predvodnice digitalne transformacije društva“

Na Konferenciji je održano 20 izlaganja, dvije radionice i 15 posterskih izlaganja priznatih stručnjaka iz uglednih međunarodnih ustanova u Sjedinjenim Američkim Državama, Finskoj, Švedskoj, Njemačkoj, Italiji, Francuskoj, Australiji, Hong Kongu, Meksiku i drugim državama.

Uloga knjižničara i informacijskih stručnjaka u promicanju i uspostavi pametnih društava u sklopu sveopće digitalne preobrazbe bila je tema međunarodne konferencije IFLA CPDWL Satellite Meeting koja je 20. i 21. kolovoza 2019. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu okupila više od 140 sudionika iz svih krajeva svijeta. Međunarodna konferencija IFLA CPDWL Satellite Meeting održana je uoči 85. opće skupštine Svjetskoga knjižničarskog i informacijskoga kongresa Međunarodnoga saveza knjižničarskih društava i ustanova, IFLA WLIC 2019, koji se održao od 24. do 28. kolovoza 2019. godine u Ateni u Grčkoj. Međunarodni i hrvatski stručnjaci iz područja baštinskih ustanova u dva su dana raspravljali o jačanju sposobnosti knjižničara i informacijskih stručnjaka u području digitalne uključenosti, novim načinima rada i učenja u knjižnicama i baštinskim ustanovama njegovanjem kulture *uradi sam*, Internet stvari (IoT), pametnih usluga, automatiziranih sustava komuniciranja s korisnicima u digitalnome marketingu,

kao i djelovanju ovih profesija u promicanju i uspostavi digitalne preobrazbe društva.

Na Konferenciji je održano 20 izlaganja, dvije radionice i 15 posterskih izlaganja priznatih stručnjaka iz uglednih međunarodnih ustanova u Sjedinjenim Američkim Državama, Finskoj, Švedskoj, Njemačkoj, Italiji, Francuskoj, Australiji, Hong Kongu, Meksiku i drugim državama. Pozvana su izlaganja održali dr. sc. Philip Schreur sa Sveučilišta Stanford, dr. sc. Mario Hibert sa Sveučilišta u Sarajevu te prof. dr. sc. Tatjana Aparac Jelušić sa Sveučilišta u Zadru.

Konferencija se održala pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske. Organizatori su Konferencije IFLA-ina Sekcija za stalno stručno usavršavanje i učenje na radnome mjestu (IFLA CPDWL), Hrvatsko knjižničarsko društvo, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu te Knjižnice grada Zagreba. Međunarodna konferencija pružila je priliku hrvatskim baštinskim ustanovama da predstave projekte usmjerene stvaranju

Fotografija: Renata Breka

Satelitski sastanak otvoren je 20. kolovoza 2019. godine pozdravnim govorima predsjednice Hrvatskoga knjižničarskog društva i knjižničarske savjetnice za knjižnični informacijski sustav u Hrvatskome zavodu za knjižničarstvo NSK dr. sc. Dijane Machale te supredsjednice Sekcije za stalno stručno usavršavanje i učenje na radnome mjestu dr. sc. Gillian Hallam, na čiji je poticaj organizirana pretkonferencija u Zagrebu. / President of the Croatian Library Association Dr Dijana Machala and Chair of the IFLA Continuing Professional Development and Workplace Learning Section Dr Gillian Hallam at the opening of IFLA CPDWL Satellite Meeting 2019. National and University Library in Zagreb, 20 August 2019.

Fotografija: Sanja Vešligaj

pametnih usluga baštinskih ustanova poput Portala otvorenih povezanih podataka – data.nsk.hr, projekta *Smart Library – prototip primjene IoT tehnologije u knjižnici* te digitalnih usluga Knjižnica grada Zagreba. Uz iznimno bogat stručni dio programa, sudionici Konferencije obišli su i upoznali su se i s radom Hrvatskoga državnog arhiva, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te Knjižnica grada Zagreba. U sklopu Skupa predstavljen je dio bogate hrvatske nematerijalne kulturne baštine poput klapskoga pjevanja, mediteranske kuhinje, medicinarstva i licitiranja te znamenitih povijesnih ličnosti iz turističkoga programa Zagrebačkoga vremeplova.

Odražavanje Međunarodne konferencije IFLA CPD/WL Satellite Meeting u Zagrebu rezultat je moje uspješne suradnje kao predstavnice Hrvatskoga knjižničarskog društva te djelatnice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u članstvu Stalnoga odbora IFLA-ine Sekcije za obrazovanje i izobrazbu (IFLA CPD/WL). Hrvatsko knjižničarsko društvo redoviti je član Međunarodnoga saveza knjižničarskih društava i ustanova od 1975., a od 1992. godine djeluje u sklopu IFLA-e kao neovisna nacionalna strukovna udruga. Članovi Hrvatskoga knjižničarskog društva djeluju u više od pet IFLA-inih sekcija i radnih tijela, a ova međunarodna IFLA-ina pretkonferencija u Zagrebu, prvi je bitniji IFLA-in sastanak održan u Hrvatskoj još od 20. sastanka IFLA-ina Vijeća iz 1954. godine.

Pozvani izlagač dr. sc. Philip Schreur iz Sjedinjenih Američkih Država na pretkonferenciji CPD/WL u NSK 21. kolovoza 2019. godine. / Invited speaker Dr Philip Schreur (Stanford University, US) at IFLA CPD/WL Satellite Meeting 2019 and preconference. National and University Library in Zagreb, 20 and 21 August 2019.

Dijana Machala

IFLA CPD/WL Satellite Meeting 2019: Libraries as leaders in global digital transformation

The preconference programme included 20 presentations, two workshops and 15 poster presentations by prominent professionals from distinguished institutions in Australia, Finland, France, Germany, Italy, Mexico, Sweden, Turkey, the United States and other countries.

On 20 and 21 August 2019, the National and University Library in Zagreb hosted IFLA CPD/WL Satellite Meeting 2019, a special meeting of the Continuing Professional Development and Workplace Learning Section that operates as part of the International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). The meeting was organised as a preconference announcing the 2019 IFLA World Library and Information Congress, IFLA WLIC 2019, which was held from 24 to 30 August in Athens, Greece.

The preconference brought together more than 140 participants from heritage institutions from all across the world, who debated a wide range of issues focusing on the

improvement of the skills of information specialists and librarians with regard to digital inclusion, new trends and social phenomena affecting the activities and services of libraries and other heritage institutions, i.e. the DIY culture, Internet of Things (IoT), smart services, automated systems for communicating with users in digital marketing, etc., as well as on the role that professionals in the heritage sector have in the context of global digital transformation. The preconference programme, available at <https://ifla.hkdrustvo.hr/programme/programme-brochure/>, included 20 presentations, two workshops and 15 poster presentations by prominent professionals from distinguished

institutions in Australia, Finland, France, Germany, Italy, Mexico, Sweden, Turkey, the United States and other countries. Appearing at the conference as invited speakers were Associate University Librarian for Technical and Access Services at Stanford University Dr Philip Schreur, Associate Professor at the Department of Comparative Literature and Librarianship at the Faculty of Philosophy of the University of Sarajevo Mario Hibert, and retired professor at the Osijek, Zagreb and Zadar universities and former Head of the Department of Information Sciences at the University of Zadar Tatjana Aparac Jelušić.

The preconference was organised by the IFLA Continuing Professional Development and Workplace Learning Section (IFLA CPDWL), Croatian Library Association, National and University Library in Zagreb and the Zagreb City Libraries public libraries network, and held under the auspices of the Croatian Ministry of Culture. It was an opportunity for Croatian heritage institutions to present their projects aimed at developing smart services, such as data.nsk.hr, the Library's linked open data platform, its *Smart Library* project, focusing on the implementation of IoT technology in libraries, the use of the VR technology in libraries making part of the Zagreb City Libraries network, etc. The accompanying programme included organised visits to the Croatian State Archives, Croatian Academy of Sciences and Arts and

Central Library of the Zagreb City Libraries network, as well as the presentation of Croatia's cultural heritage included on the UNESCO's List of Intangible Cultural Heritage, i.e. *klapa* multipart singing, national Mediterranean dishes, gingerbread craft (*licitar*), and other Croatian traditions. The preconference participants also had the opportunity to learn more about distinguished figures who marked the history of Zagreb, through a special programme of the Zagreb Tourist Board.

The 2019 IFLA CPDWL Satellite Meeting and preconference was organised in Zagreb as a result of my successful cooperation as the President of the Croatian Library Association, NSK Integrated Library System Adviser and a member of the Standing Committee at the IFLA Management of Library Associations Section (IFLA MLAS) with library professionals and members of library associations around the world.

The Croatian Library Association has been a member of IFLA since 1975, and in 1992 it started operating as one of IFLA's independent national library associations. The members of the Croatian Library Association participate in the activities of several IFLA sections and working groups, and the 2019 IFLA CPDWL Satellite Meeting and preconference was the first significant IFLA's meeting held in Croatia since 1954, when Zagreb hosted the 20th meeting of the IFLA Council.

Međunarodna konferencija IFLA CPDWL Satellite Meeting održana od 20. do 21. kolovoza 2019. godine u Zagrebu. / IFLA CPDWL Satellite Meeting 2019. National and University Library in Zagreb, 20 and 21 August 2019.

12. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj

U organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, a pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske, u Javnoj ustanovi Nacionalni park „Plitvička Jezera” u Hotelu Jezero od 2. do 4. listopada 2019. godine održano je 12. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj o temi „Promjene u narodnom knjižničarstvu – stvarnost, potrebe i suvremeni trendovi”.

U Javnoj ustanovi Nacionalni park „Plitvička Jezera” u Hotelu Jezero od 2. do 4. listopada 2019. godine održano je 12. savjetovanje za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj o temi *Promjene u narodnom knjižničarstvu – stvarnost, potrebe i suvremeni trendovi*.

Pozivu na suradnju u organizaciji 12. savjetovanja za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj odazvala se u ulozi domaćina Samostalna narodna knjižnica Gospić, a Hrvatsko knjižničarsko društvo (Sekcija za narodne knjižnice) nastavilo je višegodišnju stručnu potporu. Stručno-znanstvena suradnja i suradništvo koje je uspostavljeno s kolegicama i kolegama iz susjedne Slovenije (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Ljubljani i Savez knjižničarskih društava Slovenije) na prethodnome Savjetovanju u Crikvenici 2017. godine nastavljeno je i ovaj put u sklopu rada Programskoga odbora Savjetovanja. Savjetovanje je organizirala Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Glavnom temom Savjetovanja *Promjene u narodnom knjižničarstvu – stvarnost, potrebe i suvremeni trendovi* skrenula se pozornost na središnju ulogu narodnih knjižnica u razvoju i poboljšanju društva u cjelini, od razine lokalnih zajednica do nacionalne i međunarodne razine. Program je bio organiziran u usporednim sesijama, a raspravljalo se o ulozi zakonskih i podzakonskih dokumenata u knjižničarstvu kao dijelu strateškoga razvoja društva u cjelini, funkcionalnoj mreži narodnih knjižnica i njihovu razvoju u skladu s međunarodnim i hrvatskim pravilima i standardima struke. Raspravljalo se i o strateškim dokumentima razvoja knjižnične djelatnosti i prepoznavanju mogućnosti narodnih knjižnica, suvremenim narodnim knjižnicama kao polifunkcionalnim središtima lokalne zajednice te o primjerima i mogućnostima korištenja sredstava iz Europskoga socijalnog fonda.

Savjetovanje je okupilo više od 220 sudionika – knjižničara, informacijskih i komunikacijskih stručnjaka iz zemlje i inozemstva, i to Slovenije i Belgije, te 12 nakladnika i izdavača. Održano je 50 izlaganja i 20 projekcija knjižničarskih filmova i radionica, a podatci o programu i programska knjižnica dostupni su na mrežnoj stranici Savjetovanja.

Pozvano izlaganje o temi *Strateško planiranje i nove stručne preporuke i standardi za narodne knjižnice (2018. – 2028.)* održala je Breda Podbrežnik Vukmir iz Knjižnice Franceta Balantića Kamnik, a posebno zanimanje izazvalo je pozvano izlaganje načelnice Sektora za programe i projekte Europske unije u Ministarstvu kulture Republike Hrvatske Anastazije Magaš Mesić o temi *Mogućnosti korištenja sredstava iz Europskog socijalnog fonda*.

Osim plenarnih, pozvanih, *Pecha kucha* i posterskih izlaganja, održana je radionica *Design Thinking za knjižnice* na kojoj su se polaznici upoznali s metodologijom i pomagalicama *Design Thinkinga* prilagođenima knjižničnomu okruženju. Organiziran je *Prvi knjižničarski filmski festival* na kojem je prikazano 20 knjižničarskih filmova te gostovanje i predstavljanje bibliobusa iz Gradske knjižnice Zadar i Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić” u Karlovcu.

Kada je riječ o posterskim izlaganjima, predstavljeno ih je deset te je dodijeljena nagrada Programskoga odbora za najbolje izlaganje i priznanja za drugo i treće mjesto, i to:

1. *Digitalne kompetencije i treća životna dob: programi informatičkog i informacijskog opismenjavanja u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek* (Dino Radmilović, Dubravka Pađen Farkaš i Srđan Lukačević, Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek)
2. *Lektiraonica i Ispeci pa reci!* – dva programa za razvijanje kulture dijaloga u zajednici (Ivana Grubačević, Gradska knjižnica Velika Gorica)
3. *Od lokalnog do globalnog: komunikacijski vremeplov Književnog petka* (Ivana Fištrek i Janja Maras, Knjižnice grada Zagreba).

Knjižničarski filmski festival prvi se put održao na ovogo-

Fotografija: Dobriša Zvonarek

Članovi Programskoga odbora 12. savjetovanja za narodne knjižnice s dobitnicima nagrada i priznanja. / The members of the 12th Croatian Conference on Public Libraries' Programme Committee together with the award winners and honourees.

dišnjem Savjetovanju, a za nagradu publike natjecalo se osam filmova iz Slovenije i 12 filmova iz Hrvatske. Filmovi su većinom bili promidžbenoga značaja i isticali su želju Programskoga odbora da se u Konferenciju uključe ne samo novi sadržaji nego i novi oblici u obliku multimedije. Glasovanje publike odvijalo se preko mrežne aplikacije, a dodijeljena je nagrada za najbolji knjižničarski film i priznanja za drugo i treće mjesto, i to:

1. *Rastem z e-viri* (Goriška knjižnica Franceta Bevka, Nova Gorica)

2. *Iza svake sjajne zajednice nalazi se sjajna knjižnica* (Knjižnica i čitaonica grada Preloga)

3. *Gradska knjižnica Samobor: revizija rekorda* (Gradska knjižnica Samobor).

Na svakome Savjetovanju organizira se neformalno druženje sudionika koje je ovaj put upriličeno u restoranu *Lička kuća*. Treći dan Savjetovanja organizirano je razgledavanje Plitvičkih jezera, posjet Samostalnoj narodnoj knjižnici Gospić te posjet Memorijalnome centru „Nikola Tesla“ u Smiljanu.

Dunja Marija Gabriel
Translation by Mislav Modronja

12th Croatian Conference on Public Libraries

The National and University Library in Zagreb, under the auspices of the Ministry of Culture of the Republic of Croatia, organised The 12th Croatian Conference on Public Libraries, which was held from 2nd to 4th October 2019 at the Plitvice Lakes National Park, at the Jezero hotel, under the theme Changes in the Public Library – Reality, Needs, and Modern Trends.

The 12th Croatian Conference on Public Libraries was held from 2nd to 4th October 2019 at the Plitvice Lakes National Park, at the Jezero hotel, under the theme *Changes in the Public Library – Reality, Needs, and Modern Trends*.

Gospić Independent Public Library accepted the invitation to cooperate as a hosting institution, while the

Croatian Library Association (Section for Public Libraries) continued to offer its multiannual professional support. Professional and scientific partnership, as well as cooperation, previously established at the formerly held Conference in Crikvenica, in 2017, had persisted with colleagues from the neighbouring country of Slovenia (the National and University Library in Ljubljana and

Slovenian Library Association) under the Programme Committee's activities. The Conference was organised by the National and University Library in Zagreb, with the support from the Ministry of Culture of the Republic of Croatia.

Vizualni materijal 12. savjetovanja za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. / The visual material of the 12th Croatian Conference on Public Libraries.

The theme of the Conference, *Changes in the Public Library – Reality, Needs, and Modern Trends*, highlighted the central role of public libraries in local, national and international development and betterment in society at large. The programme, organised in parallel sessions, provided insight into issues related to legal and strategic documents in the public library field, in compliance with national and international norms and professional stand-

ards. Alongside strategic documents on development of the libraries' activities and recognising the role of library regulations and directives in strategic development of society as a whole, the Conference also focused on budgetary funds and EU funding programmes to enable libraries to fulfil their social role as polyfunctional centres of local communities.

The Conference gathered more than 220 participants – librarians and experts in information and communication from Croatia and abroad (Slovenia, Belgium), as well as 12 publishers. In total, over 50 presentations, 20 projections of films on libraries and workshops were held, whereas the Conference information and the Programme are available at the Conference website (<http://sznk.nsk.hr>).

The keynote presentation under the theme *Strategic planning and new expert recommendations and standards for public libraries (2018–2028)* was presented by Breda Podbrežnik Vukmir of Library in Kamnik, whereas Anastazija Magaš-Mesić, the Head of European Union Programmes and Projects Sector at the Ministry of Culture of the Republic of Croatia, presented a compelling lecture on *Opportunities for funding from the European social fund*.

Together with plenary, *pecha-kucha* and poster presentations, *Design Thinking for libraries* workshop was held, at which participants got introduced to the methodology and necessary tools tailored to library ambiance. With more than 20 films on libraries shown, the first *Library Film Festival* was set up, as was the introduction of a bibliobus of City Library of Zadar and Ivan Goran Kovačić City Library in Karlovac.

In regard to poster presentations, more than 10 were presented, with the Programme Committee awarding the first place and honouring the second and third place with accolades, respectively:

1. *Digital competencies and older adults: analysis of the computer and information literacy programme of older adults at the City and University Library in Osijek* (Dino Radmilović, Dubravka Pađen Farkaš, Srđan Lukačević, City and University Library in Osijek)
2. *Bookreporter and Think Before You speak! – two examples for development of culture of dialogue in community* (Ivana Grubačević, City Library of Velika Gorica)
3. *From local to global: Literary Friday as a communication time machine* (Ivana Fištrek, Janja Maras, Zagreb City Libraries)

This year's Conference also introduced the first *Library Film Festival*, with 8 films from Slovenia and 12 films from Croatia competing for the public's choice award. The films were mainly of promotional character and reflected the Committee's desire to include not just new

content within the Programme, but new multimedia formats, as well. The vote was held via an online application, with the best film on libraries awarded, alongside with respective honours to the second and third place:

1. *Growing Up with e-Resources* (France Bevk Public Library, Nova Gorica)
2. *Behind every great community is a great library* (Public Library of Prelog)
3. *City Library of Samobor: library records review* (City Library of Samobor)

During each Conference, an informal gathering of participants is organised, which this time included a banquet at the *Lička kuća* restaurant, whereas during the third (and final) day of the Conference a guided tour of the Plitvice Lakes National Park, together with guided tours of Gospić Independent Public Library and the Memorial Center Nikola Tesla in Smiljan were too organised.

Fotografija: Dobrila Zvonarek

Posjet Samostalnoj narodnoj knjižnici Gospić. / The visit to the Gospić Independent Public Library.

Ukratko

Priredio: Ante Livajić

Radionica o vještinama korištenja i upravljanja digitalnim medijima i društvenim mrežama

U organizaciji Predstavništva Europske komisije u Republici Hrvatskoj i marketinške agencije Instinct, u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 31. siječnja 2019. godine održana je prva u nizu radionica o temi vještina korištenja i upravljanja digitalnim medijima i društvenim mrežama namijenjena djelatnicima europskih dokumentacijskih centara i informacijskih centara službe Europe Direct (EDIC). Nakon Zagreba radionice su održane i u drugim gradovima u Hrvatskoj.

Novi portal Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj

Novi portal Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj od 21. veljače 2019. godine dostupan je svim posjetiteljima. Na projektu izradbe novoga portala radili su djelatnici Odsjeka *Razvoj IT usluga* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Branimir Matijačić i Filip Lončar u suradnji s koordinatoricom Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara u Republici Hrvatskoj Antonijom Filipeti.

Manifestacija 1. dan sveučilišne knjige

U organizaciji Sveučilišta u Zagrebu, u povodu 350. obljetnice njegova utemeljenja, u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 12. ožujka 2019. godine održan je *1. dan sveučilišne knjige*, manifestacija kojom se htjela istaknuti vrijednost djela objavljenih u nizu *Manualia Universitatis studiorum Zagrabiensis*, kao što su sveučilišni udžbenici, priručnici i monografije koji su obogatili studiranje brojnih naraštaja studenata Sveučilišta u Zagrebu.

Utrka ZAGREB21 – Zagrebački proljetni polumaraton

Cestovna utrka četvrtoga zagrebačkog proljetnog polumaratona ZAGREB21 održana je 17. ožujka 2019. godine. Kao i u njezinim ranijim izdanjima, start i cilj utrke bili su ispred Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu koja je bila jedna od suradnica toga sportskog događanja. U utrci je nastupilo više od 1600 natjecatelja iz Hrvatske i regije.

Izložba *Latvia's Century*

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 28. ožujka do 19. travnja 2019. godine postavljena je izložba *Latvia's Century* povezana s obilježavanjem stote obljetnice od ponovne uspostave državnosti Republike Latvije te posjetom predsjednika Republike Latvije Raimonda Vējonisa Hrvatskoj.

Fotografija: Renata Breka

Izložba *Latvia's Century* u povodu obilježavanja stote obljetnice ponovne uspostave državnosti Republike Latvije. / The *Latvia's Century* exhibition, marking the centenary of the restoration of Latvia's sovereignty. National and University Library in Zagreb, 28 March – 19 April 2019.

Manifestacija *Knjižna booka*

U povodu Međunarodnoga dana dječje knjige koji se obilježava 2. travnja na dan rođenja danskoga pisca bajki Hansa Christiana Andersena u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu održana je manifestacija *Knjižna booka* u organizaciji Hrvatske udruge školskih knjižničara. Gosti svečanosti bili su ugledni književnici Hrvoje Kovačević, Mladen Kušec, Julijana Matanović i Božidar Prosenjak.

Fotografija: Renata Breka

U povodu Međunarodnoga dana dječje knjige u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu održana je manifestacija *Knjižna booka*. / A special programme marking the 2019 International Children's Book Day. National and University Library in Zagreb, 2 April 2019.

Obilježena 15. obljetnica suradnje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i glazbenoga inovatora Antuna Tonija Blažinića

U Zbirci muzikalija i audiomaterijala Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 4. travnja 2019. godine prigodnim druženjem obilježena je 15. obljetnica

suradnje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu sa skladateljem i izvođačem Antunom Tonijem Blažinovićem. Prije petnaest godina u Zbirci muzikalija i audiomaterijala Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Antun Toni Blažinović prvi je put predstavio svoj postupak *Glazbena mjera trokuta – trianglemetre* koji se temelji na glazbenoj mjeri postavljenoj na temelju dimenzija pravokutnoga trokuta.

Fotografija: Renata Breka

U Zbirci muzikalija i audiomaterijala Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 4. travnja 2019. godine obilježena je 15. obljetnica suradnje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu sa skladateljem i izvođačem Antunom Tonijem Blažinovićem. / A presentation marking the 15th anniversary of the Library's cooperation with musical innovator Antun Toni Blažinović. National and University Library in Zagreb, Music Collection, 4 April 2019.

Tribina *Analiza ostvarenih ciljeva u sklopu projekta Povećanje pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija – e-Izvori*

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 8. travnja 2019. godine održana je posljednja tribina u sklopu projekta *Povećanje pristupa elektroničkim izvorima znanstvenih i stručnih informacija – e-Izvori*. Tribina nazvana *Analiza ostvarenih ciljeva* okupila je približno 60 stručnjaka iz područja informacijsko-komunikacijskih znanosti.

Izdanje *Korizmenjak: Senj, 1508.: latinična transkripcija glagoljskoga teksta (s uvodom i rječnikom)*

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 7. svibnja 2019. godine predstavljena je knjiga akademkinje Anice Nazor pod nazivom *Korizmenjak: Senj, 1508.: latinična transkripcija glagoljskoga teksta (s uvodom i rječnikom)* objavljena u nakladi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Grada Senja. Knjiga predstavlja latinički prijepis zbirke korizmenih propovijedi pisanih hrvatskim crkvenoslavenskim jezikom i tipografski uzornom uglastom glagoljicom koja je svoje faksimilno izdanje doživjela 1981. godine u nakladi Senjskoga muzejskog društva. Transkripcija s rječnikom senjskoga Korizmenjaka iz 1508. godine priređena je u sklopu projekta *Hrvatska glagoljica – digitalizacija građe i uspostava digitalne zbirke*. Objavljivanje knjige potpomogli su Grad Senj i Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Fotografija: Sonja Hrelja

Akademkinja Anica Nazor na predstavljanju knjige pod nazivom *Korizmenjak: Senj, 1508.: latinična transkripcija glagoljskoga teksta (s uvodom i rječnikom)*. / Fellow of the Croatian Academy of Sciences and Arts Anica Nazor, the author of the Latin transliteration of *Korizmenjak*, an invaluable 1508 work of Croatian Glagolitic heritage. National and University Library in Zagreb, 7 May 2019.

Festival povijesti Kliofest 2019.

Pod geslom *Pišem povijest!* u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 14. do 17. svibnja 2019. godine održan je šesti *Festival povijesti Kliofest 2019*. Posjetitelji prošlogodišnjega Kliofesta imali su prigodu poslušati rasprave s više okruglih stolova, pogledati četiri izložbe te nazočiti brojnim predstavljanjima knjiga.

Obilježavanje Međunarodnoga dana obitelji u sklopu Nacionalne kampanje *I ja želim čitati!*

U povodu Međunarodnoga dana obitelji 21. svibnja 2019. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu održan je prigodni program u sklopu Nacionalne kampanje za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom *I ja želim čitati!*. Organizatori programa bili su Hrvatsko knjižničarsko društvo, Ured pravobraniteljice za djecu i

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, a njime su članovi Mreže mladih savjetnika Pravobraniteljice svojim vršnjacima željeli skrenuti pozornost na izazove s kojima se susreću djeca i mladi s teškoćama u čitanju. U toj prigodi predstavljena je i knjiga prof. dr. sc. Anite Peti-Stantić pod nazivom *Čitanjem do (spo)razumijevanja: od čitalačke pismenosti do čitateljske sposobnosti*.

Izložba *Najbolje zelene knjižnice*

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 23. svibnja do 8. lipnja 2019. godine bila je postavljena izložba *Najbolje zelene knjižnice* kao dio projekta *Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku*. Izložbom su predstavljeni svjetski primjeri dobre prakse *zelenoga knjižničarstva* i dobitnici nagrada *Zelena knjižnica* Međunarodnoga saveza knjižničarskih društava i ustanova (IFLA) za 2018. godinu – IFLA Green Library Award 2018., među kojima je i *Zeleni festival* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Izložba *Najbolje zelene knjižnice* od 20. studenoga do 3. prosinca 2019. godine gostovala je u slovenskoj Knjižnici Franca Ksavra Meška u Ormožu.

Izložba *Hrvatska glagoljica predstavljena u Litvi*

U organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, a u suradnji s Veleposlanstvom Republike Hrvatske u Litvi i uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske, u Litavskoj akademiji znanosti u Vilniusu predstavljena je izložba *Hrvatska glagoljica* koja je bila otvorena od 12. do 20. lipnja 2019. godine. Izložba u Litvi nastavak je Projekta iz 2018. godine kada je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu pod geslom *Slovimo glagoljicom* organizirala tematsku izložbu *Hrvatska glagoljica* kako bi javnosti približila glagoljicu, njezin povijesni razvoj, tipografiju, kulturološki utjecaj i primjere suvremene primjene te predstavila projekt Knjižnice *Hrvatska glagoljica: digitalizacija građe i uspostava digitalne zbirke* i s njim povezan portal Glagoljica.hr. Nakon Villnusa izložba je predstavljena i u drugim litavskim gradovima, i to Kaunasu, Šiauliaiju i Panevėžysu.

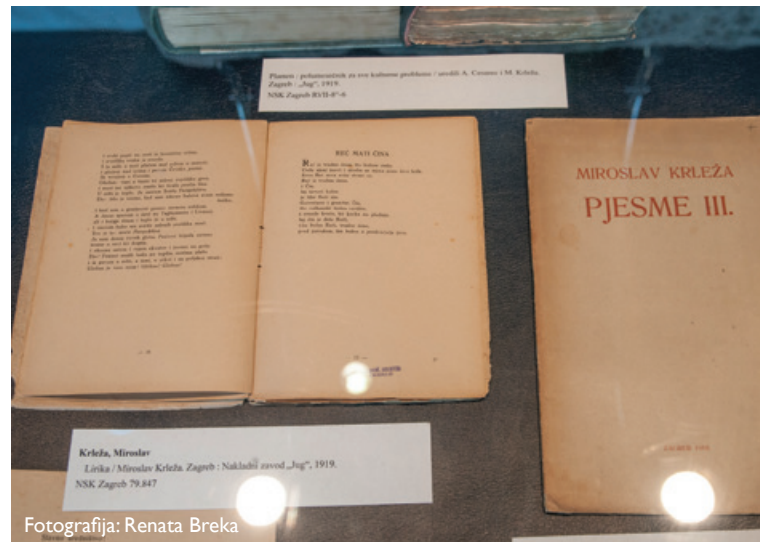
Izložba *Kršćanski korijeni Europe. Papinstvo i Bugari (od IX. do XX. stoljeća)*

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 4. do 11. srpnja 2019. godine postavljena je izložba *Kršćanski korijeni Europe. Papinstvo i Bugari (od IX. do XX. stoljeća)* koja je nastala u suradnji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Veleposlanstva Republike Bugarske u Hrvatskoj. Izložba je prikazala dinamiku mnogostrukih odnosa bugarskih vladara i crkvenih vođa s papinskim ustanovama na temelju dokumenata i registara iz Tajnoga vatikanskog arhiva te rukopisa iz Vatikanske knjižnice i Državnoga arhiva u Dubrovniku. Priređena je u povodu proslave 370. obljetnice utemeljenja Nikopoljske bisku-

pije, 330. obljetnice Čiprovskoga ustanka i 140. obljetnice oslobođenja Bugarske nakon rusko-turskoga rata (1877. – 1878.).

Izložba *Iz Autorova pera: rukopisna ostavština Miroslava Krleže*

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 5. srpnja 2019. godine predstavljena je jednodnevna prigodna izložba *Iz Autorova pera: rukopisna ostavština Miroslava Krleže*. Izložena je građa koja pripada Krležinoj rukopisnoj ostavštini pohranjenoj u Zbirci rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, a bila je temelj 8. festivala Miroslav Krleža. Predstavljena građa obuhvatila je rukopise iz dramskoga ciklusa o Glembajevima, roman *Na rubu pameti*, putopisnu knjigu *Izlet u Rusiju*, zbirku pjesama *Balade Petrice Kerempuha* i dr.

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 5. srpnja 2019. godine predstavljena je jednodnevna prigodna izložba *Iz Autorova pera: rukopisna ostavština Miroslava Krleže*. / A one-day exhibition featuring manuscripts of Miroslav Krleža, the greatest 20th-century Croatian writer, organised as part of the 8th Miroslav Krleža Festival. National and University Library in Zagreb, 5 July 2019.

Izložba *Faust Vrančić u kontekstu europske baštine na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu*

Izložba *Faust Vrančić u kontekstu europske baštine* (*Faust Vrančić in the Context of European Heritage*) postavljena je u sklopu konferencije *Hrvatska i Hrvati u prošlim i ovodobnim umrežavanjima* (*Croatia and Croatians in past and present networks*) koja je od 19. do 22. rujna 2019. godine održana na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu. Izložba je organizirana na prijedlog znanstvene suradnice u Odsjeku za povijest prirodnih i matematičkih znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti dr. sc. Marijane Borić u suradnji s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu, Sveučilištem Macquarie te Zakladom hrvatskih studija iz Sydneya.

Biciklijada Europskoga dokumentacijskog centra NSK u povodu Europskoga tjedna sporta

Europski dokumentacijski centar Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 24. rujna 2019. godine u sklopu Europskog tjedna sporta te u suradnji s Europskim dokumentacijskim centrom, Knjižnicom Ekonomskoga fakulteta u Zagrebu, Europskim dokumentacijskim centrom Instituta za razvoj i međunarodne odnose u Zagrebu, Predstavništvom Europske komisije u Republici Hrvatskoj, Središnjim državnim uredom za šport i biciklistima Zagrebačkoga knjižničarskog društva (ZKD Biciklisti) organizirao je biciklijadu u kojoj su sudjelovali knjižničari, korisnici knjižnica i građani. Tijekom biciklijade obilazili su se europski dokumentacijski centri uključeni u organizaciju kako bi sudionike, ali i sveukupnu javnost upoznali sa svojim radom.

Fotografija: Renata Breka

Europski dokumentacijski centar Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu 24. rujna 2019. godine u sklopu Europskoga tjedna sporta organizirao je biciklijadu u kojoj su sudjelovali knjižničari, korisnici knjižnica i građani. / NSK European Documentation Centre Cycling Tour, organised as part of the European Week of Sport 2019 on 24 September 2019, brought together librarians, library users and members of the general public.

15. sajam stipendija i visokog obrazovanja

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 15. listopada 2019. godine održan je 15. sajam stipendija i visokog obrazovanja u organizaciji Instituta za razvoj obrazovanja (IRO). Zemlja partner prošlogodišnjega Sajma bila je Ruska Federacija, a sudjelovalo je više od 50 izlagača iz Hrvatske i drugih dijelova Europe, Sjeverne Amerike, Japana i drugih zemalja koji su predstavili svoje studentske programe i programe stipendiranja.

Izložba *Linija ljepote – trag nadahnuća* u Galeriji Klovićevi dvori

Izložba *Linija ljepote – trag nadahnuća*, postavljena u povodu 100. obljetnice Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u Galeriji Klovićevi dvori, bila je otvorena od 19. rujna do 3. studenoga 2019. godine. U sklopu izložbe održano je i nekoliko predavanja i radionica. Viša kustosica Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne

knjižnice u Zagrebu Charlotte Maria Frank održala je predavanje *Grafičke tehnike – između ideje i realizacije*. Radionicu *U svijetu grafike – grafička radionica visokog tiska* održao je konzervator-restaurator Odjela *Zaštita i pohrana* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Tomislav Bajić, dok je predavanje *Ključ ljepote – ključna uloga konzervatora-restauratora u okviru zaštite umjetnina na papiru* održao konzervator-restaurator Odjela *Zaštita i pohrana* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Stevo Leskarac.

Izložba *ARCA 2019*

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 17. do 19. listopada 2019. godine održana je 17. međunarodna izložba inovacija *ARCA 2019* u organizaciji Udruge inovatora Hrvatske. Na izložbi *ARCA 2019* predstavljene su inovacije i nove tehnologije iz gotovo svih područja ljudskoga rada, od industrije do svagdašnjice, koje su rezultat rada inovatora pojedinaca, istraživačkih timova iz privatnoga i javnoga sektora, akademske zajednice i znanstvenih ustanova te inovativnih i razvojnih tvrtki iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Kine, Irana, Poljske, Srbije i Slovenije. Na izložbi *ARCA 2019* predstavili su se i mladi inovatori, učenici srednjih tehničkih škola te studenti hrvatskih sveučilišta.

Stručno-znanstveni seminar *Zaštita kulturne baštine u kriznim uvjetima*

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 7. studenoga 2019. godine održan je stručno-znanstveni seminar pod nazivom *Zaštita kulturne baštine u kriznim uvjetima*. Seminar su organizirali Odjel *Zaštita i pohrana* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Međunarodni institut za klimatske aktivnosti i Centar za inovacije u kulturi. Tijekom dvaju panel-rasprava održano je deset izlaganja o preventivnim elementima zaštite kulturnih dobara, mjerama pripravnosti i operativnim segmentima zaštite.

Fotografija: Renata Breka

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 7. studenoga 2019. godine održan je stručno-znanstveni seminar pod nazivom *Zaštita kulturne baštine u kriznim uvjetima*. / NSK scientific symposium *Protection of cultural heritage under conditions of crisis*. National and University Library in Zagreb, 7 November 2019.

Znanstveni skup *Frankapansko naslijeđe: pet stoljeća Njemačko-rimskoga brevijara*

Znanstveni skup *Frankapansko naslijeđe: pet stoljeća Njemačko-rimskoga brevijara* održan je 8. studenoga 2019. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Organiziran je u povodu 500. obljetnice tiskanja Frankapanskoga brevijara, molitvene knjige koju je 1518. godine u Veneciji u 400 primjeraka tiskao Gregorius de Gregoriis. Znanstveni skup *Frankapansko naslijeđe: pet stoljeća Njemačko-rimskoga brevijara* organizirali su Odsjek za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu.

Zbirka pripovijedaka *Troje iz plemena*

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 11. studenoga 2019. godine u sklopu Mjeseca hrvatske knjige 2019. predstavljena je zbirka pripovijedaka *Troje iz plemena* spisateljskoga trojca Mimica, čileanskih pisaca hrvatskoga podrijetla – akademika Eugenija Mimice, Guillerma Mimice i Vesne Mimice. U knjizi *Troje iz plemena* autori su htjeli istaknuti svoj identitet i povezanost sa zemljom iz koje potječu njihovi predci.

Natječaj *Hrvatska lijepa knjiga*

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu krajem 2019. godine zaključila je natječaj *Hrvatska lijepa knjiga* koji je raspisala radi odabira najljepše oblikovanih hrvatskih knjiga za međunarodni natječaj *Best Book Design from all over the World*, koji će se održati za vrijeme trajanja Sajma knjiga u Leipzigu, te za izložbu *Book Art International* koja se organizira u sklopu Sajma knjiga u Frankfurtu. Na natječaj *Hrvatska lijepa knjiga* pristiglo je 197 izdanja, od kojih je Ocjenjivački sud, u čijem su sastavu bili akademik Tonko Maroević, akademski slikar – grafičar i akademski snimatelj Luka Gusić, akademski slikar – grafičar Danijel Srdarev te voditeljica Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu mr. sc. Tamara Ilić Olujić, odabrao njih 25.

Izložba *Ovdje sam pronašao slobodu*

Izložba *Ovdje sam pronašao slobodu* posvećena albanskom nacionalnom junaku Gjergju Kastriotiju Skenderbegu postavljena je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 28. studenoga do 11. prosinca 2019. godine. Izložbu, koja je plod dugogodišnje suradnje Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Nacionalne knjižnice Kosova, činile su knjige, članci, citati i fotografije posvećene Gjergju Kastriotiju Skenderbegu, a čuvaju se u fondovima obiju knjižnica.

Stručni skup *Sistemska knjižničarstvo 2019.: Distribuirani knjižnični informacijski sustavi i integrirane usluge*

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 17. prosinca 2019. godine u sklopu redovite godišnje otvorene konferencije Integriranoga knjižničnog sustava Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te knjižnica iz sustava znanosti i visokoga obrazovanja održan je stručni skup

Fotografija: Renata Breka

Izložba *Ovdje sam pronašao slobodu* posvećena albanskom nacionalnom junaku Gjergju Kastriotiju Skenderbegu postavljena je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 28. studenoga do 11. prosinca 2019. godine. / Exhibition commemorating Albanian national hero George Kastrioti Skanderbeg. National and University Library in Zagreb, 28 November – 11 December 2019.

pod nazivom *Sistemska knjižničarstvo 2019.: Distribuirani knjižnični informacijskih sustavi i integrirane usluge*. Stručnjaci iz uglednih znanstvenih ustanova u sklopu programa prošlogodišnjega skupa održali su izlaganja o temi primjene *blockchain* tehnologije, odnosno tehnologije ulančanih blokova u baštinskim ustanovama, dijeljenih informacijskih usluga te različitih oblika upravljanja e-knjigom. Stručni skup *Sistemska knjižničarstvo 2019.: Distribuirani knjižnični informacijskih sustavi i integrirane usluge* organizirala je Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

Izložba *Marko Marulić – europski humanist*

U povodu predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije u litavskoj Nacionalnoj knjižnici „Martynas Mažvydas“ od 15. siječnja do 14. veljače 2020. godine postavljena je izložba *Marko Marulić – europski humanist*. Izložbu je pripremila Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u suradnji s Veleposlanstvom Republike Hrvatske u Republici Litvi kako bi Europi, ali i svijetu predstavila neke od najistaknutijih osoba iz hrvatske povijesti. Izložba koja je temeljena na reprezentativnome izboru građe iz fonda Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu na dvanaest izložbenih panoa na litavskome i

engleskome jeziku predstavila je tijekom Marulićeva životnog i stvaralačkoga puta. Nakon Vilniusa izložba će biti postavljena i u drugim gradovima Litve.

Digitalni laboratorij Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 21. siječnja 2020. godine otvoren je novi prostor Digitalnoga laboratorija Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu utemeljila je Digitalni laboratorij kako bi poticala kulturu inovacija te novim naraštajima korisnika i knjižničara osigurala siguran prostor za upoznavanje i eksperimentiranje s novim tehnologijama. Prostor Digitalnoga laboratorija namijenjen je edukacijama, radionicama i predavanjima iz STEM područja te pružanju usluge 3D ispisa. Glavni je partner Digitalnoga laboratorija EPSON, a partner je na projektu *Digitalni građanin* i Institut za razvoj i inovativnost mladih. Digitalni laboratorij dio je i projekta *SMATH* Zagrebačkoga inovacijskog centra, a uključen je i u globalnu mrežu *GLAM Labs – International GLAM Labs Community*. I prije nego što je predstavljen u novome prostoru, Digitalni laboratorij Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu korisnicima je omogućivao uslugu 3D ispisa, počevši od 1. ožujka 2019. godine.

Fotografija: Renata Breka

Voditeljica Digitalnoga laboratorija Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Dragana Koljenik na otvorenju njega novog prostora. / Head of the NSK DigiLab Dragana Koljenik at the opening of the new NSK DigiLab offices. National and University Library in Zagreb, 21 January 2020.

In brief

By Ante Livajić

Workshop on the use and management of digital media and social networks

On 31 January 2019, the National and University Library in Zagreb hosted the first in a series of workshops on the use and management of digital media and social networks, organised by the European Commission Representation in Croatia and marketing agency Instinct. The programme of the workshops, which were subsequently held in several other cities in Croatia, is intended for the staff of the European Documentation Centres and Europe Direct Information Centres (EDICs).

Fotografija: Sonja Hrelja

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 31. siječnja 2019. godine održana je prva u nizu radionica o temi vještina korištenja i upravljanja digitalnim medijima i društvenim mrežama. / The first in a series of workshops on the use and management of digital media and social networks. National and University Library in Zagreb, 31 January 2019.

New website of the Croatian Training Centre for Continuing Education of Librarians

On 21 February 2019, the Croatian Training Centre for Continuing Education of Librarians, operating as part of the National and University Library in Zagreb, launched its new website, developed by the members of the IT Department of the National and University Library in Zagreb Branimir Matijačić and Filip Lončar, in cooperation with the Head of the Centre Antonija Filipeti.

First edition of *The University of Zagreb Book Day*

On 12 March 2019, the National and University Library in Zagreb hosted the first edition of *The University of Zagreb Book Day*, organised by the University of Zagreb as a way of marking the 350th anniversary of its founding. The programme spotlighted student handbooks and monographs issued as part of the University's *Manualia Universitatis studiorum Zagrabienensis* series and proving

valuable for many generations of the University's students.

Fotografija: Renata Breka

U povodu 350. obljetnice utemeljenja Sveučilišta u Zagrebu u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 12. ožujka 2019. godine održana je manifestacija *1. dan sveučilišne knjige*. / The first edition of *The University of Zagreb Book Day*, marking the 350th anniversary of the University's founding. National and University Library in Zagreb, 12 March 2019.

2019 ZAGREB21, 4th Zagreb Spring Half Marathon

On 17 March 2019, the National and University Library in Zagreb featured as the start and finish point of the 2019 ZAGREB21, the 4th Zagreb Spring Half Marathon. The Library regularly participates in the organisation of this high-profile sports event, whose 2019 edition brought together over 1,600 competitors from Croatia and the surrounding region.

Latvia's Century, an exhibition marking the centenary of the restoration of Latvia's sovereignty

From 28 March to 19 April 2019, the National and University Library in Zagreb hosted *Latvia's Century*, a special exhibition marking the centenary of the restoration of Latvia's sovereignty, whose opening was attended by the President of the Republic of Latvia Raimonds Vējonis.

Knjižna booka. Marking International Children's Book Day 2019

On 2 April 2019, the National and University Library in Zagreb hosted *Knjižna booka*, a special annual programme organised by the Croatian Association of School Librarians as a way of marking International Children's Book Day. The programme hosted prominent Croatian writers Hrvoje Kovačević, Mladen Kušec, Julijana Matanović and Božidar Prosenjak.

Marking 15 years of cooperation with musical innovator Antun Toni Blažinović

On 4 April 2019, the Music Collection of the National and University Library in Zagreb organised a special programme marking the 15th anniversary of the Library's cooperation with musical innovator Antun Toni Blažinović, commemorating the 2004 presentation of Blažinović's work entitled *A Musical Measure of the Triangle – Triangle metre*.

Closing open forum on the results of the eResources project

On 8 April 2019, the National and University Library in Zagreb hosted the last in a series of open forums organised as part of the Library's *eResources: Improving access to electronic resources offering scientific and specialised information* project. The open forum, presenting the project results, brought together some 60 professionals in the field of information and communication sciences.

Latin transliteration of Korizmenjak, a gem of Croatian Glagolitic heritage

On 7 May 2019, the National and University Library in Zagreb hosted a presentation of the Latin transliteration of *Korizmenjak*, a 1508 collection of Lent sermons printed in the Glagolitic alphabet, and the accompanying dictionary (*Korizmenjak: Senj, 1508.: latinična transkripcija glagoljskoga teksta (s uvodom i rječnikom)*). The edition, published by the Library and the City of Senj, brings the Latin transliteration of Lent sermons originally written in the Old Church Slavonic language and typographically consistent Angular Glagolitic alphabet, whose facsimile edition was published in 1981 by the Senj Museum Association (Senjsko muzejsko društvo). It was prepared as

part of the Library's *Croatian Glagolitic Heritage* project, with the support of the City of Senj and the Croatian Ministry of Science and Education.

Kliofest 2019

From 14 to 17 May 2019, the National and University Library in Zagreb hosted *Kliofest 2019*, the sixth Croatian history festival. The festival visitors had the opportunity to hear interesting debates organised as part of several roundtables, see four exhibitions and learn more about recently published titles in the field of history.

Fotografija: Renata Breka

Pod geslom *Pišem povijest!* u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 14. do 17. svibnja 2019. godine održan je šesti Festival povijesti *Kliofest 2019*. I *Kliofest 2019*, the sixth Croatian history festival. National and University Library in Zagreb, 14 – 17 May 2019.

Marking International Day of Families 2019 as part of the I WISH TO READ TOO! national campaign

On 21 May 2019, as part of the *I WISH TO READ TOO!* national campaign for persons with print disabilities, the National and University Library in Zagreb hosted a special programme marking International Day of Families. The programme, organised by the Croatian Library Association, Office of the Ombudsman for Children and the Library, included a presentation of the Croatian Ombudsman for Children Young Advisers Network about challenges that children and young people with print disabilities are faced with.

The World's Best Green Libraries exhibition

From 23 May to 8 June 2019, the National and University Library hosted *The World's Best Green Libraries*, a special exhibition presenting six best green library programmes in the world in 2018, organised as part of the Library's *Green Library for Green Croatia* project. It presented best practice examples in the field of green librarianship at a global level, one of which was the Library's 2017 *Green Festival* programme, for which the Library was included among the winners of IFLA Green Library Award 2018. From 20 November to 3 December

2019, the exhibition was also put on at the Franc Ksaver Meško Library in Ormož, Slovenia.

Fotografija: Sanja Vešligaj

Izložbom *Najbolje zelene knjižnice* predstavljeni su svjetski primjeri dobre prakse zelenoga knjižničarstva i dobitnici nagrada IFLA Green Library Award 2018. / *The World's Best Green Libraries* exhibition, presenting six best green library programmes and the winners of IFLA Green Library Award 2018. National and University Library in Zagreb, 23 May – 8 June 2019.

Croatian Glagolitic Script exhibition visits Lithuania

From 12 to 20 June 2019, the Lithuanian Academy of Sciences in Vilnius hosted *Croatian Glagolitic Script*, the 2018 exhibition of the National and University Library in Zagreb spotlighting the oldest Croatian alphabet and its related heritage. Organised in cooperation with the Embassy of the Republic of Croatia in the Republic of Lithuania and with the support of the Croatian Ministry of Culture, the exhibition presented the historical development of the Glagolitic script, its typography, cultural impact and modern use, as well as the Croatian national library's *Croatian Glagolitic Heritage* project and the related *Glagoljica.hr* website. After Vilnius, the exhibition also visited Kaunas, Šiauliai and Panevėžys.

The exhibition presenting Bulgaria's history from the perspective of Christianity

From 4 to 11 July 2019, the National and University Library in Zagreb hosted a special exhibition presenting Bulgaria's history (*Kršćanski korijeni Europe. Papinstvo i Bugari (od IX. do XX. stoljeća)*), which the Library organised in cooperation with the Embassy of the Republic of Bulgaria to the Republic of Croatia. The exhibition, put on as a way of marking the 370th anniversary of the founding of the Nikopol Bishopric, the 330th anniversary of the Chiprovtsi uprising, and 140th anniversary of the liberation of Bulgaria after the 1877-78 Russo-Turkish War, presented the dynamics of the multifaceted relationships of the Bulgarian rulers and church leaders with papal institutions, based on records preserved in the Vatican Apostolic Archives (formerly the Vatican Secret Archives), and manuscripts from the Vatican Library and the Croatian State Archives in Dubrovnik.

Fotografija: Sanja Vešligaj

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu od 4. do 11. srpnja 2019. godine postavljena je izložba *Kršćanski korijeni Europe. Papinstvo i Bugari (od IX. do XX. stoljeća)*. / The exhibition presenting Bulgaria's history from the perspective of Christianity (*Kršćanski korijeni Europe. Papinstvo i Bugari (od IX. do XX. stoljeća)*). National and University Library in Zagreb, 4 – 11 July 2019.

8th Miroslav Krleža Festival exhibition

On 5 July 2019, as part of the 8th Miroslav Krleža Festival, the National and University Library in Zagreb put on a special one-day exhibition featuring Krleža's manuscripts preserved in the Library's Manuscript and Old Books Collection. The exhibited material included Krleža's manuscripts from his famous cycle of plays on the Glembay family, his novel *On the Edge of Reason (Na rubu pameti)*, a travelogue *Journey to Russia (Izlet u Rusiju)*, poetry collection *Ballads of Petrica Kerempuh (Balade Petrice Kerempuha)*, etc.

Faust Vrančić in the context of European heritage exhibition at Macquarie University in Sydney

From 19 to 22 September 2019, the National and University Library in Zagreb put on a special exhibition at Macquarie University in Sydney, Australia. The exhibition, entitled *Faust Vrančić in the context of European heritage* and jointly organised by the Library, Macquarie University and the University's Croatian Studies Foundation on the initiative of the Research Associate at the Institute for the History and Philosophy of Science of the Croatian Academy of Sciences and Arts Dr Marijana Borić, spotlighted the invaluable legacy of the famous Croatian polymath, lexicographer and inventor at the turn of the 17th century.

NSK European Documentation Centre marking European Week of Sport 2019

On 24 September 2019, as a way of marking the European Week of Sport 2019, the European Documentation Centre operating as part of the National and University

Library in Zagreb and the other two Zagreb-based European Documentation Centres, the one at the Library of the Zagreb Faculty of Economics and Business and the other at the Institute for Development and International Relations (IRMO), along with the European Commission Representation in Croatia, Central State Office for Sport and the cycling enthusiasts from the Zagreb Library Association, jointly organised the NSK European Documentation Centre Cycling Tour. The tour participants, which included librarians, library users and members of the general public, made stops at the offices of the Zagreb-based European Documentation Centres, with the aim of learning more about the activities of the European Documentation Centre network.

15th Higher Education and Scholarships Fair

On 15 October 2019, the National and University Library in Zagreb hosted the 15th Higher Education and Scholarships Fair, organised by the Institute for the Development of Education (*Institut za razvoj obrazovanja, IRO*). Its programme included over 50 exhibitors from Croatia and other countries of Europe, North America and Asia which presented their educational and scholarship opportunities.

Line of Beauty – Trace of Inspiration: Exhibition marking one hundredth anniversary of NSK Print Collection

From 19 September to 3 November 2019, the National and University Library in Zagreb put on a large exhibition at the Klovićevi dvori Gallery, to mark the centenary of the founding of its Print Collection. The exhibition, entitled *Line of Beauty – Trace of Inspiration*, presented the Collection's activity and the wealth of its holdings, and included in its programme several lectures and workshops held by the Library's staff – a lecture presenting various printmaking techniques by a senior curator from the NSK Print Collection Charlotte Maria Frank (*Grafičke tehnike – između ideje i realizacije*), a workshop presenting the relief printing technique by a conservation-and-restoration specialist at the NSK Preservation and Storage Department Tomislav Bajić (*U svijetu grafike – grafička radionica visokog tiska*), and a lecture on the crucial role of conservation-and-restoration specialists in the protection and preservation of artwork on paper by a conservation-and-restoration specialist at the NSK Preservation and Storage Department Stevo Leskarac (*Ključ ljepote – ključna uloga konzervatora-restauratora u okviru zaštite umjetnina na papiru*).

Fotografija: Sonja Hrelja

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu 15. listopada 2019. godine održan je 15. sajam stipendija i visokog obrazovanja u organizaciji Instituta za razvoj obrazovanja (IRO). / 15th Higher Education and Scholarships Fair: National and University Library in Zagreb, 15 October 2019.

17th International Innovation Exhibition ARCA 2019

From 17 to 19 October 2019, the National and University Library in Zagreb hosted the 17th International Innovation Exhibition ARCA 2019. Organised by the Union of Croatian Innovators, the exhibition programme presented innovations and new technologies in practically all spheres of human activity, from industry to everyday life, developed by individual innovators, research teams from both the private and public sectors, the members of the academic community and various research institutions, and companies from Croatia, Bosnia and Herzegovina, Macedonia, China, Iran, Poland, Serbia and Slovenia. The ARCA 2019 programme also presented the achievements of young innovators, students at secondary technical schools and university students in Croatia.

NSK scientific symposium: *Protection of cultural heritage under conditions of crisis*

On 7 November 2019, the National and University Library in Zagreb organised and hosted a scientific symposium entitled *Protection of cultural heritage under*

conditions of crisis. Organised by the Library's Preservation and Storage Department, the International Institute for Climate Action (Međunarodni institut za klimatske aktivnosti) and Cultural Innovation Center (Centar za inovacije u kulturi, InK), the symposium consisted of two panel discussions, as part of which the symposium participants delivered ten presentations thematising issues related to the protection of cultural heritage from the perspective of prevention, alert systems and operational measures.

NSK symposium marking 500th anniversary of masterpiece of Frankapan legacy

On 8 November 2019, the National and University Library in Zagreb organised and hosted a scientific symposium marking the 500th anniversary of the printing of the so-called Frankapan Breviary (originally entitled *Breviarium Romanum*), a masterpiece from the legacy of the Frankapan (also Frankopan) family, a distinguished Croatian aristocratic family that profoundly influenced Croatia's culture and political life in the period between

Fotografija: Darko Čizmek

Na natječaj *Hrvatska lijepa knjiga* za 2019. godinu pristiglo je 197 izdanja, a Ocjenjivački sud odabrao je njih 25. / The 2019 Croatian best book design competition attracted 197 submissions, of which the judging panel selected 25 winning titles.

the 15th and 18th centuries, printed by Gregorius de Gregoriis in 1518 in Venice. The Library organised the symposium in cooperation with the Department of Art History of the Faculty of Humanities and Social Sciences at the University of Zagreb.

Short-story collection by Chilean Croats

On 11 November 2019, as part of the 2019 *Croatian Book Month* programme, the National and University Library in Zagreb hosted a presentation of a short-story collection (*Troje iz plemena*) by a trio of Chilean writers of Croatian descent – Fellow of the Chilean academy Academia Chilena de la Lengua Eugenio Mimica Barassi, former diplomat Guillermo Mimica Cárcamo and an award-winning visual artist and writer Vesna Mimica. Their joint collection is a portrayal of their identity and connection to Croatia, the land of their ancestors.

2019 Croatian best book design competition

In December 2019, the National and University Library in Zagreb selected best designed 2019 Croatian books through a national best book design competition (*Hrvatska lijepa knjiga*), which it regularly organises as part of a larger, international competition, annually launched by the German Book Art Foundation (Stiftung Buchkunst). The selected books will enter two major book events in Europe – the international *Best Book Design from all over the World* competition, which is held every year as part of the Leipzig Book Fair, and the *Book Art International* exhibition, traditionally taking place as part of the world-famous Frankfurt Book Fair. The 2019 competition attracted the record-breaking 197 submissions, among which the members of the judging panel Fellow of the Croatian Academy of Sciences and Arts Tonko Maroević, academic painter, graphic artist and professional cameraman Luka Gusić, academic painter and graphic artist Danijel Srdarev, and Head of the NSK Print Collection Tamara Ilić Olujić selected 25 winning titles.

Exhibition commemorating Albanian national hero George Kastrioti Skanderbeg

From 28 November to 11 December 2019, the National and University Library in Zagreb hosted an exhibition commemorating the Albanian national hero George (Gjergj) Kastrioti Skanderbeg (*Ovdje sam pronašao slobodu*) which it organised in cooperation with the National Library of Kosovo. Material displayed at the exhibitions included books, journal articles, photographs and other types of resources from the collections of both libraries.

NSK Systems Librarianship Scientific Symposium 2019

On 17 December 2019, the National and University Library in Zagreb organised and hosted *Distributed Library Information Systems and Integrated Services*, its 2019 Systems Librarianship Scientific Symposium, supported by the Croatian Ministry of Culture. Held as part of an annual open conference for the users of the Integrated Library System of the National and University Library in Zagreb and the Croatian Academic and Research Libraries, the symposium programme brought together distinguished library and information professionals addressing issues related to the implementation of blockchain technology in heritage institutions, shared information services and different models of e-book management.

Marko Marulić – A European Humanist exhibition

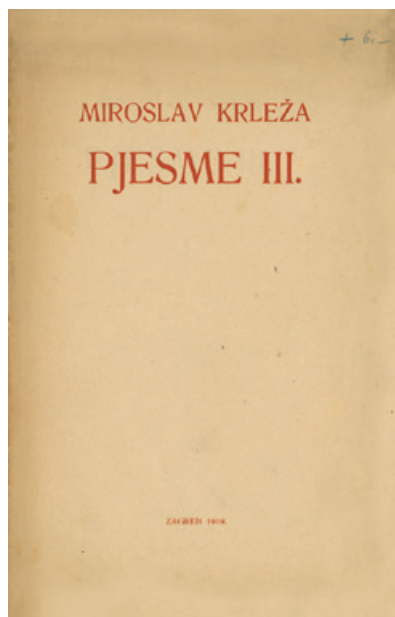
From 15 January to 14 February 2020, as part of the Library's programme presenting rich and varied Croatian cultural heritage during Croatia's presidency of the Council of the European Union, the National and University Library in Zagreb put on a special exhibition at the Martynas Mažvydas National Library of Lithuania. Organised in cooperation with the Embassy of the Republic of Croatia in the Republic of Lithuania, *Marko Marulić – A European Humanist (Markas Maruličius – Europos humanistas)* presented “the father of Croatian literature” and one of the most important figures in Croatia's history by featuring a representative selection of Marulić's works preserved at the National and University Library in Zagreb, along with other resources related to him in the Library's collections.

NSK DigiLab moves into new offices

On 21 January 2020, the National and University Library in Zagreb moved its Digital Laboratory, NSK DigiLab, into new offices. The Library set up its DigiLab in March 2019 to stimulate innovation and provide opportunities for the Library's users, library professionals and the general public to learn about and experiment with new technologies. NSK DigiLab's activities include the organisation of educational programmes, workshops and lectures in the field of STEM, providing 3D printing services, and offering ICT equipment and software for a wide range of creative, educational and research purposes. NSK DigiLab's main partner is EPSON, while its partner in the *Digital Citizen* project is the Croatian institute for the development and growth of innovation among the young population (Institut za razvoj i inovativnost mladih, IRIM). It is also part of the SMATH project of the Zagreb Innovation Centre, as well as of the International GLAM Labs Community.

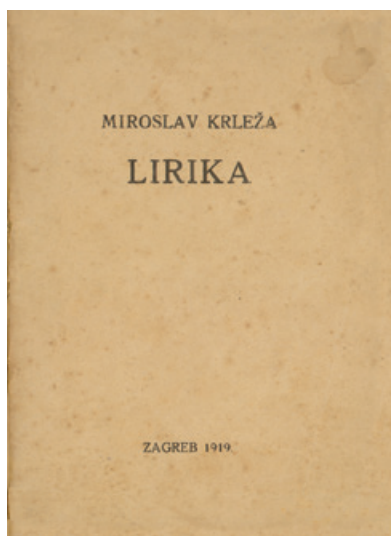
Nova izdanja NSK / Latest NSK publications

TISKANA IZDANJA / PRINT PUBLICATIONS

Pjesme III. – Miroslav Krleža (Zagreb, 1918.)

– faksimilno izdanje prema primjerku iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod signaturom I32.232. Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Naklada Jesenski i Turk, Teatar poezije – Festival Miroslav Krleža, 2019., ISBN: 978-953-500-187-4 (NSK); 978-953-222-892-2 (Naklada Jesenski i Turk).

Lirika – Miroslav Krleža (Zagreb, 1919.)

– faksimilno izdanje prema primjerku iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod signaturom D 79.847. Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Naklada Jesenski i Turk, Teatar poezije – Festival Miroslav Krleža, 2019., ISBN: 978-953-500-188-1 (NSK); 978-953-222-893-9 (Naklada Jesenski i Turk).

Prvi broj časopisa Plamen (Zagreb, 1919.)

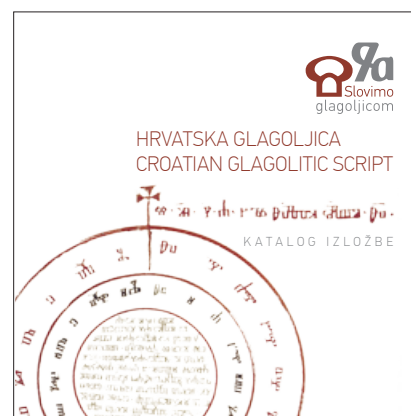
– faksimilno izdanje prema primjerku iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod signaturom R VII-8°-6. Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Naklada Jesenski i Turk, Teatar poezije – Festival Miroslav Krleža, 2019, ISSN: 2584-542X (Naklada Jesenski i Turk).

Book Art in Croatia :
katalog izložbe / Exhibition catalogue.
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2018.
ISBN: 978-953-500-169-0.

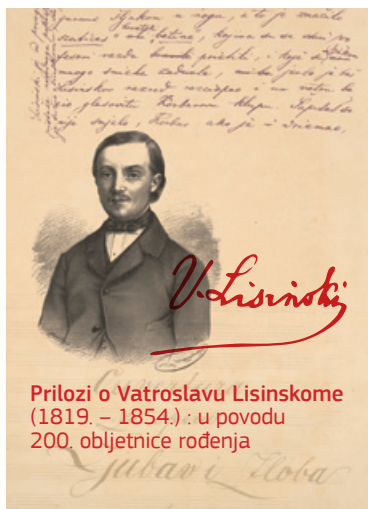
Knjižna umetnost na Hrvaskem :
katalog izložbe / Exhibition catalogue.
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2018.
ISBN: 978-953-500-170-6.

Croatian Glagolitic script :
katalog izložbe / Exhibition catalogue.
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2019.
ISBN: 978-953-500-186-7.

Linija ljepote, trag nadahnuća – prvih 100 godina Grafičke zbirke NSK :
katalog izložbe / Exhibition catalogue.
 Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Galerija Klovićevi dvori, 2019.
 ISBN: 978-953-500-189-8 (NSK);
 978-953-271-122-6 (Galerija Klovićevi dvori).

Prilozi o Vatroslavu Lisinskome (1819. – 1854.) : u povodu 200. obljetnice rođenja.
 Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2019.
 ISBN: 978-953-500-190-4.

Marko Marulić – Europos humanistas. / Marko Marulić – A European Humanist :
katalog izložbe / Exhibition catalogue.
 Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2020.
 ISBN: 978-953-500-193-5.

E-IZDANJA / E-PUBLICATIONS

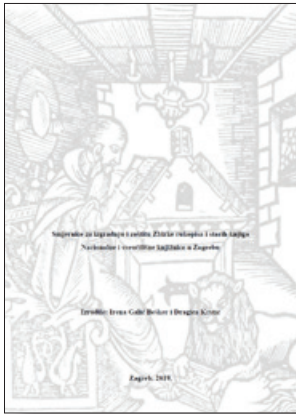
Book Art in Croatia :
katalog izložbe / Exhibition catalogue.
 Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2018.
 ISBN: 978-953-500-169-0.

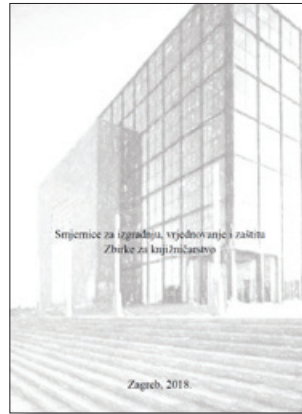
Knjižna umetnost na Hrvaškem :
katalog izložbe / Exhibition catalogue.
 Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2018.
 ISBN: 978-953-500-170-6.

Croatian Glagolitic script :
katalog izložbe / Exhibition catalogue.
 Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2019.
 ISBN: 978-953-500-186-7.

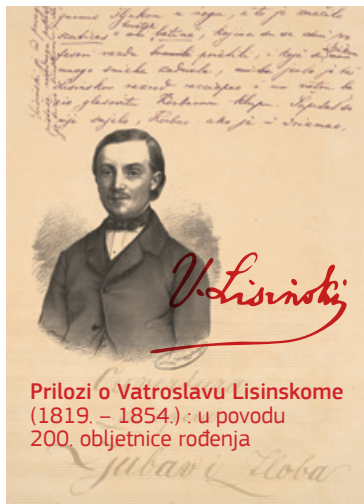
Smjernice za izgradnju i zaštitu Zbirke rukopisa i starih knjiga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2019.
ISBN: 978-953-500-182-9.

Smjernice za izgradnju, vrjednovanje i zaštitu Zbirke za knjižničarstvo.
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2019.
ISBN: 978-953-500-185-0.

Marko Marulić – Europos humanistas. / Marko Marulić – A European Humanist : katalog izložbe / Exhibition catalogue.
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2020.
ISBN: 978-953-500-193-5.

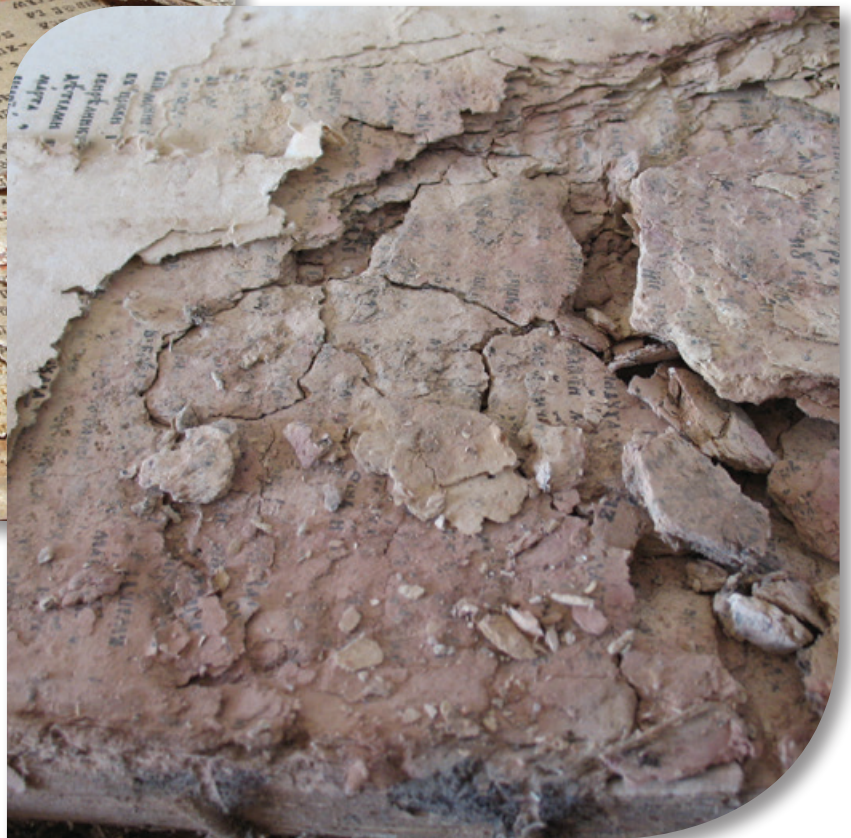
Prilozi o Vatroslavu Lisinskome (1819. – 1854.): u povodu 200. obljetnice rođenja.
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2019.
ISBN: 978-953-500-190-4.

INTERNATIONAL CONFERENCE

SOLIDARITY IN CULTURE: HERITAGE PROTECTION UNDER CONDITIONS OF CRISIS

18 – 20 March 2021

National and University Library in Zagreb, Zagreb, Croatia

Kontakt:
<http://hpcc.nsk.hr/>
hpcc@nsk.hr

NACIONALNA I
SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U ZAGREBU

D-FEST 2020

DESETI FESTIVAL HRVATSKIH DIGITALIZACIJSKIH PROJEKATA

14. i 15. svibnja 2020.

Organizator: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Lokacija: Zagrebački inovacijski centar – ZICER